

Zaključno poročilo posrednega proračunskega uporabnika Leto 2023

1. del: Vsebinsko poročilo

Polni naziv javnega zavoda:	KNJIŽNICA dr. TONETA PRETNARJA
Naslov (sedež):	BALOS 4, 4290 TRŽIČ
Davčna številka:	93811403
Podračun EZR št.:	01331-6030380647
	UJP KRANJ
Šifra proračunskega uporabnika:	38067
Matična številka:	1451120
Šifra dejavnosti:	91.011
Telefon, mobilni telefon:	04-59-23-883
Faks:	04-59-23-881
Elektronska pošta:	siktrz@trz.sik.si
Spletna stran:	www.knjiznica-trzic.si
Odgovorna oseba in funkcija:	Marinka Kenk-Tomazin direktorica

Trzin, januar, februar 2024

Vsebina

1. PREDSTAVITEV KNJIŽNICE DR. TONETA PRETNARJA	8
1.1. Tradicija knjižnične dejavnosti v Trziču	8
1.2. Knjižnična dejavnost – poslanstvo in vizija.....	9
1.2.1. Poslanstvo	9
1.2.2. Vizija	10
1.2.3. Naloge.....	10
1.2.4. Merljivost ciljev	11
1.3. Vodstvo knjižnice in organi upravljanja.....	11
1.4. Pravne podlage.....	12
1.5. Akti knjižnice.....	12
2. KNJIŽNIČNA ZBIRKA 2023	13
2.1. Obseg knjižnične zbirke	13
2.1.1. Enote/izvodi.....	13
2.1.2. Naslovi	13
2.1.3. Lokacija gradiva	14
2.2. Prirast knjižnične zbirke.....	14
2.2.1. Prirast v celoti.....	14
2.2.1.1. Prirast enot gradiva po načinu pridobitve.....	14
2.2.1.2. Prirast enot v razmerju otroci : odrasli.....	15
2.2.1.3. Prirast enot v razmerju strokovno gradivo : leposlovje	15
2.2.1.4. Prirast po oddelkih oziroma po inventarnih knjigah	15
2.2.2. Prirast z nakupom.....	15
2.2.2.1. Načrt nakupa	15
2.2.2.2. Realizacija nakupa	16
2.2.2.2.1. Pridobljena sredstva.....	16
2.2.2.2.2. Povprečna cena gradiva	16
2.2.2.2.3. Nakup plan : realizacija.....	17
2.2.2.2.4. Nakup otroci : odrasli	17
2.2.2.2.5. Nakup stroka : leposlovje	17
2.2.2.2.6. Nakup knjižno gradivo : neknjižno gradivo	18
2.2.2.2.7. Nakup gradiva – razmerje enote : naslovi.....	18
2.2.3. Odpis.....	18
2.2.4. Prirast zbirke 2023.....	19

3. OBISK	19
3.1. Obisk v celoti	19
3.1.1. Obisk za izposojno novega gradiva	20
3.1.2. Obisk dejavnosti, dogodkov	20
3.1.3. Fizični obisk knjižnice	21
3.1.4. Obisk na knjigomatu	21
3.1.5. Obisk paketnika	21
4. IZPOSOJA	21
4.1. Izposoja v celoti	21
4.1.1. Izposoja gradiva na dom	22
4.1.1.1. Izposoja na knjigomatu, v paketniku	22
4.1.1.2. Izposoja iger	23
4.1.1.3. Podaljševanje izposoje	23
4.1.1.4. Izposoja gradiva na dom – novi naslovi	23
4.1.1.5. Izposoja gradiva na dom – odrasli : otroci, mladina	23
4.1.1.6. Izposoja elektronskih in zvočnih knjig	23
4.1.1.7. Baza slovenskih filmov	23
5. UPORABNIKI, ČLANI	24
5.1. Člani	24
5.1.1. Aktivni člani	24
5.1.1.1. Aktivni člani: otroci/odrasli	24
5.1.1.2. Aktivni člani: plan/realizacija	24
5.1.1.3. Aktivni člani: primerjava 2023/2022	24
5.1.1.4. Aktivni člani po statusu: primerjava 2023/2022	24
5.1.2. Novo vpisani člani	25
5.2. Uporabniki	25
6. POTUJOČA KNJIŽNICA OZ. BIBLIOKOMBI	25
7. PROGRAM – DEJAVNOSTI, PRIREDITVE	26
7.1. Načrtovano	27
7.2. Realizacija dejavnosti za odrasle	28
7.2.1. Literarni večeri – predstavitve knjig in avtorjev	29
7.2.1.1. Jure Godler: Doktor Nobody	29
7.2.1.2. 8. februar – slovenski kulturni praznik: Arne Hodalič	29
7.2.1.3. Jazz med knjigami in recital poezije Karla Destovnika Kajuha	30

7.2.1.4. Obrazi slovenskih pokrajin: Irena Mrak.....	30
7.2.1.5. Irena Štaudohar: Kaj hoče ženska	30
7.2.1.6. So najlepše pesmi že napisane?	30
7.2.1.7. Sprejem Pretnarjevega nagrajenca: Kozma Ahačič	30
7.2.1.8. Kocbek, Pahor, Jančar in Udba	32
7.2.1.9. Maksim Gaspari: Iz naroda za narod	32
7.2.1.10. Himalajska gorska narava	33
7.2.1.11. Potepanje po angleških grofijah	34
7.2.2. Potopisna in druga predavanja.....	34
7.2.2.1. Po Ciglerjevi poti E6.....	34
7.2.2.2. Jesenske zasaditve v posodah in na grobovih	35
7.2.2.3. Metoda fraktalne risbe	35
7.2.2.4. Z veslom in peresom po svetu.....	35
7.2.3. Strokovna predavanja.....	35
7.2.3.1. Dr. Sanela Banović: Spodbude.....	35
7.2.3.2. Dr. Violeta Irgl: Pečat lastne vrednosti	35
7.2.3.3. Naslednji korak: Pot do boljšega življenja	36
7.2.4. Bralna značka za odrasle, 11. sezona	36
7.2.5. Medgeneracijski dan v Trziču	36
7.2.6. Promocija gradiva	37
7.2.6.1. Predvajanje filmov (Filmski portreti ZKO Tržič in JSKD).....	37
7.2.6.2. Kvizi v Domu starejših občanov in Varstveno delovnem centru	37
7.2.6.3. Potujemo z branjem	38
7.2.7. Obeležimo posebne dneve	38
7.2.7.1. Teden slovenskih splošnih knjižnic (20.–24. november)	38
7.2.7.2. Praznični decembrski večer	38
7.2.8. Digitalno je realno je normalno	38
7.2.8.1. Skupinska in individualna izobraževanja za uporabo pametnih telefonov, tablic	38
7.2.9. Domožnanstvo.....	39
7.2.9.1. Vse teče	39
7.2.9.2. 101 zgodba z avtobusa	39
7.2.9.3. Domoznanska bralna značka	40
7.2.9.4. Gor pa dol po pvac: Bil je Kino Tržič	41
7.2.9.5. Obrazi slovenskih pokrajin in Kamra.si.....	42

7.2.9.6. Digitalizacija.....	42
7.2.9.7. Domoznanska ura pravljic	42
7.3. Realizacija dejavnosti za otroke	42
7.3.1. Beremo skupaj – predšolski otroci	44
7.3.1.1. Ure pravljic v knjižnici	44
7.3.1.1.1. Ura pravljic s Folklorno skupino Karavanke	44
7.3.1.1.2. Izkušvena naravoslovna delavnica za otroke	45
7.3.1.1.3. Ura pravljic s Čebelarskim društvom Tržič	45
7.3.1.1.4. Litovski avtor Kęstutis Kasaparavičius in Klemen Pisk.....	45
7.3.1.2. Nacionalni mesec skupnega branja: Dopoldanski bralni maraton.....	46
7.3.1.3. Družinsko branje.....	46
7.3.1.4. Knjižničarka na obisku v vrtcu	47
7.3.1.4.1. Predavanja za starše vrtčevskih otrok.....	47
7.3.1.5. Pravljlični nahrbtniki – Zlate hruške	48
7.3.1.6. Gledališke predstave kot motivacija za branje.....	48
7.3.1.6.1. Gledališka predstava Opica in kapitan Tan-Tan	48
7.3.1.6.2. Gledališka predstava Pika in Cene v pravljici.....	48
7.3.1.6.3. Zaključek ur pravljic z lutkovno predstavo Zrcalce.....	48
7.3.1.7. Pravljlične rokodelnice	49
7.3.2. Spodbujanje branja osnovnošolcev.....	49
7.3.2.1. Branje v podaljšanem bivanju prve triade.....	49
7.3.2.2. Kvizi po osnovnih šolah	49
7.3.2.3. Mednarodni dan otroške knjige	50
7.3.2.4. Andersenov dan: Detektivski večer v knjižnici	50
7.3.2.5. Knjižna čajanka za devetošolce	51
7.3.2.6. Gledališka predstava za devetošolce – Prosto po Prešernu.....	52
7.3.2.7. Poletavci in NajPoletavci	52
7.3.2.8. Rastem s knjigo.....	53
7.3.2.9. Drzni.si	53
7.3.2.9.1. Drzni.si z Rokom Škrlepom	53
7.3.2.9.2. Drzni.si z Lucijo Harum	54
7.3.2.9.3. Drzni.si z Jušem Milčinskim	54
7.3.2.10. Ogleđ filma Srečno, Kekec!.....	55
7.3.2.11. Ta veseli dan kulture – Lov na zaklad	55

7.3.2.12. Tačke pomagačke	55
7.3.2.13. Poletni knjižni uganki.....	56
7.3.3. Tone Pretnar – negovanje spomina – in Ivan Tavčar	56
7.3.3.1. Zgodbe o Tonetu	56
7.3.4. Digitalno je realno je normalno.....	56
7.3.5. Knjižni sejem v malem v Trziču.....	57
7.3.6. Izposoja družabnih iger	59
7.3.7. Promocija poletnih projektov za otroke.....	59
8. PRIMERJALNI PODATKI.....	60
8.1. Nakup gradiva.....	60
8.1.1. Sredstva za nakup – primerjalno po letih.....	60
8.1.2. Nakup gradiva: primerjava s predhodnim letom in primerjava plan : realizacija 23	60
8.2. Obisk.....	60
8.2.1. Obisk: primerjava z letom 2022 in primerjava plan : realizacija 23	60
8.3. Izposoja.....	60
8.3.1. Izposoja: primerjava z letom 2022 in primerjava plan : realizacija 23	60
8.3.2. Izposoja na dom: primerjava gradivo za odrasle/gradivo za otroke in primerjava z letom 2022.....	61
8.4. Uporabniki in člani.....	61
8.4.1. Uporabniki	61
8.4.2. Člani: primerjava z letom 2022 in primerjava plan : realizacija 23.....	61
8.4.3. Člani knjižnice – primerjalno po letih	61
8.4.4. Gibanje aktivnih in novih članov po kategorijah in primerjalno z letom 2022.....	62
8.5. Program: dejavnosti, prireditve	62
8.5.1. Vse dejavnosti primerjalno z letom 2022.....	62
8.5.2. Objave in ogledi oz. sledilci knjižnice na družbenih omrežjih	62
8.5.3. Program za odrasle.....	63
8.5.3.1. Primerjalno plan : realizacija po vrsti dogodkov	63
8.5.4. Dejavnost za otroke.....	63
8.5.4.1. Primerjalno plan : realizacija po vrsti dogodkov	63
8.5.4.2. Primerjalno z letom 2022 – število dogodkov za otroke, obisk.....	64
8.6. Primerjalni podatki po letih.....	64
8.6.1. Primerjalni podatki po letih v številkah.....	64
8.6.2. Primerjalni podatki po letih v indeksih.....	65

9. INFORMIRANJE oziroma PROMOCIJA	66
10. IZOBRAŽEVANJE.....	67
11. KADRI IN IZRABA UR	67
11.1. Kadri.....	67
11.2. Izraba ur.....	67
11.3. Prostovoljci	68
11.4. Druženokoristno delo.....	68
12. SODELOVANJE Z OKOLJEM	68
13. INVESTICIJE, INVESTICIJSKO VZDRŽEVANJE, OPREMA IN KNJIŽNIČNO GRADIVO	68
14. OSTALE INFORMACIJE	69
14.1. Novosti v letu 2023.....	70
14.1.1. Paketniki	70
14.2. Na razpolago občanom.....	71
14.2.1. Prostorska stiska.....	72
15. ZAKLJUČEK	73

1. PREDSTAVITEV KNJIŽNICE DR. TONETA PRETNARJA

Knjižnica je javni zavod in kot taka zavezana, da izvaja javno službo na področju kulture, ki se v okviru posebne javnopravne ureditve izvaja v javnem interesu in katere namen ni ustvarjanje dobička.

1.1. Tradicija knjižnične dejavnosti v Trziču

Začetki knjižničarske dejavnosti v Trziču segajo v leto 1863 (161 let nazaj), ko je takratni kaplan Jurij Drnovšek ustanovil prvo knjižnico s slovenskimi knjigami na tem področju – odprl je farovško knjižnico za tržiško javnost. Potem so bile še učiteljske knjižnice, društvene knjižnice, šolske knjižnice, sindikalne ... v skladu s politiko, ki je narekovala takšne in drugačne oblike.

Do leta 1961 je pod okriljem Delavsko prosvetnega društva Svoboda v prostorih na Partizanski ulici št. 4 delovala Ljudska knjižnica.

20. junija 1961 je v skladu s pripravljanim Zakonom o knjižničarstvu (Uradni list RS, 1961, št. 26) Občinski ljudski odbor Trzič z odločbo št. 02-09-13/1-61 ustanovil Občinsko ljudsko knjižnico ter z aktom o ustanovitvi določil tudi njene naloge. Knjižnica dr. Toneta Pretnarja je naslednica le-te.

Knjižnica je dobila svoje prostore v občinski stavbi na Trgu svobode 18. S sklepom št. 022-3/62-2 z dne 18. 2. 1965 je bila Občinska ljudska knjižnica imenovana za matično knjižnico. V knjižnici je prva leta delala ena strokovna delavka.

Kot prvi potujoči knjižničar se šteje Tone Pretnar, ki je v šestdesetih letih 20. stoletja še kot študent tovoril knjige v kovčkih po okoliških vaseh. 12. maja 1975 se je s kombijem začela pot potujoče knjižnice, sprva je obiskovala 10 naselij, leta 2023 pa je obiskovala 18 krajev in imela 26 postajališč. S sklepom Sveta zavoda (2018) je bila premična zbirka v domu starejših občanov, Domu Petra Uzarja, oziroma izposoja tam dodeljena potujoči knjižnici kot eno od izposojevališč.

Leta 1971 je knjižnica začela z bibliopedagoško dejavnostjo za otroke: ure pravljic, literarna srečanja z mladinskimi avtorji, ure knjižne in knjižnične vzgoje: vrtec na obisku, razred na obisku.

Literarni večeri za odrasle, predstavitve knjig in avtorjev, so tudi od samih začetkov.

9. 4. 1974 je skupščina občine Trzič izdala odločbo št. 022-01/74-2, s katero je bil ustanovljen Zavod za kulturo in izobraževanje Trzič, ki je združil Delavsko univerzo, Trziški muzej in Občinsko ljudsko knjižnico v eno delovno organizacijo.

Po šestnajstih letih, leta 1977, se iz občinskih prostorov (67 m²) knjižnica preseli v Dom družbenih dejavnosti na Balos 4 na 239 m². Pridobi ločen oddelek za mlade, čitalnico, skladišče in splošnoizobraževalni oddelek. Na tej lokaciji je 47 let.

Leta 1992 so pripravljene prve počitniške otroške delavnice, od leta 2010 se izvajajo v času počitnic med šolskim letom, ne pa več poleti.

Leta 1993 se je tržiška knjižnica preimenovala v Knjižnico dr. Toneta Pretnarja.

Od marca 2000 knjižnica deluje kot samostojni javni zavod.

Na podlagi 3. člena Zakona o zavodih (Uradni list RS, št. 12/91, Uradni list RS, št. 17/91-I, 55/92, 13/93, 66/93, 45/94-odl US, 8/96 in 36/00), 20. in 73. člena Zakona o knjižničarstvu (Uradni list RS, št. 81/01 in 96/02), 26. in 135. člena Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo (Uradni list RS, št. 96/02) in 16. člena statuta Občine Trzič je Občinski svet Občine Trzič na 5. seji dne 26. 6. 2003 sprejel Odlok

o ustanovitvi javnega zavoda Knjižnica dr. Toneta Pretnarja (Uradni list RS, št. 73/03) in s tem uskladił ustanovitveni akt z novo zakonodajo.

1.2. Knjižnična dejavnost – poslanstvo in vizija

Vsebinski okvir dela splošne knjižnice je določen v 2. in 16. členu Zakona o knjižničarstvu (Uradni list RS 87/2001), v podzakonskih aktih in kot jih določajo Strokovna priporočila in standardi za splošne knjižnice (za obdobje 2018–2028).

Knjižnica dr. Toneta Pretnarja je povezana v enoten knjižnično-informacijski sistem, je članica COBISS-a (vzajemnega knjižnično-informacijskega sistema in servisa) in kot taka posređuje aktualne informacije iz lastnega fonda in obenem informacije o dostopnosti gradiva v vseh slovenskih knjižnicah. Knjižnica deluje na Balosu 4 s splošnim oddelkom (kamor sodi tudi strokovno gradivo v večnamenskem prostoru) ter oddelkom za mladino in čitalnico. Potujoča knjižnica – bibliokombi – obiskuje 18 krajev v občini in stoji na 26 postajališčih, premična zbirka knjig v Domu Petra Uzarja je eno od njih. Od leta 2012 ima posebno zbirko, Pretnarjevo spominsko sobo, z zapuščino 2.355 knjig osebne knjižne zbirke dr. Toneta Pretnarja, največ gradiva je v poljskem jeziku. Knjižnica ima razvito medknjižnično izposojlo, s katero svojim bralcem priskrbi gradiva, ki jih sama nima, iz drugih knjižnic.

Svojim članom in drugim obiskovalcem knjižnice omogoča iskanje po internetu. Izvaja informacijsko-računalniško opismenjevanje otrok in odraslih. Dopolnjuje in gradi knjižnični fond (zbirko gradiva) v skladu s standardi in predpisi. Izvaja bibliopedagoško dejavnost za otroke s ciljem širjenja bralne kulture, vzgajanja bralcev, izobraževanja za uporabo knjige in knjižnice ter informacijskega opismenjevanja. Pripravlja številne dogodke za odrasle, predstavitve gradiva, avtorjev, izvajalcev, s ciljem izobraževati in širiti bralno kulturo.

Gradi domoznanski oddelek z namenom varovanja pisne kulturne dediščine: zbira in obdeluje gradivo, ki se nanaša na Tržič in Tržičane, ki nastaja v Tržiču, katerega avtorji so Tržičani ...

1.2.1. Poslanstvo

Poslanstvo knjižnice upošteva sodobno mednarodno bibliotekarsko stroko in nacionalno strokovno dogovorjeno poslanstvo splošnih knjižnic. Pri tem stremimo k naslednjim ciljem:

- postati središče za čim večjo dostopnost knjižničnega gradiva in informacij,
- povečevati svojo aktivno vlogo pri vseživljenjskem razvijanju bralne kulture,
- prispevati k razvoju demokratičnega mišljenja in visokih meril sodobne informatizirane družbe,
- prispevati h kulturni in socialni funkciji v smislu izenačevanja izobraževalnih, informacijskih, socialnih in drugih zmožnosti prebivalcev našega okolja,
- povečevati skrb za ohranjanje lokalne pisne kulturne dediščine.

Vse to podpira

1. povezanost slovenskih splošnih knjižnic v enoten knjižnično-informacijski sistem, ki se zagotavlja z vzajemno bibliografsko bazo podatkov (COBIB) in servisom (COBISS), osrednjih območnih knjižnic, Združenja splošnih knjižnic, NUK-a, stanovskih združenj (DBG in ZBDS),

kar zagotavlja

2. uveljavljanje uspešnosti knjižnice kot koristi/pridobitev za uporabnika. Knjižnica naslavlja določeno uporabnikovo potrebo, vpliv knjižničnih storitev na uporabnika se kaže tako, da posameznik doseže spremembo, napredek v svojem znanju, veščinah, odnosu, vedenju ali statusu, h kateremu prispevajo storitve knjižnice,

3. prizadevanje, da knjižnica s svojim ciljnim delovanjem prispeva k uresničevanju vizije lokalne skupnosti, ker pozna lokalno okolje in izzive lokalne skupnosti, kar temelji na analizi potreb.

1.2.2. Vizija

Pri udeležanju poslanstva nas vodi usmeritev v **odličnost** tako, da bomo prepoznani in uveljavljeni po:

- prispevku k vseživljenjskemu učenju in ustvarjalnosti, posebej prispevku k povečevanju bralne pismenosti,
- zagotavljanju enake možnosti dostopa in uravnoteženosti razpoložljivih virov ter tako ustvarjanju zaupanja in vključenosti obstoječih in novih, potencialnih uporabnikov knjižnice, še posebej pa otrok in mladine, starejših ter tistih, ki zaradi različnih razlogov, tudi socialno-ekonomskih, niso del (dnevne) migracije,
- knjižnici kot fizičnem prostoru – kjer je v ospredju uporabnik s potrebami, ki jih od njega zahtevajo nenehne spremembe v družbi. Tako bomo kot sodobna splošna knjižnica za lokalno skupnost njena dnevna soba, prostor srečevanj, druženja, (vseživljenjskega) učenja, omogočali bomo socialno vključenost, medgeneracijska srečanja ... in varen fizični javni prostor,
- knjižnici kot virtualnem prostoru, saj je zaradi razvoja informacijske tehnologije čedalje pomembnejša virtualna knjižnica in delovanje v različnih družbenih omrežjih,
- knjižnici kot aktivnem dejavniku v družbenem okolju s krepitvijo obstoječih in vzpostavljanjem novih partnerstev,
- prilagodljivosti, odzivnosti glede na potrebe v lokalni skupnosti ter izkoriščanju priložnosti v negotovem okolju (razvoj, ko/da v pravem trenutku zgrabimo pravo stvar),
- razvijanju strokovne usposobljenosti in kompetentnosti zaposlenih,
- prizadevanju in aktivnostih za zagotovitev novih, sodobnih knjižničnih prostorov – nove knjižnice.

1.2.3. Naloge

Poslanstvo in vizijo uresničuje skozi svoje naloge v teh oblikah:

- interno delo s knjižničnim gradivom (nabava, vnos v bazo podatkov, oprema gradiva, urejanje periodike, pospravljanje gradiva, odpisovanje in izločanje gradiva ...),
- izposoja gradiva (v matični knjižnici, na bibliokombiju (oskrbuje tudi DPU), Knjiga na dom),
- medbibliotečna izposoja,
- literarna srečanja, predstavitve knjig in razstave, delavnice, predavanja,
- bibliopedagoško delo (vrtec, razred na obisku, ure pravljic, počitniške delavnice, knjižnica na obisku),
- sodelovanje s šolskimi knjižničarji, učitelji in z vzgojiteljicami pri različnih projektih,
- domoznanska dejavnost (zbiranje in obdelava domoznanskega gradiva) – izraža se v gradnji domoznanske zbirke, ki je tudi prostorsko ločena od zbirk v prostem pristopu,
- publiciranje, založništvo, mentorsko delo študentom bibliotekarstva, vključenim v program javnih del, osebam, ki opravljajo delo v splošno korist ...,
- stiki z javnostmi (obveščanje medijev o dogajanju v knjižnici),
- sodelovanje z drugimi institucijami (z drugimi knjižnicami po Sloveniji, založbami, šolami, vrtci, Centrom za socialno delo, Varstveno delovnim centrom Kranj – enoto Tržič, Društvom diabetikov Tržič, Klubom tržiških študentov, ZKO, JSKD OI Tržič, Društvom slovensko-poljskega prijateljstva, Filozofsko fakulteto, Kulturnim društvom tržiških likovnikov, Foto klubom Tržič, ...),
- izobraževanje uporabnikov: za čim bolj samostojno uporabo e-portala Moja knjižnica, Cobiss opaca, podatkovnih baz Obrazi slovenskih pokrajin, Kamre; informacijsko in računalniško opismenjevanje.

Svoje storitve izvaja za Občino Tržič. Na površini 155.4 km² živi 15.092 prebivalcev, s stalnim bivališčem 14.733 (SUR5 2023 H1). Prebivalci žive v 35 naseljih, največje naselje je Tržič, ki ima okoli 4.000 prebivalcev.

Zbirka gradiva, ki jo knjižnica gradi postopoma skozi vsa leta delovanja, je njeno temeljno bogastvo. Nakup gradiva, obdelava, strokovna postavitve ... se izvajajo v skladu z Zakonom o knjižničarstvu (Uradni list RS št. 87/01, 96/02 in 92/15 - Zknj-1), Normativi in standardi za splošne knjižnice, Uredbo o osnovnih storitvah knjižnice (Uradni list RS št. 29/2003), v skladu z bibliotekarsko stroko, katere strategijo in razvoj usmerjajo Oddelek za izobraževanje, razvoj in svetovanje ter Oddelek za raziskave v Narodni in univerzitetni knjižnici, Inštitut informacijskih znanosti v Mariboru, zlasti pa Združenje splošnih knjižnic (prejemnik Jabolka navdiha iz rok predsednika Boruta Pahorja v decembru 2022) .

Gradnja zbirke in izposoja gradiva je namenjena lokalnemu okolju in širše ne glede na raso, spol, starost, versko ali politično pripadnost.

Skozi gradivo in predstavitve gradiva v številnih različnih oblikah obknjižnične dejavnosti skrbi za izobraževanje, informiranje, splošno razgledanost občanov in zmanjšuje socialni razkorak med revnimi in bogatimi ter vzgaja za aktivno državljanstvo. Med seboj povezuje mnoge generacije, skrbi za medgeneracijsko sodelovanje.

Knjižnica kaže močan interes za odpiranje v lokalno skupnost in sodelovanje z javnimi ustanovami, društvi, posamezniki.

1.2.4. Merljivost ciljev

Parametri za spremljanje doseganja ciljev obiska, izposoje, članstva so statistike, pridobljene iz Cobiss3. Rezultati se številčno, v odstotkih in indeksih, primerjajo glede na plan in na realizacijo tekočega leta ter primerjalno s predhodnim letom.

Primerjave med rezultati v letu 2022 in 2023 in med planiranimi in doseženimi rezultati v letu 2023 so podane posebej v poglavju 8.

Knjižnica je zavezana k oddaji vsakoletnih poročil:

- Poročilo o izvedenem nakupu/prirastu gradiva Ministrstvu za kulturo,
- Letno poslovno poročilo o doseženih ciljih in rezultatih dela – računovodski in programski del – Svetu zavoda, ustanovitelju – Občini Tržič, AJPE5-u,
- Meritve o delu slovenskih knjižnic NUK-u,
- Poročilo o delu slovenskih potujočih knjižnic Sekciji za potujoče knjižnice pri ZBDS,
- Meritve izpolnjevanja pogojev za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe (RAZVID) NUK-u.

1.3. Vodstvo knjižnice in organi upravljanja

Knjižnico od 18. decembra 2010 vodi direktorica Marinka Kenk-Tomazin, univ. dipl. bibliotekarka, ki opravlja naloge poslovnega in strokovnega direktorja knjižnice.

Svet knjižnice 2020 – 2024 (potek mandata februarja 2024) v sestavi:

- predstavniki zaposlenih delavcev: Sabina ŠOLAR, Aleš AHČIN, Andreja ŠTEFE;
- predstavniki strokovne in zainteresirane javnosti: Tanja AHAČIČ, predsednica, Dina PINTARIČ, Tatjana ŽAGAR;
- predstavniki ustanovitelja: Marija FRANTAR, Drago GORIČAN, Miha GROS.

Svet knjižnice 2024 – 2028 v sestavi:

- predstavniki zaposlenih delavcev: Vesna PETEK, Nejc PERKO, Andreja ŠTEFE;

- predstavniki strokovne in zainteresirane javnosti: Tanja AHAČIČ, Erna MEGLIČ, Tanja ZEČEVIČ;
- predstavniki ustanovitelja: Mojca ALJANČIČ, Miroslav DEŽMAN, Anže PERČIČ.

1.4. Pravne podlage

(zakonske, pravne in vsebinske podlage kot izhodišča za delovanje zavoda)

- Zakon o zavodih (Ur. l. RS 12/91, 8/96)
- Zakon o knjižničarstvu (Ur. l. RS št. 87/01, 96/02) in Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o knjižničarstvu (ZKnj-1A) (Ur. l. RS, št. 92/15),
- Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo (ZUJIK) (Ur. l. RS št. 77/07 in spremembe in dopolnitve 56/08, 4/10, 20/11, 111/13, 68/16, 61/17)
- Uredba o osnovnih storitvah knjižnic (Ur. l. RS št. 29/03)
- Pravilnik o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe (Ur. l. RS št. 73/03, 73/03, 70/08 in 80/12)
- Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe (Ur. l. RS, št. 70/08)
- Pravilnik o osrednjih območnih knjižnicah (Ur. l. RS št. 88/03)
- Uredba o metodologiji za določitev osnov za izračun sredstev za izvajanje javne službe na področju kulture (Ur. l. RS 100/03)
- Pravilnik o razvidu knjižnic (Ur. l. RS 105/03)
- Strokovna priporočila in standardi za splošne knjižnice (za obdobje 2018 – 2028)
- Zakon o avtorskih in sorodnih pravicah (148. in 153. člen, Ur. l. RS št. 217/95)
- Zakon za uravnoteženje javnih financ (Ur. l. RS 40/12)
- Izhodišča za pripravo finančnih načrtov posrednih proračunskih uporabnikov
- Slovenske splošne knjižnice za prihodnost: strategija razvoja splošnih knjižnic 2013–2020
- Nacionalni program za kulturo

1.5. Akti knjižnice

- Odlok o ustanovitvi javnega zavoda Knjižnica dr. Toneta Pretnarja (Ur. l. RS 73/03)
- Pravilnik o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest
- Pravilnik o računovodstvu
- Pravilnik o postopkih in ukrepih za zavarovanje osebnih podatkov
- Pravilnik o varovanju zaupnih in osebnih podatkov ter varovanju dokumentarnega gradiva
- Katalog osebnih podatkov Knjižnice dr. Toneta Pretnarja
- Navodila za oddajo javnega naročila po enostavnem postopku in postopku zbiranja ponudb z dokumentacijo
- Navodilo za izločanje in odpis knjižničnega gradiva
- Pravilnik o popisu
- Izjava o varnosti z oceno tveganja
- Požarni red
- Pravilnik o splošnih pogojih poslovanja Knjižnice dr. Toneta Pretnarja
- Poslovnik o delu Sveta javnega zavoda Knjižnica dr. Toneta Pretnarja
- Pravilnik o volitvah in odpoklicu članov predstavnikov delavcev v Svet zavoda
- Pravilnik o načinu dajanja informacij za javnost
- Pravilnik o razporejanju in evidentiranju delovnega časa
- Strategija razvoja Knjižnice dr. Toneta Pretnarja za obdobje 2021–2025

2. KNJIŽNIČNA ZBIRKA 2023

2.1. Obseg knjižnične zbirke

Zbirka knjižnice se gradi z nakupi, darovi, vsako leto se nekaj gradiva odpiše zaradi zastaranosti ali uničenosti. Po prejšnjih Standardih za splošne knjižnice je bilo priporočeno razmerje v zbirki 30 % gradiva za otroke in 70 % za odrasle ter znotraj teh dveh skupin 60 % strokovnega gradiva in 40 % leposlovja. Nova Strokovna priporočila in standardi za splošne knjižnice (2018–2028) dopuščajo, da se pri oblikovanju zbirke in ostalega programa vsaka knjižnica prilagaja interesom oziroma specifikam svojega lokalnega okolja in jih zadovoljuje.

2.1.1. Enote/izvodi

Na dan 31. 12. 2023 zbirka gradiva Knjižnice dr. Toneta Pretnarja vsebuje 82.922 enot (60 knjig/m → 1.382 m polic). Na prebivalca Občine Tržič (15.092 prebivalcev – SURS H2 – 1. 7. 2023) je v zbirki 5,5 izvodov gradiva. (Po Standardih naj ima zbirka (najmanj) 4 enote knjižnega in 0,4 enote neknjižnega gradiva na prebivalca.)

Gradivo	Otroci	Odrasli	Drugo	Enote	%
Knjižno	22.324	53.933	1	76.258	92,00
Neknjižno	1.694	4.967	3	6.664	8,00
SKUPAJ	24.018	58.900	4	82.922	100,00
%	29,10	70,90	-	100,00	100,00

Knjižnega gradiva je 76.258 enot (znotraj tega je 2.163 izvodov serijskih publikacij – časniki, časopisi, revije).

Neknjižno gradivo (6.664 enot oz. 8 %) sestavlja 5.975 enot avdiovizualnega gradiva, 82 elektronskih publikacij na fizičnem nosilcu in 607 izvodov drugega neknjižnega gradiva.

	Strokovno gradivo	Leposlovje	SKUPAJ
Otroci	7.784	16.234	24.018
Odrasli	28.499	30.401	58.900
Drugo	3	1	4
SKUPAJ	36.286	46.636	82.922
%	44,50	55,50	100,00

Za otroke je 24.018 enot (29 %), za odrasle 58.900 enot gradiva (71 %).

Strokovnega gradiva je 36.286 (43,80 %), leposlovja 46.636 enot (56,20 %).

V letu 2023 je bilo na/v zalogi 915 licenc e-knjig, ki ne dobijo inventarne številke. Knjižnica je pri e-knjigah posredovalec gradiva, ne lastnik, licence so zakupljene za dobo treh let. V fondu je tudi 535 zvočnih knjig preko Audibooka.

5.454 enot referenčnega gradiva (Č, D, T, Z) se uporabnikom posodi za uporabo v čitalnici in le izjemoma na dom.

2.1.2. Naslovi

V 82.922 enotah je zajetih 62.477 različnih naslovov. 75,34 % naslovov je tako v enem izvodu, 24,66 % pa v več izvodih, največkrat v dveh.

2.1.3. Lokacija gradiva

oddelek	enot / izvodov
S – splošni oddelek	33.356
P – oddelek za otroke in mladino	18.995
B – potujoča knjižnica	6.064
Č – čitalnica	2.618
D – depo, domoznanstvo	1.716
K – klet	16.676
Z – priročna zbirka	826
T – trezor	294
PSS – Pretnarjeva spominska soba	2.377
Skupaj	82.922

ni v prostem pristopu	enot/izvodov
B – potujoča knjižnica	4.500
Č – čitalnica	2.618
D – depo, domoznanstvo	1.716
K – klet	16.676
Z – priročna zbirka	826
T – trezor	294
PSS – Pretnarjeva spominska soba	2.377
Skupaj	29.007

34,48 % (!) (leta 2020 – 26 %) gradiva ni v prostem pristopu – hrani se v kleti, trezorju, v te odstotke je vključen tudi tisti del fonda potujoče knjižnice, ki ni na vožnji, in gradivo Pretnarjeve spominske sobe.

Domoznansko gradivo, nadvse pomembno za lokalno skupnost, hranimo: v čitalnici 444 enot, v depozu je 1.716 enot, kot domoznansko se šteje tudi gradivo v Pretnarjevi spominski sobi, to je 2.377 enot, skupaj 4.537 enot.

2.2. Prirast knjižnične zbirke

2.2.1. Prirast v celoti

Zbirka se povečuje z nakupi in tudi darovi, skupaj smo v letu 2023 na novo pridobili 3.049 enot gradiva, 2.870 enot gradiva ima inventarno številko. Pri elektronskih in zvočnih knjigah kupimo licence in nanje vezano število izposoj, ki kot baze podatkov (IKS, UDK, E-bonitete in BSF) nimajo inventarnih števil. Ko odštejemo odpis (2.621 enot), je povečanje zbirke na fizičnih nosilcih 249 enot. Prirast na knjižnično zbirko je 3,46-odstoten.

2.2.1.1. Prirast enot gradiva po načinu pridobitve

	OTROCI		ODRASLI		SKUPAJ
	stroka	leposlovje	stroka	leposlovje	
Nakup (N)	279	565	579	672	2.095
Subvencija (S)	10	36	119	146	311

Dar	24	91	87	262	464
Drugo	0	0	0	0	0
Elektronske knjige (N)	1	22	10	40	73
Zvočne knjige (N)	1	45	17	39	102
E-baze podatkov (N)	0	0	4	0	4
SKUPAJ	315	759	816	1.159	3.049

Prirast po inventarnih knjigah je 2.870 enot. Skupaj z elektronskimi in zvočnimi knjigami ter e-bazami podatkov pa smo ponudili občankam in občanom 3.049 enot novega gradiva.

2.2.1.2. Prirast enot v razmerju otroci : odrasli

	Knjižno in neknjižno gradivo	Elektronske in zvočne knjige ter e-baze podatkov	SKUPAJ	V %
Otroci	1.005	69	1.074	35,22
Odrasli	1.865	110	1.975	64,78
SKUPAJ	2.870	179	3.049	100,00

2.2.1.3. Prirast enot v razmerju strokovno gradivo : leposlovje

	Knjižno in neknjižno gradivo	Elektronske in zvočne knjige, baze podatkov	SKUPAJ	V %
Strokovno gradivo	1.098	33	1.131	37,09
Leposlovje	1.772	146	1.918	62,91
SKUPAJ	2.870	179	3.049	100,00

2.2.1.4. Prirast po oddelkih oziroma po inventarnih knjigah

	enot
Monografske publikacije	1.443
Otroški oddelek	747
Neknjižno gradivo	138
Bibliobus	446
Serijske publikacije	96
SKUPAJ	2.870

2.2.2. Prirast z nakupom

2.2.2.1. Načrt nakupa

Nakup gradiva načrtujemo tako po Standardih kot po Pravilniku o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe, obenem se zavedamo, da je zaradi upada javnofinančnih prihodkov edini realen načrt tak, ki je oblikovan v obsegu pridobljenih sredstev v predhodnih letih. Nakup gradiva se kar najbolj zvesto vodi po razmerju med strokovnim gradivom in leposlovjem 60 : 40, razmerju med gradivom za odrasle in gradivom za otroke 70 : 30. Letni načrt nakupa gradiva za leto 2023 je bil dosegljiv na domači strani knjižnice. Nakup gradiva sodi med investicije (oprema knjižnic).

Načrt nakupa za leto 2023 je bil:

19.233	Ministrstvo za kulturo
45.031	Občina Tržič
64.264	skupaj

Ob predvideni povprečni ceni knjige 23,00 € in načrtovanih 64.264 € je knjižnica načrtovala prirast z nakupom za 2.518 enot gradiva, po zvrsti gradiva pa nakup 2.226 enot knjižnega in neknjižnega gradiva in 100 naslovov periodike. Načrtovan je bil tudi nakup 73 licenc (naslovov) elektronskih in 119 zvočnih knjig, ki ne dobijo inventarne številke in se v skupni statistiki prirasta ne vidijo. Pri časnikih in časopisih dobi inventarno številko naslov za celo leto in tudi tu je povprečna cena višja.

Ob morebitni doseženi drugačni povprečni ceni na enoto gradiva je nakup temu primerno višji/nnižji.

Nakup	Enot	€
Knjižno in neknjižno gradivo (23 €)	2.226	51.215
Tekoče serijske publikacije (naslovi)	100	7.500
E-knjige (41 € na enoto)	73	3.847
Zvočne knjige (14,30 €)	119	1.702
Skupaj	2.518	64.264

	Realizacija 22	Plan 2023	Indeks p23/r22
Nakup knjižničnega gradiva (z e-knjigami)	2.663	2.518	94,56

2.2.2.2. Realizacija nakupa

2.2.2.2.1. Pridobljena sredstva

Pridobljena sredstva za nakup gradiva	€
Ministrstvo za kulturo	19.444,00
Občina Tržič	45.031,00
Sredstva knjižnice	1.700,00
SKUPAJ	66.175,00

Plan 2023	Realizacija 2023	Indeks r/p
64.264	66.175	102,97

Pridobili smo načrtovana sredstva s strani Ministrstva z kulturo, občina je zagotovila sredstva v skladu s Pogodbo, konec leta smo dodali 1.700 € lastnih sredstev, pridobljenih iz naslova izvajanja javne službe.

2.2.2.2.2. Povprečna cena gradiva

Povprečna cena vsega kupljenega gradiva je 25,62 €, načrt nakupa je bil narejen na 23,00 €. Povprečna cena serijskih publikacij, zanje smo namenili 7.443,03 €, je 106,32 €. Izračunava se na naslov (70) časnika oz. revije. Za e-knjige in zvočne knjige smo namenili/porabili 4.390,92 €. Povprečna cena elektronske knjige je 38,07 €, povprečna cena zvočne knjige pa 15,79 €.

GRADIVO/POVPREČNA CENA	€
Povprečna cena e-knjige	38,07
Povprečna cena zvočne knjige	15,79
Povprečna cena serijske publikacije	106,32
Povprečna cena e-baze podatkov	159,37
Povprečna cena gradiva brez e- in zvočnih knjig ter e-baz (2.406 enot)	25,44
POVPREČNA CENA VSEGA gradiva (2.582 enot)	25,62

S sredstvi Ministrstva za kulturo smo kupili 783 enot: 608 enot knjižnega gradiva, 73 e-knjig in 102 zvočnih knjig, povprečna cena na izvod je 24,83 €.

Ministrstvo za kulturo: knjižno in neknjižno	608
Ministrstvo za kulturo: elektronske knjige	73
Ministrstvo za kulturo: zvočne knjige	102
MINISTRSTVO ZA KULTURO SKUPAJ	783
Občina Tržič: časopisi, strokovne revije, e-baze	74
Občina Tržič, splošni oddelek in bibliobus	1.664
OBČINA TRŽIČ SKUPAJ	1.738
LASTNA SREDSTVA	61
NAKUP SKUPAJ	2.582

1.738 enot smo kupili s sredstvi Občine Tržič, od tega za bibliobus 406 enot. Za nakup smo namenili tudi lastna sredstva in iz njih kupili 61 enot gradiva.

2.2.2.2.3. Nakup plan : realizacija

S sredstvi v višini 66.175,00 € je knjižnica kupila 2.406 enot (1.943 naslov) knjižnega in neknjižnega gradiva ter serijskih publikacij, 73 elektronskih knjig (e-knjige), 102 zvočni knjigi in 4 elektronske baze podatkov. Nakup skupaj je torej 2.585 enot.

	Plan 2023	Realizacija 2023	Indeks r23/p23
Nakup knjižničnega gradiva	2.518	2.585	102,66

2.2.2.2.4. Nakup otroci : odrasli

Otroci	890	37,00
Odrasli	1.516	63,00
SKUPAJ	2.406	100,00

Kupljenih je bil 991 enot za otroke in 1.672 za odrasle, razmerje nakupa mladina : odrasli je 37,21 % : 62,79 %.

2.2.2.2.5. Nakup stroka : leposlovje

Stroka	987	41,02
Leposlovje	1.419	58,98

SKUPAJ	2.406	100,00
--------	-------	--------

Kupili smo 987 enot strokovnega gradiva in 1.419 enot leposlovja.

Otroci stroka	Otroci leposlovje	Odrasli stroka	Odrasli leposlovje	SKUPAJ
289	601	698	818	2.406

2.2.2.2.6. Nakup knjižno gradivo : neknjižno gradivo

Knjižno gradivo	2.272	87,89
Neknjižno gradivo	134	5,18
Elektronsko in zvočno gradivo	179	6,93
SKUPAJ	2.585	100,00

Kupili smo 2.272 enot knjižnega (87,89 %), 134 enot neknjižnega gradiva (5,18 %) ter 179 enot elektronskih knjig in baz podatkov ter zvočnih knjig (6,93 %).

2.2.2.2.7. Nakup gradiva – razmerje enote : naslovi

Enote	2.406	100,00
Naslovi	1.953	81,17

463 naslovov se pojavi v dveh izvodih, to je 18,83 % vsega nakupa.

2.2.3. Odpis

Vsako leto je po strokovnih priporočilih narejen odpis zastarelega in uničenega gradiva, na vsakih pet let pa po pravilniku o računovodstvu inventura celotnega knjižničnega gradiva (zadnja 2020). Gradivo, namenjeno za odpis, je pregledano s strani tričlanske komisije. Za odpis je izbrano poškodovano gradivo, odvečni izvodi, zastarelo in nepopolno gradivo. Načrtovano: odpisati najmanj 2.500 enot.

V obdobju od 1. 1. 2023 do 31. 12. 2023 sta bila izvedena dva večja redna odpisa, poleg tega pa se je gradivo po potrebi odpisovalo sproti, preko celega leta. Odpis na zbirko je bil 3,16 %.

Po oddelkih	Naslovi	Enote
Splošni oddelek	1.192	1.225
Oddelek za otroke in mladino	1.084	1.133
Potujoča knjižnica	25	26
Kletni depo	172	188
Čitalnica	31	42
Priročna zbirka	7	7

Po zvrsti	Naslovi	Enote
Monografsko/knjižno	2.356	2.440
Neknjižno gradivo	114	119
Serijske publikacije	41	62
SKUPAJ	2.502	2.621

Vrednotenje odpisa: na podlagi 71. člena, točke 2 Pravilnika o računovodstvu, ki je bil sprejet 1. marca 2012, in spremembami pravilnika, ki so bile sprejete 29. 12. 2015, se vrednost odpisanega gradiva

izračuna na osnovi nabavne vrednosti, upošteva se odstotek povprečne cene gradiva v preteklem letu, in sicer za gradivo vseh starosti 15 %. Povprečna cena gradiva v letu 2022 znaša 24,13 EUR (cena je pridobljena iz Zaključnega poslovnega poročila 2022 – dosežena povprečna cena na izvod brez e- in zvočnih knjig).

Odpisanih je bilo 2.621 enot gradiva, odpisovali smo vse zvrsti po vseh oddelkih.

2.2.4. Prirast zbirke 2023

PRIRAST (brez e- in zvočnih knjig)	2.870
Odpis	- 2.621
SKUPAJ	249

Razlika med prirastom in odpisom 2023 je 249, kar predstavlja povečanje zbirke po inventarnih številkah oz. izvodih. Z všteti elektronskimi in zvočnimi knjigami in elektronskimi zbirkami je realno povečanje zbirke za 428 enot.

PRIRAST (z e- in zvočnimi knjigami ter e-zbirkami)	3.049
Odpis	- 2.621
SKUPAJ	428

3. OBISK

3.1. Obisk v celoti

V letu 2023 je bilo načrtovanih 72.000 obiskov knjižnice za izposajo gradiva, prireditvev, obisk Cobiss opaca in domače strani.

Realizacija obiskov 2023, na način, kakor smo jo spremljali vsa predhodna leta, izkazuje 81.349 obiskovalcev knjižnice in je dosegla 107,28 % predhodnega leta. Plan je bil dosežen v 112,98 %. Razviden je močan premik delovanja knjižnice izven zidov, v vrtce in šole, kjer izvajamo knjižno, knjižnično ter digitalno vzgojo. Vodstvo tržiških šol in vrtca, učitelji/-ce in vzgojitelji/-ce nas razumejo kot pomembnega dopolnjevalca njihovih vsebin.

2022/2023	Obisk 2022	Obisk 2023	Indeks 23/22
Obisk OPAC	3.915	4.659	119,00
Splošni in otroški oddelek	30.102	32.388	107,59
Čitalnica	15.051	16.194	107,59
Potujoča	4.060	4.150	102,22
Obisk interneta	31	32	103,23
Dogodki in bibliopedagoška dejavnost	9.368	10.274	109,67
Obisk za medknjižnično izposajo	126	147	116,67
SKUPAJ	62.653	67.844	108,28
Domača stran	8.876	10.101	113,80
FB, YouTube, TikTok, Instagram	4.298	3.404	79,20

SKUPAJ z obiskom domače strani, FB, YouTube, TikToka, Instagrama	75.827	81.349	107,28
--	--------	--------	--------

Primerjava obiska plan 2023/realizacija 2023

Plan 2023	Realizacija 2023	Indeks r/p
72.000	81.349	112,98

Primerjava obiska 2023/2022

2022	2023	Indeks 23/22
75.827	81.349	107,28

Objave in ogledi vsebin knjižnice na družbenih omrežjih

VSEBINA ZA ODRASLE	ŠTEVILO OBJAV	ŠTEVILO OGLEDOV
FACEBOOK	10	1.607
YOUTUBE	8	1.358
	18	2.965

VSEBINA ZA OTROKE	ŠTEVILO OBJAV	ŠTEVILO OGLEDOV
FACEBOOK	2	398
YOUTUBE	2	41
	4	439

Pri beleženju objav in ogledov na socialnih omrežjih smo posebej beležili tiste, ki so prinašale vsebine. Vsebine, s katerimi smo obveščali o in po dogodkih, so vodene pri promocijah.

Objavili smo 22 vsebin (manj kot v letu 2022), pravljice iz knjižnice, knjižni namigi, delavnice iz knjižnice, domoznanske vsebine ... Analitika kaže, da ljudje vsebine redko gledajo do konca.

3.1.1. Obisk za izposajo novega gradiva

	2022	2023	Indeks 23/22
Obisk za izposajo novega gradiva	16.426	17.994	109,54

Obisk uporabnikov za izposajo novega gradiva izkazuje indeks 109,54 % z ozirom na preteklo leto, torej približno 10 % več.

3.1.2. Obisk dejavnosti, dogodkov

	2022	2023	Indeks 23/22
Prireditve, dogodki, dejavnosti	9.368	10.274	109,67

Z dejavnostmi za odrasle in otroke smo se dotaknili še skoraj 10 % več občanov kot leto pred tem, pa smo že leta 2022 beležili polovico več obiskovalcev kot 2021.

Če bi se uporabniki naših dejavnosti postavili v vrsto in se peš napotili v knjižnico, hodili v razdalji meter eden za drugim, bi bila kolona dolga 10 kilometrov.

3.1.3. Fizični obisk knjižnice

Fizično občani obiskujejo knjižnico za izposojno in vrnitev gradiva, rezervacijo in naročilo, dvig rezerviranega ali naročenega gradiva, medknjižnično izposojno, uporabo računalnikov, prireditve, obisk čitalnice. Načrtovali smo 61.000 tovrstnih obiskov.

FIZIČNI OBISK	Obisk 22	Obisk 23	Indeks 23/22
Celoten obisk	62.653	67.844	108,28
- OPAC	- 3.915	- 4.659	119,00
SKUPAJ s prireditvami	58.738	63.185	107,57

3.1.4. Obisk na knjigomatu

	Št. članov
Za izposojno na dom, podaljšanje roka izposoje	1.629
Vračilo gradiva	4.404
Skupaj transakcij	6.033

3.1.5. Obisk paketnika

Skupaj dostavljenih gradiv v paketnik	211
Število uspešno prevzetih gradiv s strani strank	179
Število neuspešnih oz. pretečenih prevzemov	20
Število članov, ki so prevzemali gradivo	45

4. IZPOSOJA

4.1. Izposoja v celoti

Za leto 2023 je knjižnica načrtovala izposojno 180.000 enot knjižničnega gradiva. Rezultat je 175.112 enot. Pod izposojno razumemo izposojno novega gradiva, podaljšanje, določitev novega datuma vrnitve izposojenemu gradivu ter podaljšanje preko portala Moja knjižnica, pa tudi uporabo gradiva v čitalnici, ki ga ne posojamo na dom. Skupna izposoja oz. uporaba gradiva je 11,6 enot na občana. (I-BibSiSt-32)

	Izposoja 22	Izposoja 2023	Indeks 23/22
Splošni in otroški oddelek	118.814	120.809	101,68
Preko OPAC-a – podaljšanje gradiva	9.085	*11.792	129,80
Čitalnica	26.255	**23.352	88,94
Potujoča knjižnica	17.022	17.530	102,98
Medknjižnična izposoja	162	179	110,49
E-knjige, zvočne knjige, filmi iz BSF	1.040	1.450	139,42
SKUPAJ	172.378	175.112	101,59

Izposoja gradiva na splošnem in otroškem oddelku ter na potujoči knjižnici je višja za 1,5–3 % v primerjavi s preteklim letom. Člani so si izposodili več elektronskih in zvočnih knjig, na spletu so jim bili na tudi filmi iz Baze slovenskih filmov. Izposoja na bibliobusu zneso 10 % celotne izposoje.

*Iz Opaca smo prišteli le podaljšanja gradiva. **Za čitalnico smo v letu 2023 vzeli 19,33 % izposoje na splošnem in otroškem oddelku (leta 2022 tudi še od potujoče).

Primerjava izposoje plan 2023/realizacija 2023

Plan 2023	Realizacija 2023	Indeks r/p
180.000	175.112	97,28

Primerjava izposoje 2023/2022

2022	2023	2023/2022
172.378	175.112	101,59

4.1.1. Izposoja gradiva na dom

V letu 2023 je povprečna izposoja na dom, preračunana na 2.552 aktivnih članov knjižnice, 59–60 enot na člana. Če izposojene enote razdelimo med vse občane, pride 10 enot na občana. Izposoja gradiva na dom je bila za skoraj 4 % višja kot leto pred tem. Obrat knjižnične zbirke je 1,83.

Izposoja na dom (brez čitalnice)	2022	2023	Indeks 23/22
	146.123	151.760	103,85

Izposoja na dom po vrsti gradiva		
	Knjige in brošure	141.477
	Serijske publikacije	3.281
	Neknjžno	5.373
	Skupaj	150.131
	E-knjige	1.231
	Audibook	167
	Filmi iz Baze slovenskih filmov	52
	Medknjižnična izposoja	179
	Skupaj	151.760

4.1.1.1. Izposoja na knjigomatu, v paketniku

Samostojnost uporabnikov oz. članov knjižnice se kaže na ravni storitev, ki jih opravijo preko Cobiss opaca (rezervacije gradiva, podaljšanje, naročanje) in seveda, v kolikšni meri se poslužujejo uporabe knjigomata in paketnika. Veseli nas bistveni napredek.

	2022	2023	Indeks 23/22
Izposoja in podaljšanje gradiva na knjigomatu	5.271	9.133	173,27
Vračanje gradiva na knjigomatu	10.537	17.882	169,71
Skupaj transakcij	15.808	27.015	170,89

Paketnik smo dali v uporabo takoj po novem letu, navajali so se ga zaposleni in člani, proces še traja, dobrodošla je tudi nadgradnja, ki od novembra omogoča vračanje gradiva v paketnik, prej je bila omogočena le izposoja. Podatki o uporabi paketnika so podani pod 3.1.5.

4.1.1.2. Izposoja iger

Lepo teče in se povečuje izposoja igrač, družabnih in didaktičnih iger, beležimo 314 izposoj (leto pred tem v treh mesecih 43). Vsakič, ko se tovrstno gradivo vrne v knjižnico, ga je treba pregledati, kompletirati, za kar skrbi prostovoljka.

4.1.1.3. Podaljševanje izposoje

Število podaljšanj od skupne izposoje na dom (150.131) je 81.579, v deležu je to 54,34 %.

4.1.1.4. Izposoja gradiva na dom – novi naslovi

ODDELKI	Skupaj
Splošni in otroški oddelek	53.309
Bibliobus	8.337
Drugo	2.172
SKUPAJ	63.818

63.818 izposojenih novih naslovov predstavlja 4,25 enot gradiva na vsakega Tržičana ali 24,41 naslovov na člana knjižnice (1 knjiga na 2 tedna). V deležu od celotne izposoje na dom pa predstavlja izposoja novih naslovov 43,67 %.

4.1.1.5. Izposoja gradiva na dom – odrasli : otroci, mladina

Izvzete so transakcije izposoje spletnih virov (e-knjige, zvočne knjige, filmi ...)

IZPOSOJA 2023	Gradivo za odrasle	Gradivo za otroke in mladino	Skupaj
Leposlovje	63.035	41.386	104.421
Strokovno gradivo	22.243	23.467	45.710
SKUPAJ	85.276	64.853	150.131
%	56,80	43,20	100,00

Odrasli si skupno izposodijo 56,80 % (leta 2021 61,91 %) gradiva, otroci pa 43,20 % (leta 2021 38,09 %).

4.1.1.6. Izposoja elektronskih in zvočnih knjig

	2021	2022	Indeks 22/21	2023	Indeks 23/22
Elektronske knjige	976	920	94,26	1.231	142,39
Zvočne knjige	134	120	89,55	167	139,16
SKUPAJ	1.110	1.040	94,55	1.398	134,42

Izposoja elektronskih in zvočnih knjig se je precej povečala glede na predhodno leto.

4.1.1.7. Baza slovenskih filmov

Knjižnica dr. Toneta Pretnarja je v letu 2023 pripravila novost, izposajo slovenskih filmov. Član knjižnice se s svojim e-naslovom in geslom registrira na spletni strani Baze slovenskih filmov (bsf.si/si), določi si še PIN, ki je potreben za izposajo filma. Nato se s številko knjižnične izkaznice in geslom za Mojo knjižnico poveže s knjižnico. Član si lahko izposodi en film naenkrat, v enem mesecu si lahko izposodi pet filmov.

V katalogu knjižnice je trenutno 281 naslovov, ki zajemajo filme, animirane filme, epizode in dokumentarne filme. 23 članov knjižnice si je skupaj izposodilo 17 naslovov, vseh izposoj skupaj pa je bilo 38. Največkrat izposojeni filmi so bili Srečno, Kekec!, Ne joči, Peter in Kekec.

5. UPORABNIKI, ČLANI

Občani (lahko) obiskujejo knjižnico vse življenje, v različnih obdobjih z različnimi nameni. Uporabniki knjižnice so člani knjižnice in drugi obiskovalci.

5.1. Člani

Član knjižnice (lahko) postane vsak, ki s podpisom potrdi, da bo upošteval pravila poslovanja knjižnice. Članstvo je individualno in omogoča izposojlo gradiva na dom. Člani prihajajo v prvi vrsti za izposojlo gradiva na dom, poslužujejo se serijskih publikacij, časopisov in časnikov v čitalnici.

5.1.1. Aktivni člani

Aktivno članstvo je bilo zadnje leto skoraj identično s predhodnim.

5.1.1.1. Aktivni člani: otroci/odrasli

	2022	2022 v %	2023	2023 v %
Mladina do 15. leta	890	35,44	907	35,54
Odrasli	1621	64,56	1.645	64,46
Skupaj	2.511	100,00	2.552	100,00

5.1.1.2. Aktivni člani: plan/realizacija

Za leto 2023 smo načrtovali 17 % včlanjenih občanov in občank Tržiča: 2.550 (od 15.003). To so tisti, ki si izposojajo knjižnično gradivo. Realizacija je 2.552 članov, splošno knjižnico s pionirskim oddelkom je obiskovalo 2.437 članov, aktivnih na potujoči knjižnici je bilo 310. Seštevek posebej po oddelkih je večji od skupnega števila, saj nekateri člani obiskujejo tako potujočo knjižnico kot matično in je 2.747. Realizacija je 17 % včlanjene populacije občanov Tržiča v 2023 (15.011). Indeks realizacija : plan včlanjenih prebivalcev je 100,08.

Plan 2023	V % od 15.003 prebivalcev	Realizacija 2023	V % od 15.011 prebivalcev	Indeks r/p
2.550	17,00	2.552	17,00	100,08

5.1.1.3. Aktivni člani: primerjava 2023/2022

V primerjavi s predhodnim letom se je članstvo povečalo za dobrega 1,63 %.

Leto	2022	2023	2023/2022
Aktivni člani	2.511	2.552	101,63

5.1.1.4. Aktivni člani po statusu: primerjava 2023/2022

	Aktivni člani 2022	Aktivni člani 2023	2023/2022
Zaposleni	749	764	102,00
Študenti	113	115	101,77
Srednješolci	287	290	101,05
Upokojenci	318	318	100,00

Nezaposleni	100	97	97,00
Drugo (gospodinje, tuji državljani)	79	98	124,05
Predšolski otroci	179	187	104,47
Osnovnošolci	824	795	96,48

Razmerja po statusu aktivnih članov so zelo primerljiva z letom pred tem.

5.1.2. Novo vpisani člani

Novo vpisanih članov v letu 2023 je bilo 407; 386 na splošnem in otroškem oddelku in 21 na bibliobusu.

Leto	2022	2023	2023/2022
Novi člani	384	407	106,00

Primerjava po statusu 2023 in 2022

	Novi člani 2022	Novi člani 2023	2023/2022
Zaposleni	92	98	106,52
Študenti	12	6	50,00
Srednješolci	26	19	73,07
Upokojenci	31	38	122,58
Nezaposleni	12	12	100,00
Drugo (gospodinje, tuji državljani)	11	8	72,72
Predšolski otroci	67	70	104,48
Osnovnošolci	133	156	117,29

Novo vpisanih članov v celoti je bilo leta 2023 6 % več kot leta 2022, porast novo vpisanih je procentualno viden zlasti pri osnovnošolcih, tudi upokojencev se je vpisalo nekaj več.

5.2. Uporabniki

Poleg izposoje gradiva, za kar morajo biti posamezniki člani knjižnice, mnogi občani obiskujejo knjižnico, da se srečajo z avtorji, na predavanja, delavnice, otroci prihajajo na ure pravljic, dramatizirane igrice, ustvarjalne počitniške delavnice, ure knjižne in knjižnične vzgoje, knjižničarji pa gredo v vrtce in šole, Dom Petra Uzarja in Varstveno delovni center ... Tu smo dosegli 10.274 obiskovalcev, najmlajših 8.019, odraslih 2.255. Obisk je zabeležen v tabelah (priloge) in opisan pod 7. Program.

Realizacija 2022	Plan 2023	Realizacija 2023	p2023/r22	r23/p23
9.368	6.200	10.274	109,67	165,71

6. POTUJOČA KNJIŽNICA OZ. BIBLIOKOMBI

Splošna knjižnica organizira dostopnost knjižnične dejavnosti za vse prebivalce na svojem območju kot samostojni javni zavod. Kadar so na območju splošne knjižnice naselja oziroma območja naseljena tako, da tvorijo zaključene celote z več kot 1.500 prebivalci, ki so več kot 4 km oddaljene od osrednje knjižnice, organizira knjižnica izposojevališča oziroma krajevne knjižnice ter postajališča potujoče knjižnice za naselja z manjšim številom prebivalcev.

Knjižnica dr. Toneta Pretnarja ima od leta 1975 (12. maja 1975, takrat je obiskovala 10 naselij) organizirano službo potujoče knjižnice. Vsak drugi polni teden od septembra do junija (20 tednov na leto) obiše 18 krajev v občini Tržič in stoji na 26 postajališčih. Izposojevališče – premična zbirka v Domu Petra Uzarja – je od 2018 pridružena dejavnosti bibliobusa in je eno od njegovih izposojevališč, postajališč. Idejo, da gre bibliokombi na pot tudi julija in avgusta 2020, da nadomestimo spomladanski izpad zaradi korone, smo s sklepom Sveta zavoda knjižnice spremenili v stalnico.

Temeljni cilj te oblike knjižnične dejavnosti je oskrbeti oddaljenejše/manj mobilne občane s knjižničnim gradivom. Vse bolj se oblikuje kot osebna storitev: člani predhodno gradivo rezervirajo ali naročijo po telefonu, bibliotekar jim ga ob prihodnjem obisku dostavi. Dopolnjuje se tudi s storitvijo Knjiga na dom, namenjeno tistim, ki ne morejo sami po gradivo, bolnim in ostarelim. Tudi sicer potujoče knjižnice v prvi vrsti pokrivajo potrebe otrok in starejših občanov. Potujoči knjižničar občasno z bibliokombijem obiše tudi skupine vrtcev, da spoznajo čudež knjižnice v malem. Svoje obiskovalce vabi in vključuje v Bralno značko za odrasle in Družinsko branje.

Zbirka oz. zaloga za potujočo knjižnico vsebuje 6.064 enot oz. 5.967 naslovov.

Nakup gradiva za bibliobus/bibliokombi financira Občina Tržič. Letos smo prirastu gradiva za bibliobus namenili 11.355,51 €. Z vsakoletnim nakupom novega gradiva skušamo ponudbo na bibliobusu čim bolj približati tisti, ki so jo deležni obiskovalci osrednje tržiške knjižnice.

Prirast knjižnega gradiva v letu 2023 na potujoči knjižnici je 446 enot (424 nakupa) in 16 naslovov periodičnega tiska.

Na potujoči knjižnici je bilo leta 2023 310 aktivnih članov oz. 12,15 % vseh včlanjenih v knjižnico v tem letu, na novo se je vpisalo 21 članov (5,16 % vseh).

	Obisk	Izposoja
2019	4.546	17.743
2020	3.970	15.443
2021	4.075	16.179
2022	4.060	17.022
2023	4.150	17.530
2023/2022	102,22	102,98

Zamenjava obstoječega vozila z novim se bo predvidoma začela v letu 2024 in bo zaključena 2025, ko bo ravno 50 let od začetka potujoče knjižnice v Tržiču.

7. PROGRAM – DEJAVNOSTI, PRIREDITVE

Prireditve in vse ostale oblike delovanja, ki so poleg izposoje vidne navzven, sodijo v poslanstvo knjižnice – poslanstvo izobraževanja, spodbujanja branja, vzgoje bralne kulture, uporabe knjižnice. Opredeljujeta jih 12. in 16. člen Zakona o knjižničarstvu. Občanom Tržiča in drugim, mladim in starejšim, knjižnica ob knjigah in drugem knjižničnem gradivu na številnih večerih in različnih dejavnostih predstavi pomembna, vredna, aktualna dela in avtorje, se dotakne sveta skozi potopisna predavanja, predavanja na temo telesnega in duševnega zdravja ... ali preprosto omogoča druženje (slabovidni in slepi). V knjižnico in Tržič tako pridejo številni gostje in sodelujoči, sodelovalno se povezujemo z mnogimi društvi, ustanovami, posamezniki ... Knjižnica je zaradi vseh teh oblik zelo živa in odprta ustanova.

7.1. Načrtovano

Načrtovali smo glede na prakso predhodnih let, glede na raznolike zvrsti dejavnosti, z vizijo, da pokrijemo raznovrstne ciljne skupine glede na njihovo starost, spol, interese, potrebe ...

Za otroke in mladino:

- ure pravljic: od januarja do maja in od oktobra do decembra enkrat tedensko v osrednji knjižnici,
- knjižničar/-ka na obisku v vrtcu, šolah,
- počitniške delavnice med šolskim letom,
- vrtec na obisku – predstavitev knjižnice otrokom iz vrtcev po dogovoru,
- razred na obisku – slovenski projekt za sedmošolce »Rastem s knjigo«,
- literarni gost ali ustvarjalec druge vrste za tržiške osnovne šole,
- razstave knjižničnega gradiva za spodbujanje kakovostnega branja,
- računalniško opismenjevanje za program Cobiss ob obiskih razredov v knjižnici,
- domoznanstvo: Zgodbe o Tonetu – seznanjanje z dr. Tonetom Pretnarjem, ciljna skupina so šestošolci tržiških osnovnih šol.

Za odrasle:

- literarni večeri – predstavitve knjig, založb in avtorjev,
- potopisna predavanja,
- poljudno strokovna predavanja ob gradivu o zdravju, prehrani, vrtnarstvu, ekologiji,
- predavanja za starše prvošolcev Vzgajanje bralca,
- bralna značka za odrasle Knjiga, pojdi med Tržičane,
- individualno in skupinsko računalniško opismenjevanje,
- tematski večeri,
- priložnostne razstave o knjižničnem gradivu in ustvarjalcih,
- sprejem in predstavitev Pretnarjevega nagrajenca (v sodelovanju z Asociacijo Velenika in Občino Tržič),
- knjižnica – prostor za vse: namenjeno posameznikom, ki želijo svoja dela ali delovanje predstaviti v knjižnici. Na voljo so jim knjižnični prostor, vabila in obveščanje medijev, program večera pa morajo imeti v večji meri izdelanega sami,
- v Domu Petra Uzarja pogovor o(b) zgodbi Branje-kramljanje,
- prostor dajemo za srečevanje raznih društev (Društvo slepih in slabovidnih ...),
- posebni dnevi, ko podarjamo knjige in/ali članarine.

Programski načrt za leto 2023

DEJAVNOSTI ZA ODRASLE (vodijo strokovni delavci)	Plan 2023
Literarni večeri in večeri z lokalnim okoljem	14
Predavanja – potopisna in druga	9
Bralni krožek v DPU Branje-kramljanje	20

Izredne prireditve	4
Domoznanstvo	20
Skupinsko izobraževanje za uporabo pametnih telefonov (računalniška pomoč)	60
Pretnarjev nagrajenec	1
Bralna značka za odrasle – Knjiga, pojdi med Tržičane	1
Knjiga na dom (glede na povpraševanje)	-
Digitalno = realno = normalno	1
Skupaj	130

DEJAVNOSTI ZA ODRASLE (potekajo brez aktivne udeležbe strokovnih delavcev knjižnice)	Plan 2023
Društvo slepih in slabovidnih	9

7.2. Realizacija dejavnosti za odrasle

K realizaciji načrtovanih dogodkov smo pristopali raznoliko, raznovrstno, živahno, ostajali odprta in živa ustanova. Odlično začeta izobraževanja za uporabo pametnih telefonov in tablic za starejše občane v letu 2020 smo nadaljevali v 2023 tako v skupinski obliki kot individualno. Zaradi daljše bolniške odsotnosti realizacija izobraževanj ni bila dosežena. V Dom Petra Uzarja smo poleg bralnega krožka šli tudi s predvajanjem filmov o tržiških ljubiteljskih kulturnikih.

Realiziran program za odrasle z datumi, avtorji, naslovi, številom obiskovalcev ter sodelujočih je natančno podan v prilogah. Posamezne dejavnosti so se številčno drugače realizirale, kot je bilo načrtovano; ponekod so se pomnožile, drugod razredčile. Prožnost in ne slepo držanje plana je gotovo prava smer. Gostov, izvajalcev in nastopajočih na prireditvah za odrasle je bilo 55.

ODRASLI	ŠTEVILO	Obiskovalci	Gostje
Literarni večeri	15	563	38
Predavanja	10	412	17
Bralni krožek	37	539	0
Izredne prireditve	6	64	0
Domoznanstvo	20	50	0
Skupinska izobraževanja za uporabo pametnega telefona	29	536	0
Individualna računalniška pomoč	32	37	0
Bralna značka za odrasle	3	54	0
Knjiga na dom	8	0	0

SKUPAJ	160	2.255	55
--------	-----	-------	----

7.2.1. Literarni večeri – predstavitev knjig in avtorjev

Natančen popis vseh dogodkov, tudi literarnih večerov, kot so se vrstili v letu 2023, je podan v prilogi k temu poročilu. V pisnem delu naj bo izpostavljenih nekaj od njih.

7.2.1.1. Jure Godler: Doktor Nobody

Januarja smo v knjižnici predstavili knjigo dr. Jureta Godlerja Doktor Nobody, ki je zadnji del trilogije Spencer. V zanimivem in deloma hudomušnem pogovoru z Gregorjem Zalokarjem sta se dotaknila tudi njegovih prejšnjih knjig, prve Casino Banale in druge Vohun, ki me je okužil, iz že omenjene trilogije ter knjige z naslovom Predsednikova norost. Nadalje smo lahko pokukali tudi v zakulisje Godlerjevega televizijskega dela in spoznali njegovo ljubezen do Mozarta, igranja golfa in vseh lepih stvari, ki ga v življenju navdušujejo.

7.2.1.2. 8. februar – slovenski kulturni praznik: Arne Hodalič

8. februarja 2023 smo poklon kulturi in velikemu poetu ter vizionarju dr. Francetu Prešernu izkazali z njegovo uglasbeno Zdravljico v izvedbi odlične violinistke in nekaj recitacijami njegovih del. Sledilo je predavanje vrhunskega in mednarodno priznanega fotografa, fotoreporterja, biologa, potapljača, jamarja, predavatelja in mentorja Arneja Hodaliča z naslovom Izginjajoče kulture. Arne Hodalič je skupaj s Katjo Bidovec v oddaljenih koticah sveta fotografiral staroselska ljudstva, ki so se po mnenju antropologov zaradi različnih vzrokov našla na robu izumrtja. Nekatera od njih bodo po predvidevanjih v nekaj letih ali desetletjih postala le še oddaljen spomin. Avtorja sta zato prepričana, da bo njuno fotografsko gradivo z leti pridobilo zgodovinsko in antropološko vrednost. Fotografije so nastale na težko dostopnih krajih, v težkih razmerah Etiopije, Indije, Namibije in Zahodne Sahare. Dogodek je bil več kot odlično obiskan, saj je dvorana na Balosu 4 pokala po šivih. Izkazalo se je, da tudi Tržičani potrebujejo/-mo slavnostni dogodek v počastitev slovenskega kulturnega praznika. Sodelovalno in spremljevalno so člani Društva tržiških likovnikov izložbe Tržiča opremili s portreti Franceta Prešerna, ki so jih naslikali.

Foto arhiv knjižnice: Arne Hodalič ... Katja Bidovec

7.2.1.3. Jazz med knjigami in recital poezije Karla Destovnika Kajuha

Na pobudo Ministrstva za kulturo je vlada RS leto 2023 razglasila za leto pesnika Karla Destovnika Kajuha. Njegovi ustvarjalnosti smo se poklonili tudi v naši knjižnici. Pripravili smo dogodek z naslovom Jazz med knjigami in recital poezije Karla Destovnika Kajuha. Za glasbeni del je poskrbel Tomi Purich TRIO, poezijo pa so prebirale bibliotekarke. V svetu, prežetem z instant doživetji, je ta dogodek prinesel nekaj več globine in razloga za razmislek, hkrati pa tudi odlično glasbeno poživitev v knjižnici.

7.2.1.4. Obrazi slovenskih pokrajin: Irena Mrak

Portal Obrazi slovenskih pokrajin je združil (združuje) osem regijskih spletnih biografskih leksikonov, ki so nastajali v osrednjih območnih knjižnicah: Celjskozasavski.si, Dolenjski biografski leksikon, Gorenjci.si, Koroški biografski leksikon, Pomurci.si., Primorci.si, Spodnjepodravci.si in Štajerci.si. Od jeseni 2021 želimo gorenjske knjižnice promovirati portal Obrazi slovenskih pokrajin tako, da gostimo oziroma predstavimo žive obraze v živo. Dogodek prenašamo v živo vse gorenjske knjižnice na YouTubeovem kanalu.

V sklopu pogovorov, ki potekajo v sodelovanju z gorenjskimi splošnimi knjižnicami in spletnim leksikonom Obrazi slovenskih pokrajin, se je v torek, 11. aprila 2023, v dvorani knjižnice in v živo na spletu z domačinko dr. Ireno Mrak pogovarjala novinarka Vala 202 Maja Stepančič. V pogovoru smo izvedeli marsikaj zanimivega in novega, česar v leksikonu ni. Tam lahko zvemo o gostji naslednje: dr. Irena Mrak je doktorica znanosti s področja geografije. Zaposlena je na Visoki šoli za varstvo okolja v Velenju, kjer predava predmet Načrtovanje in razvoj zavarovanih območij. Je raziskovalka geomorfologije, proučuje gorska in zavarovana območja doma in po svetu. Polje njenega dela so tudi ledeniki ter proučevanje turizma, športa in drugih dejavnikov, ki vplivajo na zemeljsko površje. Kot navdušena alpinistka je bila članica mnogih alpinističnih odprav v Ande, Nebeško gorovje, Hindukuš, Pamir, Tibet, Karakorum in Himalajo, kjer se je povzpela na velike nadmorske višine in preplezala številne prvenstvene smeri. Kritična je do tako imenovanih komercialnih alpinističnih odprav.

7.2.1.5. Irena Štaudohar: Kaj hoče ženska

Irena Štaudohar je novinarka, dramaturginja, bila je urednica revije Maska in nekaj časa tudi Sobotne priloge Dela ter nenazadnje pisateljica in poznavalka kulture. V torek, 14. marca 2023, smo jo gostili v knjižnici, kjer nam je predstavila knjigo Kaj hoče ženska? Gre za zbirko esejev, v kateri najdemo zgodbe 17 žensk, ki so imele rade svobodo in so živele dolga, pestra življenja. »Druži jih tudi to, da so imele ambicije in talente, da so bile močne in posebne, da so premikale meje, a da so vse iskale tudi ljubezen ...« pove o knjigi v predgovoru avtorica sama. Pogovor z Ireno Štaudohar je vodil novinar, psiholog in matematik Slavko Jerič.

7.2.1.6. So najlepše pesmi že napisane?

Literarni večer spada v sklop prireditev s skupnim naslovom So najlepše pesmi že napisane? Tokratna prireditev v izvedbi ZKO in JSKD Tržič je bila posvečena Svetovnemu dnevu poezije, ki ga praznujemo vsako leto 21. marca in ki zaznamuje eno najbolj cenjenih oblik kulturnega in jezikovnega izražanja in identitete človeštva. Spomnili smo se na domačinko in vsestransko ljudsko umetnico Dorco Kralj, katere 110. obletnico rojstva smo obeleževali. Njene pesmi so prebirale članice Mladinskega gledališča Tržič.

7.2.1.7. Sprejem Pretnarjevega nagrajenca: Kozma Ahačič

Junija 2023 je dr. Kozma Ahačič v Velenju prejel mednarodno Pretnarjevo nagrado 2023 in častni naslov »ambasador slovenske književnosti in jezika«. Nagrado podeljuje Književna asociacija Velenika in Ustanova Velenjska knjižna fundacija od leta 2004 na pobudo Iva Stropnika. Posvečena je spominu

na dr. Toneta Pretnarja, slovenskega literarnega zgodovinarja, verzologa in prevajalca, po katerem nosi ime knjižnica. Septembra smo pripravili svečan sprejem tudi v naši knjižnici.

Iz prispevka za Tržičana: »V torek, 13. septembra, smo v knjižnici doživeli izjemno srečanje z izjemnim slovenskim jezikoslovcem in literarnim zgodovinarjem, prejemnikom jubilejne, 20. mednarodne Pretnarjeve nagrade, dr. Kozmo Ahačičem. Ob ponosu na prejemnika po tržiškem velikem možu dr. Tonetu Pretnarju poimenovane nagrade se letos kitimo še malo bolj: Kozma Ahačič je po očetovi, dedovi in tudi materini strani tržiškega rodu. Do svojega desetega leta je živel v Pristavi pri Tržiču.

Je predstojnik Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, znanstveni svetnik, izredni profesor in raziskovalec v Sekciji za zgodovino slovenskega jezika. Področja njegovega dosedanjega delovanja so številna in raznolika.

Poznamo ga kot izjemno aktivnega in pronicljivega, kritičnega, široko razgledanega misleca (v polemičnih esejih v časopisu Delo se poleg jezikovnih dotika tudi drugih svetov znanja). Eseji iz obdobja 2018–2020 so zbrani v Kozmologiji, knjiga je izredno branje za vse, ki hočejo tehtneje razmišljati o svetu, jeziku, zgodovini knjige in slovenščini, o kakršni so naši predniki sanjali, mi pa jo danes živimo: »Kar se danes dogaja s slovenščino, je sanjska slovenščina. V jeziku smo lahko dokaj sproščeni, uporabljamo ga pogosto in kvalitetno, pa tudi nekvalitetno. Kajti raba je zelo raznovrstna ...«

Po srcu, pravi, je najprej glasbenik, velik ljubitelj glasbe, in če bi na samotni otok moral vzeti ali knjigo ali glasbo, bi izbral glasbo. Kot je v vsaki dobri glasbi osnovna melodija, spodaj pa še veliko podtonov, ki jih zaslišimo šele, ko večkrat poslušamo isto skladbo, kot imajo parfumi zgornji vonj, spodaj pa sprva nezaznane, potem pa dolgotrajnejše vonjave, tako je tudi z jezikom. Zveni in diši na mnogih ravneh. Za vse nas je najbolj pomembno, da imamo jezik radi, da se ga ne bojimo, da nas ni v prvi vrsti strah, ali bomo naredili kakšno napako. Čistuni, ki dnevno iščejo napake pri govorcih (tudi pri novinarjih na radiu in televiziji, kjer je v resnici dom slovenščine, kjer najbolj kažejo ideal govorenega jezika) in piscih, spravljajo marsikoga v resignacijo, saj postane prepričan, da jezik ni zanj. V jeziku kot tudi drugje, pravi dr. Kozma Ahačič, je bolje biti bolj sproščen in se kdaj ob napakah raje nasmehnuti.

Je idejni oče (vsebinska in jezikovna zamisel) in urednik dveh spletnih portalov Fran.si in Franček.si (2014). Fran (slovarji Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU) obsega: 44 slovarjev, atlas, 2 svetovalnici, 14 zbirk, ogledi na www.fran.si se beležijo v milijonih. Ne le za mlade, prav za vse nas je izjemno uporaben Franček – spletni portal, ki podaja mladim slovarske in slovnične informacije o slovenskih besedah.

Leta 2017 sta izšli njegovi dve slovnici, za osnovnošolce Kratkoslovnica in za srednješolce Slovnica na kvadrat. Z njima je postal zaveznik mladih pri učenju slovenske slovnice. Toporišičeva slovnica je akademska – namenjena je študentom in znanstvenikom, medtem ko sta slovnici dr. Kozme Ahačiča mnogo preprostejši, manj kompleksno opišeta jezik, ne zajameta vsega, kar se v jeziku dogaja. Namenjeni sta vsem, ki se z jezikom ne ukvarjajo profesionalno.

Zelo ceni Primoža Trubarja, bil je velik garač in vizionar; prve knjige je napisal za bralce, ki jih sploh še ni bilo in ki si takih knjig sploh še niso želeli.

Pokazali smo še njegovo izjemno, dragoceno delo, bibliofilsko izdajo Stati inu obstati (2021), v kateri je zbrano vse, kar danes vemo o prvih slovenskih knjigah (1550 → 1603), ki so nas postavile in oblikovale kot narod.

Je prejemnik že številnih nagrad in priznanj (nosi pa enaka leta, kot jih je dopolnil Tone Pretnar), izdanih je mnogo njegovih publikacij, člankov, sam pa ostaja skromen, topel, delaven. V čast nam je bilo spoznati ga, z velikim veseljem ga bomo spremljali, poslušali, brali v prihodnje.«

Foto Tatjana Splichal: Kozma Ahačič

7.2.1.8. Kocbek, Pahor, Jančar in Udba

Publicist mag. Igor Omerza se je rodil leta 1950 v Ljubljani. Diplomiral in magistriral je na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani. V 80. letih je na različne načine sodeloval v procesih demokratizacije in osamosvajanja Slovenije, bil je tudi član vodstva Odbora za varstvo človekovih pravic, deloval je v političnih strankah itd. Opravljal je funkcijo direktorja Službe družbenega knjigovodstva in tudi poslanca Državnega zbora, politično delovanje pa je zaključil z mandatom podžupana Občine Ljubljana. Od takrat deluje predvsem kot publicist, izdal je številne knjige (16), ki bazirajo predvsem na raziskovanju Udbovskih arhivov.

V knjigi Kocbek, Pahor, Jančar in Udba je predstavljen nadzorni sistem, ki ga je Udba izvajala nad delovanjem omenjenih pisateljev. Ta del Udbovskega arhiva je dokaj dobro ohranjen, zato se da dogajanje precej natančno rekonstruirati.

7.2.1.9. Maksim Gaspari: Iz naroda za narod

Maksim Gaspari ima prav posebno mesto med Slovenci. V svojih številnih risbah in slikah je ohranil dandanes že skoraj neznani del slovenskega podeželja. S posebnim občutkom in enkratnim posluhom je risal in slikal življenje preprostega podeželana, kmeta; mnoge narodne običaje je s svojim delom obranil pred pozabo. Z nekoliko liričnim načinom in hkrati komaj zaznavnim sarkazmom in ljubeznijo je dokumentiral ter ohranil pred pozabo pravega narodnega duha in vse, kar diši po zemlji in starožitnosti. Mnogi se še vedno spominjajo številnih prazničnih voščilnic, ki so jih pošiljali in dobivali ob praznikih. Letos je minilo 140 let od Gasparijevega rojstva, zato je Občina Cerknica leto 2023 razglasila tudi za Gasparijevo leto. Ob tej priložnosti je izšla nova, temeljita strokovna monografija Gasparijevega poznavalca Roberta Kužnika. Knjigo z naslovom Maksim Gaspari: Iz naroda za narod je s strokovnim predavanjem predstavil v knjižnici in decembrski večer je bil prazničen in nepozaben.

Foto arhiv knjižnice: Robert Kužnik

7.2.1.10. Himalajska gorska narava

in njeno raziskovanje v okviru slovenskih alpinistično-raziskovalnih odprav: primer območja Makaluja 1972 in 2014

7. novembra 2023 je bila v knjižnici predstavljena znanstvena monografija o dolini Baruna pod Makalujem (Nepal), ki je izšla v septembru. Vsebino knjige sta s krajšim predavanjem predstavila red. prof. dr. Jurij Kunaver, udeleženec odprave leta 1972, in izr. prof. dr. Irena Mrak, vodja odprave leta 2014. Povedala sta, kako je potekalo raziskovanje in kaj vse se jim je ob tem zgodilo, ter predstavila izsledke alpinistične in raziskovalne odprave JAHO leta 1972 (dr. Jurij Kunaver). O odpravi iz leta 2014 je spregovorila dr. Irena Mrak, ki jo je tudi vodila. Zanimiv alpinistično-raziskovalni večer, ki se še kako prilega v našo knjižnico pod gorami.

Foto arhiv knjižnice: Irena Mrak ... Jurij Kunaver

7.2.1.11. Potepanje po angleških grofijah

Leto dogodkov v knjižnici smo pričeli in zaključili s predavanji naše rojakinje Nataše Mystry, ki že kar desetletje živi v Angliji, Leicesteru, centru grofije Leicestershire. Januarja je s spremnimi fotografijami temeljito predstavila ta sredinski del Anglije s širšo okolico in svoje ter življenje svoje družine. Spoznali smo nekaj čudovitih krajev in posebnosti. Pred koncem nam je prebrala še nekaj svojih pesmi iz knjige poezij, ki jo je v manjši nakladi izdala leto pred tem. Vse pesmi so globoko osebno izpovedne. Zanimiv dogodek je zaključila z degustacijo najboljše angleške čokolade.

Ob obisku domačih nam je decembra pripravila predavanje z naslovom Potepanje po angleških grofijah in povabilo na indijsko poroko. Z njo vred smo se potepali po otoku, predstavila nam je Stonehenge v grofiji Wiltshire, angleško obalo v Warwicku in Brightonu, Cornwall in mesto Bath. Spoznali smo tudi najlepšo grofijo Cumbria in večer zaključili s predstavitvijo knjige Poroka in zakon z Indijcem. Obiskovalci so ob zaključku lahko poskusili pravo angleško biskvitno-jagodno torto in nekaj indijskih prigrizkov.

7.2.2. Potopisna in druga predavanja

7.2.2.1. Po Ciglerjevi poti E6

Spomladi smo v knjižnici spet prisluhnili domačinki Jelki Snedic, pohodnici po srcu. Sama pravi, da vse prehojene poti sedejo nekam vanjo in jo še dolgo potem s prijetnimi spomini napajajo s posebnim

veseljem. Tokrat nam je predstavila Evropsko pešpot E6, mednarodno pešpot, ki vodi od Laponske do Egejskega morja. V Sloveniji trasa poteka od Radeljskega prelaza do Strunjana in se imenuje po gozdarskem inženirju Milanu Ciglerju, ki jo je trasiral. Navdihujoča prestavitvev je mnogoštevilne obiskovalce navdušila in navdihnala.

7.2.2.2. Jesenske zasaditve v posodah in na grobovih

Oktobra smo pripravili aktualno poljudno-strokovno predavanje v sodelovanju s Klubom Gaia. Jesenske zasaditve v posodah in na grobovih nam je podrobneje teoretično in na slikovnih primerih predstavila strokovnjakinja za agronomijo Nevenka Breznik Beton. Dobrodošlo predavanje je prineslo tako novo znanje kot obnovitev in dopolnitev že znanega, kar se je izkazalo ob zaključku, ko dodatna vprašanja o konkretnih primerih kar niso pojenjala. Koristno.

7.2.2.3. Metoda fraktalne risbe

Dr. Deja Muck je profesorica Katedre za informacijsko in grafično tehnologijo Naravoslovne fakultete Univerze v Ljubljani, kjer predava 3 D Tehnologijo, Tiskarske postopke, Tisk, Dejavnike kakovosti v tisku in Digitalno oblikovanje. Metodo fraktalne risbe je predstavila v torek, 3. oktobra 2023. Metoda fraktalne risbe je ena od terapevtskih metod pomoči z umetnostjo, ki je osnovana na spontani risbi, sestavljeni iz linij in barv. Temelji na programih za razvoj možganov, terapiji z barvami ali kromoterapiji in kvantno-informacijski medicini. Namenjena je vsem, ki si želijo izboljšati kakovost življenja in kreativneje pristopati k reševanju življenjskih izzivov.

7.2.2.4. Z veslom in peresom po svetu

Borut Korun, avtor številnih knjig o potovanju po rekah, nam je novembra v obliki predavanja predstavil svojo zadnjo knjigo Z veslom in peresom po svetu, izbor njegovih potovanj. Dinamično in slikovno bogato nam je predstavil svoja mnogoštevilna potovanja po rekah v divjini Južne Amerike. Prav tako je bilo zanimivo spoznati nam bližnje, evropske reke. Temeljito smo spoznali tudi geografsko in zgodovinsko okolje obiskanih krajev. Večer je popestril še z zanimivimi anekdotami, ki gredo vštric s potmi. Podobnih potopisnih doživetij si želimo tudi vnaprej.

7.2.3. Strokovna predavanja

7.2.3.1. Dr. Sanela Banović: Spodbude

Ko smo prelistali knjigo dr. Sanele Peressutti (Banović) Spodbude, smo želeli avtorico v živo predstaviti tržiškemu občinstvu. Res smo bili deležni odličnega predavanja. Zdravnica, gastroenterologinja, psihologinja in psihoterapevtka pravi: Kar mislimo, to smo. Ta misel je bila rdeča nit predavanja s poudarki na pomembnih gradnikih zdravja, ki naj bi jih vsak človek upošteval, kot so dotik, gibanje, komunikacija ... Po več kot 750 opravljenih predavanjih po vsej Sloveniji osvešča tudi o pomembnosti odpuščanja, sodelovanja, povezovanja in odprtega izražanja ljubezni in čustvih nasploh. Odlično, s čustvi nabito in energetsko bogato predavanje.

7.2.3.2. Dr. Violeta Irgl: Pečat lastne vrednosti

Psihoterapevtka, specialistka zakonske in družinske terapije in svetovalka ter ustanoviteljica Inštituta za okrevanje po travmi, psihoterapijo in svetovanje Violeta Irgl je v pogovoru z upokojeno novinarko Jano Debeljak predstavila svojo knjigo Pečat lastne vrednosti: Kako zgraditi sposobnost za občutenje lastne vrednosti in kako jo varovati. Avtorica je razložila, kako spodbudne okoliščine in odnosi, v katere se rodimo, omogočajo, ohranjajo in spodbujajo to sposobnost, da zasije, če pa so škodljivi, občutek zbledi. Če pomembni drugi potrjujejo, da smo vredni, občutek obstane, kar pomaga in omogoči, da se izrazi vse, kar je v človeku dragocenega ... Zopet se je pokazalo, da ljudi zanimajo psihološke in terapevtske teme, kar je bilo na večeru izkazano z mnogimi individualnimi vprašanji.

7.2.3.3. Naslednji korak: Pot do boljšega življenja

Lovljenje uspeha brez pravih vrednot je Roka Čoža pripeljala do roba izgorelosti in vedno hujših zdravstvenih težav. Ravno v največji temi je skozi intenzivno duhovno preizkušnjo prišel do spoznanja, ki je v vnm sprožilo serijo korenitih vedenjskih, miselnih in življenjskih sprememb. O vsej svoji kalvariji je napisal nenavadno iskreno pripoved o občutku manjvrednosti, želji po več, lažeh in iskrenosti ter o egu in bogu. Knjigo je decembra predstavil v knjižnici in s svojim zgledom obiskovalcem pokazal luč.

7.2.4. Bralna značka za odrasle, 11. sezona

V 11. sezoni je nabor knjig spet obsegal 145 naslovov. Sodelovalo je 54 bralk in bralcev, 38 jih je bralno značko tudi opravilo. Skupaj so prebrali 785 knjig. Bralci knjige ocenjujejo z ocenami 1 – nezanimiva, 3 – povprečna in 5 – odlična. Dvajsetim knjigam so podelili enico, 178 je bilo povprečnih ocen, petic pa 585. Nobena knjiga ni dobila dveh negativnih ocen. V celotnem naboru je bila zgolj ena knjiga, ki je ostala neprebrana. V povprečju so bralci prebrali vsak 15 knjig. Dve bralki sta jih prebrali preko 60, tretjevrščena pa 42, sedem je bilo takih, ki so prebrali prek 30 knjig, vmes tudi dva bralca. Zgolj sedem je bilo tistih, ki so prebrali manj kot 10 knjig.

Kot vedno so bile najbolj brane knjige z gorniško tematiko in domače povesti; tako sta bili letos med strokovnimi najbolj brani Makalu in Gore Slovenije, med domačimi pa Cvetje v jeseni in Apalaška pot. Med tujimi sta bili najbolj brani Alica v čudežni deželi in Dekle z bisernim uhanom, od poezije pa Pavčkova Meni je lep ta svet in Zakladi duše al-Din Rumija. Letošnja posebna kategorija so bili stripi, ki so bili zelo lepo sprejeti. Najbolj brana stripa sta bila Živalska kmetija in Moj ata, socialistični kulak. Bralci so spet pohvalili izbor, vseč jim je raznolikost, saj v bralni znački najdejo različne žanre, po katerih sami ne bi posegali. Nekateri so bili nad zgodbami tudi pretreseni, dotaknile so se jih grozote življenj drugih. Bralna značka bralcem zapolni dolge zimske ure, nekateri pa so se prvič srečali s stripi. Nekaj bralcev je omenilo, da odslej posegajo tudi po stripih. Večina se jih strinja, da je branje osrečujoč napor in da je dan brez knjige izgubljen dan.

Decembra in marca smo pripravili knjižni čajanki: prve se je udeležilo sedem bralk, druge pa pet bralk. 9. maja 2023 smo na zaključni prireditvi gostili glasbenika in pisatelja Jerneja Dirnbeka – Dimeka, z njim pa se je pogovarjal dramski igralec Vojko Zidar. Predstavila sta nam zadnje Dirnbekovo delo Ledena kraljica, Dirnbek pa nam je predstavil tudi štiri svoje skladbe v akustični izvedbi. Bralke in bralce je nagovoril župan, gospod Peter Miklič, in jim čestital za opravljeno bralno značko, za katero so na prireditvi prejeli tudi priznanje.

O bralni znački smo bralce redno obveščali preko socialnih omrežij (Facebook, Instagram, TikTok ...), na naši domači strani ter preko MailChimpa. Vabili na obe čajanki sta bili poslani preko e-pošte, vabilo na zaključno prireditev pa je bilo poslano po navadni pošti.

7.2.5. Medgeneracijski dan v Trziču

V soboto, 18. 11. 2023, je med 10. in 19. uro v Trziču potekal Medgeneracijski dan. Organizirala ga je Ljudska univerza, sodelovali pa smo Ljudska univerza Trzič, Vrtec Trzič, Območno združenje Rdeči križ Trzič, Trziški muzej, Mladinski center Trzič, Društvo trziških likovnikov, Društvo upokojencev, Gorenjski lokostrelski klub Trzič, Alter šola, Foto klub Trzič, Dom Petra Uzarja, Zveza kulturnih organizacij in Knjižnica dr. Toneta Pretnarja. Ves dan so se na različnih lokacijah odvijale različne delavnice, predavanja, igre, razstave. Dan je bil namenjen vsem generacijam. Dogodek se je ob 18. uri slovesno zaključil v Kulturnem centru.

Knjižnica je svoja vrata odprla med 10. in 14. uro. Obiskovalcem smo predstavili nekaj naših projektov, preizkusili pa so se lahko tudi v izdelovanju knjižne kazalke. Knjižnico je obiskalo 11 obiskovalcev.

7.2.6. Promocija gradiva

7.2.6.1. Predvajanje filmov (*Filmski portreti ZKO Tržič in JSKD*)

V domu starejših občanov, Domu Petra Uzarja Tržič, stanovalcem doma enkrat mesečno predvajamo filme z domoznansko vsebino. Izbor filmov zajemamo iz arhiva knjižnice, še več pa jih hranita arhiv JSKD in arhiv ZKO Tržič, s katerima lepo sodelujemo pri izposoji in objavi.

Z ogledi filmov stanovalci doma podoživljajo svoja pretekla leta, preživeta v domačem kraju, knjižnica pa na ta način promovira svojo zbirko domoznanskega gradiva.

Ogledali smo si:

- Janez Slapar Temšak/ZKO Tržič
- Mato Mežek/ZKO Tržič
- Območno srečanje folklornih skupin 2023 in Filmska kronika PGD 1883–1983/ZKO Tržič
- Slavko Bohinc/ZKO Tržič
- Marija Ahačič Pollak/arhiv RTV Slovenija
- Emilija Ahačič: tovarišica Milka/ZKO Tržič
- dr. Tone Pretnar/ZKO Tržič

Vsak film si je ogledalo med 25 in 65 stanovalcev doma upokojencev. Skupaj si je filme v letu 2023 ogledalo 293 stanovalcev.

Varovanci Varstveno delovnega centra Tržič so si v dvorani Kulturnega centra skupaj z učenci osnovnih šol Tržič in Križe ogledali film Cvetje v jesen. Film je bil predvajan ob 100. obletnici smrti Ivana Tavčarja.

7.2.6.2. Kvizi v Domu starejših občanov in Varstveno delovnem centru

Izvedba pripovedovanja in reševanja kvizov med starejšimi občani – v Domu Petra Uzarja Tržič (DPU) poteka drugače kot pri otrocih. Ti poslušalci imajo drugačne potrebe. Običajno sedijo v krogu in knjižničarka jim počasi, razločno in razumljivo predstavi zgodbo. Sledi skupno reševanje kviza. Bolj kot kviz je za stanovalce DPU pomemben obisk, sprememba v vsakdanjem življenju in pripovedovanje, ki se mu povsem prepustijo. Zgodbe so domoznansko obarvane in vsebina poznana večjemu številu stanovalcev.

V letu 2023 so stanovalci DPU (89 stanovalcev) poslušali:

- zgodbe rokovnjačih, povzete po knjigi Pod krivo jelko
- o delu in življenju tržiškega ranocelnika Tomaža Pirca
- o delu in življenju prve slovenske pesnice in pisateljice Josipine Turnograjske
- o delu in življenju slavnega vojskovodje, malo tudi Tržičana, Feldmaršala Radetzkyja
- o delu in življenju tržiškega industrialca Petra Kozine
- o zgodovini Gostilne Damulnek

Junija so nas stanovalci DPU obiskali tudi v knjižnici, kjer smo jim pokazali Pretnarjevo spominsko sobo in predstavili knjižnico in delo, ki ga opravljamo. Srečanje smo popestrili s harmonikarjevo glasbo.

Zgodbe o Radetzkem, Josipini Turnograjski, Petru Kozini in Gostilni Damulnek so bile predstavljene tudi varovancem Varstveno delovnega centra. Predstavljena je bila tudi zgodovina Gutenbergov in Pripovedka o zakleti grajski hčeri. Na teh srečanjih je sodelovalo 54 varovancev.

7.2.6.3. Potujemo z branjem

Potujemo z branjem je bila letošnja poletna bralna akcija za spodbujanje branja kvalitetne literature med odraslimi bralci. Zanj smo pripravili 16 nahrbtnikov z logotipom KdrTP in napisom *Potujemo z branjem*; vsak nahrbtnik se je nanašal na eno ali dve državi, v njem pa so bile tri knjige, povezane z njo. Ena od njih je bila potopis, drugi dve pa leposlovni deli, ki sta bodisi delo avtorja iz izbrane države oz. izbrana država nastopa kot kraj dogajanja. Uporabnike je o tem, na katero državo se nanaša gradivo v posameznem nahrbtniku, obveščala razglednica na nahrbtniku.

Poleg usmerjanja h kvalitetnemu branju smo s to bralno akcijo želeli spodbuditi uporabnike tudi k temu, da na potovanjih ob odkrivanju znamenitosti in lepote novih krajev spoznavajo tudi njihovo literaturo oz. da – če ne potujejo – nove kraje spoznavajo kar prek nje.

Bralna akcija je trajala od sredine junija do začetka septembra in je bila dobro sprejeta med uporabniki, saj so bili večino časa vsi nahrbtniki izposojeni. Nekateri je tako navdušila, da so vse poletje posegali po njih.

7.2.7. Obeležimo posebne dneve

7.2.7.1. Teden slovenskih splošnih knjižnic (20.–24. november)

V tednu splošnih knjižnic, ki je potekal pod geslom »Knjižnica, ključ do širokih obzorij«, smo v ponedeljek, 13. novembra, odprli razstavo o slikarju Maksimu Gaspariju. V letu 2023 mineva 140 let od njegovega rojstva. Znan je bil po ljudski motiviki, nič koliko narodnih običajev bo ostalo v narodovi zakladnici po njegovi zaslugi in malo jih je, ki ne poznajo prazničnih voščilnic z njegovimi motivi. Razstava bo na stopnišču stavbe Balos 4 na ogled do novembra 2024.

7.2.7.2. Praznični decembrski večer

Tega že mnogo let pripravlja tržiški Kitarski ansambel Svarun in tako tudi glasbeno obogati predpraznične dni. Tokrat so izvajali kitarske baročne skladbe.

7.2.8. Digitalno je realno je normalno

7.2.8.1. Skupinska in individualna izobraževanja za uporabo pametnih telefonov, tablic ...

Izobraževanja smo organizirali z namenom razvijanja digitalne pismenosti, ki pripomore k prijaznejšemu življenju, obenem pa smo želeli uporabnike naučiti sodobnih načinov elektronskega komuniciranja. Izobraževanje je namenjeno vsem, ki želijo obnoviti ali dopolniti in izpopolniti znanja pri delu s pametnimi napravami.

Cilj izobraževanja je povečati znanje s področja digitalnih vsebin ter omogočiti uporabnikom, da svojo pametno napravo spoznajo, spoznajo prednosti pametnih telefonov, tablic in računalnikov, s tem pa si olajšajo življenje in pridobivajo uporabne informacije s pomočjo pametne naprave in interneta.

V letu 2023 smo februarja, marca, aprila, maja, junija, oktobra in decembra v knjižnici pripravili in izvedli izobraževanja s področja pametnih telefonov, tablic ter osnov operacijskega sistema MS Windows. Izobraževanja so potekala skupinsko in tudi individualno.

Zelo hitro (in edini) smo se odzvali na zahtevo Ministrstva za zdravje, da bomo po 1. 5. 2023 državljani za uporabo storitev zdravstva morali uporabljati aplikaciji doZdravnika in/ali Gospodar zdravja. Namestitvev in uporaba sta med starejšimi povzročala strah in paniko. Vodili smo jih skozi postopek in naučili uporabe.

Iz e-sporočila uporabnice 17. aprila 2023

»Dragi knjižničarji,

tole vaše izobraževanje za uporabo aplikacij DO ZDRAVNIKA in GOSPODAR ZDRAVJA je pa res vredno vseh pohval! Super! Bravo!

Sama uporabljam obe aplikaciji, ker sem zaradi mame vezana tudi na ZD Kranj in sebe na ZD Tržič. Dva ZD, oba v okviru Osnovnega zdravstva Gorenjske, pa dve različni aplikaciji, težko verjameš, a je res. Kakorkoli, obe aplikaciji zelo olajšata rutinsko komunikacijo z zdravstvenim osebjem. Ob nujnih primerih je pa tako še vedno telefon.

Upam, da bo tudi Zdravstveni dom (ZD) Tržič naredil kaj reklame za vašo delavnico. Na njihovi spletni strani nisem zaznala informacije za to delavnico. Kakšnega sms od njih pa tudi (še) nisem prejela, kljub temu, da imajo kar precej mobilnih telefonskih številok svojih pacientov.«

V letu 2023 je bilo 29 skupinskih izobraževanj ter 32 individualnih. Posameznega skupinskega izobraževanja se je udeležilo povprečno 25 slušateljev. Za posamezna izobraževanja smo zbirali prijave, nekaj posameznikov pa je prišlo na izobraževanje brez predhodne prijave, zato smo včasih težko zagotovili dovolj mest za vse slušatelje.

Vsebina izobraževanj je bila naslednja: 1. Pregled in urejanje namizja pametnega telefona. Kreiranje in poimenovanje nove mape. 2. Osnovne nastavitve telefona (nastavitev velikosti črk, domačega zaslona ter nastavitev obvestil). 3. Uporaba orodij in pripomočkov (svetilka, budilka, beležka). 4. Koledar: vnos dogodkov, nalog v koledar in nastavitev opomnikov. 5. Fotografiranje, snemanje videa, urejanje fotografij. Pošiljanje fotografij preko elektronske pošte, Vibra, Facebooka, FB Messengerja in WhatsAppa. 6. Nastavitev brezžične povezave z internetom (Wi-Fi). 7. Družbena omrežja (Facebook, Instagram, Twitter, YouTube, TikTok). 8. Komunikacije preko interneta oziroma Wi-Fija (Viber, WhatsApp, Skype). 9. Uporaba trgovine Google Play. Iskanje aplikacij in kako prepoznamo najboljše aplikacije. 10. Nameščanje aplikacij, brisanje aplikacij. 11. Storitve v oblaku (Google Photos, Google Drive, WeTransfer). 12. Uporaba WeTransferja.

7.2.9. Domoznanstvo

Pod domoznansko nalogo knjižnice sodi, da tekoče pridobivamo gradiva, ki nastajajo v občini Tržič, kar napišejo tržiški avtorji, prispevke o Tržiču in Tržičanih, v podobnem smislu, kot je zbirka Slovenika v NUK-u. Mesec september je poimenovan domoznanski september, takrat je naše dogajanje ciljno domoznansko usmerjeno. Sicer pa pod to »znamko« predstavimo ustvarjalnost Tržičank in Tržičanov in bližnje preteklo življenje v Tržiču na večeru Gor pa dol po pvac. V Mestno knjižnico Kranj pošiljamo dragocena tržiška domoznanska gradiva za namen digitalizacije in s tem večje dostopnosti monografij, revij ...

7.2.9.1. Vse teče

Avtorica Breda Miščević s svojim prvencem Vse teče nam je v pogovoru s Tanjo Ahačič predstavila odlomke iz knjige, v kateri opisuje svoje življenjske, osebnoizpovedne zgodbe. Opisuje tudi življenje svojega deda, znanega Tržičana Antona Jelenca, preko svojih spominov nanj in preko njegovih pisem. Knjigo je s fotografijami obogatil njen mož Jaro Miščević. Večer sta popestrila Nejc Perko z interpretacijo posameznih odlomkov in Luka Ropret z glasbeno spremljavo.

7.2.9.2. 101 zgodba z avtobusa

Tržičan Anton Kajbič je v knjigi zbral 101 zgodbo, ki jih je doživel kot šofer avtobusa. Gre za smešne, šaljive, vesele, napete, pa tudi žalostne in osupljive zgodbe, ki jih je doživel v 25 letih. Marsikatera bo bralca presenetila, še posebej, če misli, da je ta poklic enoličen. Urednik knjige Vili Grdič nam je v uvodu povedal, da tudi sam izhaja iz znane tržiške šoferske družine. Opisal je potek nastajanja knjige in omenil vse, ki so pri tem sodelovali. Avtor zgodb je poskrbel, da je bil večer zabaven, iskrič, prijeten in poln

humorja. Posebej se je zahvalil Marjetki Slabe, ki je zgodbe po nareku zapisovala. Kadarkoli je nanese, samo da niso šle v pozabo.

Pri izdaji in založništvu so sodelovali Zveza združenja šoferjev in avtomehanicov Slovenije, OE Tržič in Društvo upokojencev Tržič.

Foto arhiv knjižnice: Anton Kajbič; izjemen obisk

7.2.9.3. Domoznanska bralna značka

V okviru »Domoznanskega septembra« smo v letu 2023 pripravili 3. sezono Domoznanske bralne značke (potekala je od 1. 9. do 7. 10. 2023). Sodelujoči so z branjem spoznavali zgodovino Tržiča in Tržičanov. Seznam priporočenega gradiva je obsegal knjige, ki so vsebinsko vezane na Tržič ali pa so jih napisali Tržičani. Letos smo dodali tudi gradivo, ki so ga Tržičani prevajali. Obveščanje/vabilo k vpisu je bilo izvedeno preko obstoječih knjižničnih »kanalov«.

Za opravljeno bralno značko je bilo treba prebrati dve knjigi s seznama. Sodelovalo je 14 članov knjižnice. Ob zaključku so vrnili vpisnico in prevzeli nagrado (vstopnico za Tržiški muzej, ogled obrtne razstave in slovenskega smučarskega muzeja). Skupaj smo podelili 12 nagrad.

Z bralno značko smo izpostavili obsežno zbirko domoznanskega gradiva, s pomočjo katerega so sodelujoči odkrivali zgodovino, kulturo in druga bogastva domačega kraja, pa tudi Tržičane in njihovo delo in življenje.

7.2.9.4. Gor pa dol po pvac: Bil je Kino Tržič

Domoznanska prireditev Gor pa dol po pvac raziskuje (družabno) življenje v Tržiču v drugi polovici 20. stol. Organiziramo jo skupaj z ZKO Tržič, JSKD OI Tržič (Boris Kuburič). Na prireditvi predstavimo gradivo, ki smo ga zbrali na terenu, in se pogovarjamo z gosti. Obenem predstavimo tudi novo številko Prvih domoznanskih novic, v katerih je dokumentirano dogajanje na predhodnem dogodku Gor pa dol po Pvac. Tokrat smo izdali kar dve številki z zadnjih dveh dogodkov.

Prireditve v novembru je bila posvečena Kinu Tržič. O vrtenju filmov v Tržiču imamo podatke že iz začetka 20. stol. Med obema vojnama je to dejavnost pomembno zaznamoval Janko Nadišar. Kino Tržič je nastal po 2. sv. vojni in je svojo dejavnost, kasneje pod okriljem Kina Kranj, opravljal približno do leta 1998. Marsikaj zanimivega sta povedala gosta večera Viktor Tomazin in Riko Kalan.

Foto arhiv knjižnice: Boris Kuburič, Nejc Perko, Riko Kalan, Viktor Tomazin

7.2.9.5. Obrazi slovenskih pokrajin in Kamra.si

Gre za dva spletna portala, na katerih shranjujemo oziroma kamor prispevamo domoznanske vsebine. Obrazi slovenskih pokrajin je spletni biografski leksikon znanih osebnosti slovenskih pokrajin in Slovencev po svetu. Portal Kamra.si je zbirka digitalizirane kulturne dediščine slovenskih pokrajin.

V letu 2023 smo na portal Obrazi slovenskih pokrajin vnesli zapise za naslednje osebe: Karel Mahkota, Ivan Pogačnik, Anton Lehrmann, Nikolaj Pirnat, Simon Milač, Antonija Krašovec, Ivan Bobersky, Danilo Jelenc, Alojzij Košir, Frančišek Špendal, Antonija Mokorel.

Na domoznanskem portalu Kamra.si smo objavili prispevek Gor pa dol po pvac: Bil je Radio Tržič.

7.2.9.6. Digitalizacija

V območno splošno knjižnico Mestno knjižnico Kranj smo za namen digitalizacije oddali:

cobiss id	avtor	naslov	število strani
95860	Tišler, J.	Mauthausen na Ljubelju	440
35324160	Pretnar, T.	Stkal sem ga iz štirih norih rim	220
32193536	Pretnar, T.	V sotočju Bistrice in Mošenika	106

Steze: glasilo učencev Osnovne šole Bistrica - Tržič (cobiss id= 19184386)

Letn. 52	junij 21	1	64
Letn. 53	junij 22	1	68
Letn. 54	Junij 23	1	56

188

Poslani sta bili tudi digitalni verziji Čarobni svet odra/Ludvik Soklič in Zgodbe o Tonetu, ki pa še čakata na objavo na dLib.si. Za objavo je odgovoren NUK.

7.2.9.7. Domoznanska ura pravljic

Tudi otroke osveščamo o domoznanskih temah. Eno uro pravljic smo posvetili rokodelcem. Otroci so najprej prisluhnili pravljici Drevo Krištof, nato pa jim je rokodelski mojster Matej Kosmač predstavil obdelavo lesa, zanimive lesene izdelke (npr. čevljarsko svetilko, pastirsko sončno uro ...) in lesene družabne igre.

7.3. Realizacija dejavnosti za otroke

Delo z otroki od rojstva do zaključka osnovne šole je nadvse pomembno, kajti v tej dobi se polagajo temelji bralne pismenosti, odnosa do knjige, ustvarjalcev, umetnikov, pisane besede, znanja, razmišljanja, kritičnega mišljenja. Nikoli (nam) ni odveč iskati novih poti do te populacije. Zadnja leta smo delo za to populacijo okrepili in razširili.

	Plan 2023
Ure pravljic	33

Knjižnica/pravljica/bibliobus/na obisku	120
Vrtec/razred na obisku	12
Počitniške delavnice, število/v dnevih	13
Srečanja z ustvarjalci, lutkovno-dramske igrice za najmlajše (poleti)	2
Družinsko branje	1
Pomoč pri branju – Tačke pomagačke in Kobi	25
Projekti za promocijo branja – Poletavci, NajPoletavci, Knjižna čajanka, Pravljične rokodelnice, kvizi, Drzni.si, Rastem s knjigo ...	20
Razstave	25
Digitalno = realno = normalno	2
SKUPAJ	228

Realiziran program za otroke z datumi, avtorji, naslovi, številom obiskovalcev ter sodelujočih je natančno podan v prilogi tega poročila.

OTROCI, MLADINA	ŠTEVILO	OBISKOVALCI/UDELEŽENCI	GOSTJE
RAZRED, VRTEC NA OBISKU	23	447	0
KNJIŽNICA NA OBISKU	123	2.617	0
URE PRAVLJIC	33	684	78
POČITNIŠKE DELAVNICE	13	92	0
DIGITALNO = REALNO = NORMALNO	3	629	0
PRAVLJIČNE ROKODELNICE	12	1.528	0
POMOČ PRI BRANJU - TAČKE POMAGAČKE + KOBİ	22	37	0
PROJEKTI ZA PROMOCIJO BRANJA	27	1.985	0
	256	8.019	78

Nadaljevali smo utečene dejavnosti, v 249 delovnih dneh (sobote niso vštete) smo pripravili 256 oblik/dejavnosti za otroke v vrtcih, šolah in ostale otroke tržiške občine.

Število vključenih oziroma nagovorjenih otrok je veliko – 8.019, dejavnosti zanje so izvajali bibliotekarji, povabili pa smo tudi 78 gostov, avtorjev knjig, slikanic, poklicnih dramskih ustvarjalcev, dramskih krožkov.

Sledi vsebinski opis knjižničnih dejavnosti za otroke.

7.3.1. Beremo skupaj – predšolski otroci

7.3.1.1. Ure pravljic v knjižnici

Strokovna priporočila in standardi za splošne knjižnice za obdobje 2018–2028 kot eno od knjižničnih vlog navajajo razvoj predbralne pismenosti. Kot možne oblike dela priporočajo organizacijo dogodkov za otroke z namenom razvoja njihove predbralne pismenosti, motivacije in estetske izkušnje ter kot primerno obliko dogodka navajajo ure pravljic.

V Knjižnici dr. Toneta Pretnarja smo v letu 2023 skladno z načrtom dela izvedli 33 ur pravljic. Potekale so v jesenskem, zimskem in pomladanskem delu leta vsak četrtek popoldan, izjemoma (zaradi potrebe po izvedbi v dvorani) pa tudi v torek popoldne.

Večina ur pravljic je zasnovana tako, da otroci prisluhnejo izbrani pravljici, nato pa rešujejo naloge, povezane z vsebino pravljice, in ustvarjajo izdelke, prav tako povezane z njeno vsebino. Poleg pripovedništva se otroci na urah pravljic srečujejo tudi s pesmimi in ugankami.

Občasno organiziramo tematske ure pravljic oz. jih popestrimo z obiski gostov. V letu 2023 smo tako na urah pravljic gostili otroško gledališko skupino PŠ Kovor, ki je zaigrala predstavo z naslovom Rokavička, pedagoginjo Jano Oblak, ki je pripravila naravoslovno delavnico s ptičjim pajkom, otroško gledališko skupino POŠ Lom pod Storžičem, ki je odigrala predstavo Zajčkon in volk, otroško gledališko skupino OŠ Tržič, ki se je predstavila z igrico Čarovnik iz Oza, Ido Žnidaršič Meglič iz Čebelarskega društva Tržič, ki je otroke poučila o čebelah, čebelarjenju in medenih izdelkih, Simono Kiphut, ki je pripravila uro pravljic na temo zaščite pred soncem, Lutkovno gledališče Nebo s predstavo Zrcalce, lesnega mojstra Mateja Kosmača, ki je v okviru domoznanskega septembra predstavil lesno obrt, prevajalca Klemna Piska, ki smo ga gostili na dvojezični uri pravljic, in Teater Cizamo, ki nas je v decembru obiskal s praznično predstavo Božični pridnometer.

Skupno smo na urah pravljic v letu 2023 zabeležili 684 obiskovalcev.

7.3.1.1.1. Ura pravljic s Folklorno skupino Karavanke

Februarja smo knjižničarji v sodelovanju s Folklorno skupino Karavanke pripravili prav posebno uro pravljic, katere namen je bil otroke seznaniti s slovenskim ljudskim izročilom v različnih pojavnih oblikah.

Rdečo nit je predstavljala Etno skrinca, družabna igra Folklorne skupine Karavanke, ki igralce na zabaven način izobražuje o slovenskem ljudskem izročilu. Pija Japelj, vodja Mladinske folklorne skupine ter pevk in pevcev ljudskih pesmi, je obiskovalce vodila skozi posamezne tematske sklope igre, tako da je na platno projicirala po eno igralno karto iz vsakega sklopa, ki so si jo otroci in starši najprej dobro ogledali, nato pa odgovarjali na vprašanja na hrbtni strani kartice, ki so se nanašala na sličice na prednji strani.

Ob posameznih sklopih so se s petjem, plesom, glasbo, otroškimi igrami in narodno nošo predstavili člani starejše otroške skupine. Najprej so ob sklopu Slovenske ljudske pesmi zapeli pesem Navsezgodaj zjutraj. V okviru sklopa Ljudske igre in igrače so demonstrirali igre en kovač konja kuje, miška kašo kuhala in pika pika pikica, nato pa so teh iger naučili še obiskovalce. Pri sklopu Glasbila in zvočila je Lenart Tišler na harmoniko zaigral venček narodnih, ob njegovi spremljavi pa so plesalci nato zaplesali še krajc polko in tako predstavili tudi sklop Slovenskih ljudskih plesov.

Ob igralnih kartah so otroci spoznavali tudi tradicionalne obrti s poudarkom na nogavičarstvu in čevljarstvu, po katerih je bil znan Tržič, ljudska glasbila in – aktualno za ta čas – tradicionalne pustne maske. Za konec so folklorniki skupaj z obiskovalci zapeli in zaplesali Belo belo lilijo. Knjižničarka je za piko na i iz zakladnice slovenskih ljudskih pravljic izbrala pravljico Starka in razbojniki.

Ura pravljic je bila poučna tako za otroke kot tudi starše, ki so v prijetnem in razigranem vzdušju pridobili oz. obnovili svoje znanje o slovenskem ljudskem izročilu. 50 minut trajajoči dogodek je obiskalo 23 obiskovalcev.

7.3.1.1.2. Izkustvena naravoslovna delavnica za otroke

Marca je na uri pravljic gostovala Jana Oblak, profesorica biologije in gospodinjstva, z izkustveno naravoslovno delavnico. Njen namen je otroke poučiti o tem, kako pomembno je, da do narave in vseh živih bitij izkazujemo spoštljiv odnos. Ker živalim pogosto pripisujemo negativne lastnosti, ki jih v resnici nimajo, otrokom pomaga premagovati predsodke do določenih živali.

Tema tokratne delavnice so bili pajki. Izvajalka je otrokom najprej prebrala pravljico Pajkec Ogabek, nato pa jim je predstavila ptičjega pajka, ki ga je tudi prinesla s sabo. Otroci so ga lahko prijeli v dlan in se prepričali, da ni nevaren. Nato so pobarvali pobarvanko s pajkom, nazadnje pa so iz papirnatih rolic in trakov še izdelali vsak svojega pajka.

Delavnice se je udeležilo 37 obiskovalcev. Otroke sta vsebina in srečanje s ptičjim pajkom tako močno pritegnila, da na koncu kar niso hoteli domov.

7.3.1.1.3. Ura pravljic s Čebelarškim društvom Tržič

Aprila smo knjižničarji na uri pravljic združili moči s Čebelarškim društvom Tržič in pripravili poučno pravljico na temo čebel in čebelarstva. Naša gostja je bil gospa Ida Žnidaršič Meglič iz Čebelarskega društva Tržič, ki je otrokom predstavila zgodbo Skrivnosti gospodične Medične, nato pa jih je poučila o cvetnem prahu, propolisu in medenem zakladu ter njihovih zdravilnih učinkih. Otroci so bili navdušeni nad tem, da so medeni zaklad lahko tudi poskusili. Gospa je s seboj prinesla tudi maketo panja, s pomočjo katere je otrokom pojasnila, kakšno je čebelje življenje v njem, satovje in čebelarke klobuke, ki so si jih lahko nadeli. Otroci so tudi izkoristili priložnost in zastavljali vprašanja o čebelah in čebelarjenju, gospa pa je knjižnici podarila tri komplete igre čebelji črni peter. Za zaključek ure pravljic so otroci pod vodstvom knjižničarke izdelali preprosto papirnato čebelo.

Za uro pravljic s Čebelarškim društvom Tržič je bilo veliko zanimanja, saj jo je obiskalo kar 54 otrok in staršev, na dom pa so si izposodili večino otroških knjig o čebelah in čebelarjenju, ki jih je knjižničarka razstavila že pred začetkom dogodka.

7.3.1.1.4. Litovski avtor Kęstutis Kasparavičius in Klemen Pisk

V četrtek, 30. 11. 2023, smo organizirali dvojezično uro pravljic, ki je potekala v slovenskem in litovskem jeziku, saj smo jo posvetili priznanemu litovskemu avtorju zgodb za otroke Kęstutisu Kasparavičiusu, ki svoje knjige tudi sam ilustrira. Pri organizaciji smo se povezali s Klemnom Piskom, ki prevaja njegove zgodbe, in z Založbo Sodobnost, ki prevedene zgodbe izdaja.

Uro pravljic smo začeli s predstavitvijo avtorja in gosta Klemna Piska, ki nas je nato naučil pravilno izgovoriti avtorjevo ime ter nekaj pozdravov v litovščini. Bibliotekarka je prebrala zgodbo Leteče knjige iz Kasparavičiusove zbirke Trapaste zgodbe, zatem pa je Klemen Pisk isto zgodbo prebral še v litovščini. Otroci so med njegovim branjem prepoznavali določene besede, ki so zelo podobne slovenskim, npr. knjiga ali telefon. Ob tem so se naučili, kako se v litovščini izgovori knjiga. Bibliotekarka je nato prebrala še zimsko obarvano zgodbo Tjulnji iz zbirke Mala zima, gost pa nas je naučil, kako se v litovščini reče tjulenj. Med branjem zgodb so bile na platnu prikazane pripadajoče ilustracije g. Kasparavičiusa.

Klemen Pisk je otrokom nato prebral avtorjevo pismo, ki ga je napisal slovenskim otrokom ob izidu njegove knjige Medvedovanje v slovenščini in ki nam ga je prijazno posredovala Založba Sodobnost. Za konec je gost v pogovoru z bibliotekarko na kratko predstavil Litvo, v kateri je preživel tri leta, nato pa so svoja vprašanja zastavili tudi obiskovalci. Po koncu programa smo otroke in starše povabili na manjši knjižni sejem, na katerem so lahko po ugodni ceni kupili knjige nekaterih slovenskih založb.

7.3.1.2.. Nacionalni mesec skupnega branja: Dopoldanski bralni maraton

V sklopu Nacionalnega meseca skupnega branja, ki je namenjen popularizaciji branja in bralne kulture nasploh in je potekal med 8. septembrom in 9. oktobrom 2023 po vsej Sloveniji (letos pod geslom »Beremo skupaj«), smo kot že nekaj prejšnjih let tudi letos pripravili Dopoldanski bralni maraton.

11., 12., 13. in 14. september je bil namenjen skupinam vrtcev, ki pridejo v knjižnico na polurni odmerek branja. Tako je tudi letos v spremstvu petnajstih vzgojiteljic, vzgojiteljev in pomočnic sto dvajsetim (120) otrokom bibliotekarka pravljice, pesmi, basni in uganke prebiral skoraj štiri ure. Letošnji obisk vrtčevskih skupin je bil v primerjavi z lanskoletnim večji za 50 %. Za kakšnega otroka je to prvi stik s knjižnico in polurnim branjem, sicer pa le eden od mnogih dogodkov na področju predbralne pismenosti v knjižnici. Marsikatera skupina iz vrtca nas z veseljem obišče tudi med letom.

7.3.1.3. Družinsko branje

K projektu Mestne knjižnice Kranj smo pristopili pred sedmimi leti. Družinsko branje poteka od oktobra do konca junija prihodnjega leta. Namenjeno je otrokom do 12. leta, sodelovale naj bi cele družine – otroci, starši, stari starši. Cilj družinskega branja je kvalitetno preživljanje prostega časa z otroki. Skupno branje omogoča oziroma odpre različne teme pogovora, igro, učenje, zabavo. Otrok s poslušanjem bogati svoje znanje in besedni zaklad, ki mu bosta kasneje olajšala sledenje pouku. S pomočjo kvalitetnih in raznovrstnih knjig bo (tudi) družina otroke vzgojila v dobre bralce za vse življenje, družinske člane pa povezala med seboj.

Projekt starše ozavešča o tem, kako zelo pomembno je branje za otrokov celosti razvoj, otroke pa navdušuje za branje kakovostne otroške literature. Otrok se ob poslušanju zgodb uči knjižnega jezika in bogati besedni zaklad; ko skupaj s starši ali starimi starši lista po knjigah, usvaja prvine predbralne pismenosti. S pomočjo knjig širi obzorja, pridobiva raznoliko znanje in se srečuje z najrazličnejšimi čustvi, nenazadnje pa mu skupno branje daje občutek varnosti in povezanosti.

7. sezona Družinskega branja je v Knjižnici dr. Toneta Pretnarja potekala od 1. oktobra 2022 do 30. junija 2023. Novost te sezone je bila, da smo projekt po zgledu Mestne knjižnice Kranj razširili tudi na starejše otroke. Tako so družine lahko sodelovale v dveh kategorijah: družine z otroki od 0 do 8 let in družine z otroki od 9 do 12 let. Za vsako kategorijo smo oblikovali svoj priporočilni seznam: 250 naslovov za otroke od 0 do 8 let (kartonke, slikanice, pesniške zbirke, uganke, zgodbe, poučne knjige) in 90 naslovov za otroke od 9 do 12 let (zgodbe). Družine v prvi kategoriji so si prislužile nagrado za vsake 10 prebranih knjig, družine v drugi pa za vsake tri knjige. Kot dokaz o branju so v knjižnico prinesli posebne bralne kupone. K nagradam iz prejšnjih sezon smo dodali zvezke formata A4 z motivi Družinskega branja in logotipom naše knjižnice. Projekt smo oglaševali po naših ustaljenih kanalih, v oktobru pa je bibliotekarka obiskala otroke v vrtcu z namenom promocije Družinskega branja.

Še ena letošnja posebnost je bilo praznovanje 10. obletnice projekta Družinsko branje, pri katerem sta se Mestni knjižnici Kranj pridružili Knjižnica dr. Toneta Pretnarja in Knjižnica Ivana Tavčarja Škofja Loka. Dogodek je gostila Mestna knjižnica Kranj, drugi dve knjižnici pa sta se ji pridružili pri organizaciji in izvedbi. Praznovanje obletnice je potekalo v sredo, 31. maja 2023, popoldne v Knjižnici Globus v Kranju. Knjižničarji so za udeležence pripravili zabavne družinske igre in pogostitev ter 10 nagradnih škatel z darili vseh treh knjižnic, za katere so se sodelujoče družine potegoval v nagradnem žrebanju. Vsaka družina je za opravljene naloge prejela priznanje. Vsaka od sodelujočih knjižnic je k udeležbi na dogodku povabila vse družine, ki so sodelovale v Družinskem branju. V Knjižnici dr. Toneta Pretnarja se je na povabilo odzvalo 8 družin oz. 22 oseb.

V 7. sezoni Družinskega branja je sodelovalo 66 družin, od tega 56 v knjižnici in 10 na bibliobusu. Sodelovalo je 213 družinskih članov, od tega 116 otrok, 96 staršev in eden stari starš. V kategoriji od 0

do 8 let je sodelovalo 52 družin, v kategoriji od 9 do 12 let dve družini, v obeh kategorijah pa 12 družin. Skupno so oddali 93 kuponov, prebrali 888 knjig in prejeli 90 nagrad.

7.3.1.4. Knjižničarka na obisku v vrtcu

7.3.1.4.1. Predavanja za starše vrtčevskih otrok

Knjižničarka Vesna Rogl (Petek) je v torek, 24. januarja 2023, na prošnjo vzgojiteljic Vrtca Tržič gostovala na dveh roditeljskih sestankih za starše vrtčevskih otrok.

Najprej se je udeležila roditeljskega sestanka v Enoti Deteljica, na katerem je staršem predstavila priročnike za vzgojo, ki obravnavajo teme trma, postavljanje meja ter smrt in žalovanje. Povabila jih je k njihovi izposoji v knjižnici in jim na kratko predstavila tudi knjižnične dejavnosti za predšolske otroke. Ker so jo vzgojiteljice prosile tudi za pomoč pri iskanju otroških slikanic na omenjene teme, je posebej za to priložnost pripravila zbiranko Bralni namigi za starše in otroke, v katero je vključila sezname priročnikov in slikanic na posamezno temo. Staršem je ob koncu razdelila tudi letake s predstavitvijo knjižničnih dejavnosti za otroke in jim ponudila pristopno izjavo, če bi želeli svojega otroka vpisati v knjižnico.

Uro kasneje se je udeležila roditeljskega sestanka v Enoti Kovor, na katerem je podrobneje predstavila tiste dejavnosti v knjižnici, ki so namenjene predšolskim otrokom oz. so primerne zanje: Družinsko branje, Pravljične rokodelnice, Ure pravljic in gledališke predstave za otroke. Po predstavitvi je staršem ponudila letake z omenjenimi dejavnostmi in pristopne izjave.

Knjižničarka je z obiskoma promovirala knjižnico in njene dejavnosti za otroke in družine ter starše spodbujala k branju strokovne literature s področja vzgoje in skupnemu branju z otroki.

Sestanka v Enoti Deteljica se je udeležilo 23 staršev in vzgojiteljic, sestanka v Enoti Kovor pa 11 staršev in vzgojiteljic.

7.3.1.4.2. Pomladni obiskih vrtcev s pravljicama o govoricah in lažeh

V maju in juniju 2023 je bibliotekarka Vesna Rogl (Petek) za Vrtec Tržič pripravila uro pravljic na temo laži oz. govoric. Tudi tokrat je bil namen obiska razvijanje pozitivnega odnosa do knjig in branja pri najmlajših ter promocija knjižnice in njenih projektov za otroke.

Za oddelke z otroki od 5. do 6. leta je pripravila program s pravljico Ane Sitar Velika kosmata zelena usta, ki govori o tem, kako se med prebivalci gozda širijo govorice o novem sosedu. Zgodba na zabaven način odpira razmislek o pomenu govoric in njihovih posledicah. Za demonstracijo, kako pogosto naprej predajamo povsem drugačno sporočilo, kot smo ga prejeli, je uporabila igrico telefončki.

Za oddelke z otroki od 3. do 4. leta je pripravila zabavno zgodbico o laži in o tem, kako popraviti krivico, ki jo povzročimo z lažjo. Njena avtorica je Bianca Schulze, knjiga pa nosi naslov Povej po pravici, zmaj. Zgodba je zasnovana tako, da so se lahko otroci aktivno vključevali vanjo in tudi bibliotekarka jih je k temu spodbujala, po pravljici pa so pobarvali vsak svoj kos torte, ki jim ga je podaril zmaj.

Za en oddelek je na prošnjo vzgojiteljic pripravila pravljico Kekec in Bedanec, saj so se pripravljali na obisk Kekčeve dežele.

Bibliotekarka je zainteresirane oddelke povabila, da se peš sprehodijo do knjižnice in uro pravljic doživijo v knjižnici, z oddelki, ki si zaradi oddaljenosti niso mogli privoščiti sprehoda do knjižnice, pa se je dogovorila za obisk v vrtcu.

Otroke je ob vsakem obisku povabila, naj tudi s starši obišejo knjižnico, razdelila pa jim je tudi vabila na poletni gledališki predstavi.

Na povabilo na uro pravljic se je odzvalo 11 oddelkov: 8 s starejšimi otroki in 3 z mlajšimi. Skupaj se je programa udeležilo 212 otrok z vzgojiteljicami in vzgojitelji.

7.3.1.5. Pravljični nahrbtniki – Zlate hruške

Tudi v letu 2023 smo nadaljevali s projektom Zlate hruške in posameznim vrtčevskim skupinam mesečno menjavali vsebino nahrbtnika. Knjižnica je gradivo dostavljala v vse enote Vrtca Tržič (Deteljica, Križe, Lom, Pristava in Palček).

Seznam pripravljenih knjige je zajemal kvalitetne slikanice, pesmi, slikopise in stripe. V decembru smo vsakemu nahrbtniku priložili slikanice z zimsko in praznično tematiko. Vzgojiteljice so tudi same zaprosile za določene naslove oz. predložile teme, na podlagi katerih smo jim pripravili ustrezno gradivo.

Skupaj smo v vrtec v sedmih obiskih dostavili 2.110 knjig in s tem napolnili 149 nahrbtnikov. Na ta način smo knjige približali kar 440 otrokom. (Za primerjavo: v letu 2022 je bilo v knjižnici aktivnih 178 predšolskih otrok.) Namen, da bi čim več otrok čim večkrat prišlo v stik s knjigo, zgodbami, poučnimi vsebinami, je s tem projektom dosežen.

7.3.1.6. Gledališke predstave kot motivacija za branje

7.3.1.6.1. Gledališka predstava Opica in kapitan Tan-Tan

V torek, 27. junija 2023, smo v knjižnici ob 18. uri gostili Miškino gledališče s predstavo Opica in kapitan Tan-Tan. Predstava je primerna za poletne dni, saj je dogajanje postavljeno na morje. Glavni osebi sta kapitan Tan-Tan in opica Neca, ki že vse življenje plujeta po širnih morjih. Nekega dne zadeneta ob čeri in njuna ladja začne puščati. Najprej čakata, da se bodo nevarnosti uredile same od sebe, nazadnje pa le zakrpata ladjo s pomočjo žvečilnih gumijev. Ker jima je pošla zaloga banan, se kapitan odpravi na kopno v trgovino, a ga na poti ustavi policistka, saj ne upošteva cestno-prometnih predpisov. Teh se nazadnje nauči s pomočjo pesmice. Otroci so se aktivno vključevali v predstavo, se dodobra nasmejali navihani opici in nerodnemu kapitanu ter se naučili pesmice o prometnih predpisih.

Pred predstavo je bibliotekarka pozdravila starše in otroke, nato pa je otroke s pomočjo piktogramov uvedla v gledališki bonton. Otroci so ugibali, katero pravilo ponazarja posamezen znak, in sklenili, da jih bodo med predstavo tudi upoštevali. Igralca sta kasneje povedala, da se jima je takšen uvod zdel zelo dobrodošel. Za spodbujanje branja so bibliotekarji po celotnem prireditvenem prostoru razstavili poučne knjige in slikanice z morsko in počitniško tematiko.

Predstavo si je ogledalo 90 obiskovalcev.

7.3.1.6.2. Gledališka predstava Pika in Cene v pravljici

V torek, 29. avgusta 2023, smo v knjižnici pred začetkom novega šolskega leta organizirali gledališko predstavo za otroke, ki jih je na zabaven način popeljala v svet pravljic in jih navdihnila za njihovo branje. Eden od glavnih likov v predstavi Gledališča Kukuc je bila namreč Pika Nogavička, ki je s svojim prijateljem lumpom Cenetom obiskala tri zimzelene pravljice in jih postavila na glavo: Rdečo kapico, Sneguljčico in sedem palčkov ter Janka in Metko. Otroci so se zabavali predvsem na račun lumpa Ceneta, ki je omenjene pravljice zelo slabo poznal, zato so mu morali pomagati s svojim znanjem. Predstava je trajala 40 minut, ogledalo pa si jo je 152 malih in velikih obiskovalcev.

7.3.1.6.3. Zaključek ur pravljic z lutkovno predstavo Zrcalce

V četrtek, 11. maja 2023, smo z lutkovno predstavo Zrcalce v izvedbi Lutkovnega gledališča Nebo sklenili zimsko-spomladanski del ur pravljic. Predstava je nastala po istoimenski pravljici Gregorja Viteza, ki govori o tem, kako zajec najde zrcalo in misli, da je to njegova fotografija, vendar pa se ne spomni, kdaj naj bi jo izgubil. Težava nastane, ko se v ogledalo pogledajo še veeverica, ptič in medved in vsi po vrsti trdijo, da je to njihova fotografija. Posebnost predstave je bila, da so bile lutke narejene iz

lesa, poleg tega pa je celotni vtis dopolnjevala glasba, izvajana s pretežno lesenimi inštrumenti. Obisk je bil izjemen, saj si je predstavo ogledalo kar 97 otrok in staršev.

7.3.1.7. Pravljične rokodelnice

Oktobra 2021 smo v knjižnici začeli projekt Pravljičnih rokodelnic. Tudi ta projekt poteka sodelovalno v vseh petih gorenjskih splošnih knjižnicah. Izmenjujemo se s pripravo idej in navodil mesečne rokodelnice.

Za pripravo materiala in polizdelkov poskrbi vsaka knjižnica sama. Navodila in polizdelke knjižničar spravi v kuverte, opremljene z logotipi vseh sodelujočih knjižnic. Na otroškem oddelku imamo ustvarjalni kotiček, kjer vsak mesec pripravimo kuverte, v katerih so vsi potrebni polizdelki (šablone, barvni papirji, žičke, žličke, papirnati krožniki, ...) izdelka za posamezen mesec, ter pripomočke za ustvarjanje (škarje, lepila, barvice ...), s pomočjo katerih otrok naredi izdelek. Zraven so knjige, ki se navezujejo na rokodelnico (npr. knjige o božiču, prijateljstvu, morju, prevoznih sredstvih ...). Knjige se lahko prebirajo v knjižnici, ob tem ko otroci ustvarjajo. Knjige in kuverte lahko otroci odnesejo tudi domov. Cilj je, da otroci skupaj s starši v knjižnici kvalitetno preživljajo prosti čas, ob izrezovanju, barvanju, lepljenju ... razvijajo fino motoriko in domišljijo ob poslušanju.

Letos so otroci izdelovali naprstne lutke – miške, zajčka, rožo, košarico za pirhe, avto, čebelo, poletne natikače, meduzo, dinosavra, veвериčino gnezdo, dežnike in Božičke. Izdelali so 1.528 izdelkov.

7.3.2. Spodbujanje branja osnovnošolcev

7.3.2.1. Branje v podaljšanem bivanju prve triade

V projektu Beremo skupaj smo razvili idejo, s katero bi čim več otrok lahko opravilo Bralno značko. Knjižničarka je v dogovoru z učiteljem podaljšanega bivanja dvakrat mesečno obiskala učence v podaljšanem bivanju, jim prebrala zgodbo, se o njej z njimi pogovorila in jih pripravila, da so jo obnovili za Bralno značko. V POŠ Podljubelj in POŠ Lom se je srečevala z dvema skupinama otrok (1. in 2. razred skupaj, 3. razred posebej), v Križah pa s tremi skupinami otrok (enkrat dva prva razreda in dvakrat dva druga in tretja razreda skupaj). Pravljičice so bile izbrane primerno starosti učencev.

V letu 2023 smo od januarja do decembra izvedli 37 obiskov in pripovedovali 32 različnih pravljic, ki jih je poslušalo 145 otrok podaljšanega bivanja dveh podružničnih šol (Lom in Podljubelj) in OŠ Križe. V primerjavi s predhodnim letom se je število obiskov povečalo za več kot 100 %, prav tako število učencev, vključenih v ta projekt. Za primerjavo: v letu 2022 smo izvedli 16 obiskov in pripovedovali 29 različnih pravljic, ki jih je poslušalo 59 otrok.

S projektom smo se pridružili Nacionalnemu mesecu skupnega branja in mesec raztegnili v »šolsko leto«.

7.3.2.2. Kvizi po osnovnih šolah

V knjižnici smo tudi letos (šesto leto zapored) s knjižnimi kvizi obiskali različne razrede vseh treh osnovnih šol, dveh podružničnih osnovnih šol ter Varstveno delovni center in Dom Petra Uzarja. Butalci in Butalsko pametni kviz je namenjen učencem petega razreda, Bratovščina Sinjega galeba in Sinje galebji kviz poslušajo in rešujejo učenci šestega razreda, z Matildo se zabavajo četrtošolci, Martin Krpan pa vedno znova navduši tretješolce. Učencem najprej predstavimo knjigo, sledi pripovedovanje zgodbe in skupno šolsko uro zaključimo z reševanjem kviza.

Vedno znova smo veseli prijaznih odzivov in navdušenja, predvsem pa smo hvaležni vsem učiteljem in učiteljicam, ki so nas povabili v razrede. Od marca do vključno maja 2023 so bile zgodbe predstavljene v 29 razredih. Poslušalo jih je 485 učencev.

7.3.2.3. Mednarodni dan otroške knjige

Na Andersenov rojstni dan, 2. aprila, vsako leto svet obide poslanica enega od avtorjev za otroke in mladino, ki spregovori o čudežu in lepoti branja in knjig.

V naši knjižnici smo ta praznik obeležili z obiskom mladinske pisateljice Helene Kraljič in ilustratorke Tine Dobrajc. Najprej sta drugošolcem OŠ Tržič, OŠ Bistrica, POŠ Kovor, POŠ Lom in POŠ Podljubelj predstavili, kako nastane knjiga, nato pa smo poslušali zgodbo z naslovom Strašni Karlo. Glasbeni vložek na violončelu je zaigrala Teja Meglič, učenka 7. razreda OŠ Tržič.

Praznični dan smo preživel skupaj, obdani z zgodbami in ilustracijami.

Odzivi učiteljic/učiteljev:

Učiteljica iz POŠ Lom: Najlepša hvala še enkrat vam, je bilo vredno priti v mesto:)) Vsem nam je bilo všeč in zanimivo.

Učiteljica iz OŠ Tržič: Najprej hvala za povabilo na prireditev ob Andersenovem dnevu. Učenci in tudi učitelji smo zelo uživali, tudi knjiga jim je bila zanimiva, saj smo se še cel dan pogovarjali o zobeh ter izpadanju zob. Se priporočamo tudi v prihodnje.

Učiteljica iz OŠ Bistrica: Najlepša hvala za vabilo, Valerija. Učenci so zelo uživali. Naučili so se veliko novega, sedaj še bolj z veseljem berejo in rišejo.

Učiteljica iz POŠ Podljubelj: Teji (violončelistki) je bilo zelo dobro, zelo navdušeni pa so se v šolo vrnili tudi drugošolci. Hvala za povabilo.

Foto arhiv knjižnice: Tina Dobrajc, Helena Kraljič, Teja Meglič

7.3.2.4. Andersenov dan: Detektivski večer v knjižnici

Pred Andersenovim dnevom oz. mednarodnim dnevom knjig za otroke smo v knjižnici že drugo leto zapored organizirali Detektivski večer v knjižnici. Potekal je v petek, 31. marca 2023, od 18.00 do 19.30. Namenili smo ga otrokom od 8. do 11. leta, ki jih zanima detektivsko delo. Glavna cilja sta – poleg obeležanja že omenjenega praznika – spodbujanje otrok k branju (v tem primeru predvsem k branju pustolovskih in detektivskih knjig) in omogočiti jim prijetno, zabavno izkušnjo knjižnice, v katero se bodo z veseljem vračali.

Otroci so si ob začetku izdelali detektivsko značko s svojim imenom, si ogledali razstavljene detektivske in pustolovske knjige, primerne za njihovo starost, in rešili delovni list, ki je zahteval povezovanje detektivskih pojmov z ustrezno razlago. Ko so prišli vsi prijavljeni otroci, so se najprej predstavili, nato preverili poznavanje detektivskih pojmov, nazadnje pa se razdelili v tri detektivske skupine.

Večer je minil v znamenju skupinskega dela. V skupinah so najprej na plakat zapisovali asociacije ob besedi zločin, nato pa so se postavili v detektivsko vlogo in družno razmišljali, kako bi se lotili preiskave različnih zločinov. V nadaljevanju so spoznali poklic kriminalista in forenzika. Knjižničarka jim je razdelila listke z opisom delovnih nalog, ki so jih morali pripisati enemu izmed poklicev.

Nato se je začelo pravo detektivsko delo. Detektivske skupine so se med seboj pomerile v iskanju tatu, ki je oropal draguljarno. Knjižničarka jim je najprej pojasnila okoliščine roba, nato pa jim je razdelila seznam osumljencev. V nadaljevanju jim je ob sličicah, projiciranih na platno, dajala namige, koga lahko izločijo iz preiskave, skupine pa so morale svoje odločitve beležiti na lističe. Za zmago namreč ni bilo pomembno, kdo bo tatu odkril prej, temveč kdo bo pravilneje sklepal na podlagi danih namigov in dokazov. Ob koncu igre so otroci s knjižničarko pregledali rešitve, pravilne točkovali in tako dobili zmagovalno skupino. Knjižničarka jim je nato povedala, da je primer, ki so ga reševali, navdihnil resnični dogodek, in jim prebrala zgodbo o popolnem zločinu. Igra je bila prirejena po knjigi DNK detektivka avtorice Tanje Lloyd Kyi. Za konec je knjižničarka otrokom razdelila miselne uganke različnih težavnosti iz knjige Skrivnostne uganke: preizkusi svoje možgančke in razvozljaj 25 skrivnostnih zgodb avtorice Ane Gallo.

Dogodek je bil za otroke tako vznemirljiv kot tudi poučen. Na zabaven način so se namreč seznanili z delom kriminalistov in forenzikov, spoznali pojem DNK in izvedeli, kako lahko ta molekula pomaga pri preiskavi zločinov. Pri tekmovanju med skupinami so se urili v skupinskem delu in s tem krepili zmožnost sodelovalnega dela. Ob koncu smo otroke tudi prosili za povratne informacije; vsem je bil večer zelo všeč, najljubši del pa jim je bil reševanje detektivskega primera.

Detektivskega večera se je udeležilo 12 otrok. Zaradi narave dogodka je bilo število obiskovalcev omejeno, za udeležbo pa so bile potrebne predhodne prijave.

7.3.2.5. Knjižna čajanka za devetošolce

V sredo, 12. aprila 2023, smo v knjižnici izvedli tradicionalno Knjižno čajanko za devetošolce, na katero so vsako leto povabljeni devetošolci vseh treh osnovnih šol v Občini Tržič. Z dogodkom želimo spodbujati branje med najstniki, jih seznaniti s sodobno mladinsko literaturo in jih navdušiti zanjo, jim omogočiti izkušnjo izmenjave mnenj o izbrani knjigi v sproščenem vzdušju in jim na ta način približati domačo knjižnico.

Letos smo za dogodek izbrali mladinski roman Vihar v meni, ki ga je napisala priljubljena mladinska pisateljica Nejka Omahen Šikonja. Knjiga je aktualna za devetošolce, saj so glavni liki v njej prav učenci 9. razreda, dogajanje pa je postavljeno na konec šolskega leta, tik pred nacionalno preverjanje znanja in valedo. V njej spremljamo na videz popolno učenko Viktorijo, povsem neambiciozno in vase zaprto Tjašo, obetavnega košarkarja, a v pogovorih nekoliko nerodnega Aneja, Urbana, najbolj »luštnega« fanta na šoli, novo učenko Eriko, njihovo razredničarko Kristino Prešeren in Tjašino mamo. Učenci se poleg zapletenih odnosov v šoli (ustrahovanje, zaljubljenost, dokazovanje popolnosti ...) srečujejo tudi z različnimi težavami v družini (revščina, bolezen, ločitev, prepiri med starši), zato je zgodba zelo napeta in odpira veliko tem za razmislek in pogovor.

S pomočjo šolskih knjižničark in učiteljev slovenščine smo januarja poiskali devetošolce, ki so se želeli udeležiti knjižne čajanke, ter jim z dokupom in medknjižnično izposojo zagotovili dovolj izvodov izbrane knjige, da so jo imeli vsi zainteresirani priložnost prebrati do dogodka. Skupaj s knjigami smo jim razdelili tudi dnevnik branja, ki so jih izpolnjevali ob branju knjige ali po njem in so jim bili v pomoč pri pomnjenju vsebine.

Dogodka se je udeležilo skupno 12 učencev iz OŠ Tržič in OŠ Križe z učiteljicama spremljevalkama. Učence smo ob prihodu razdelili v dve skupini, tako da smo med seboj pomešali učence obeh šol, bibliotekarki pa sta prevzeli vsaka svojo skupino. Ko so si postregli s čajem in piškoti, so se predstavili med sabo, nato pa sta bibliotekarki moderirali pogovor o knjigi. Osredotočili smo se na analizo odnosov med književnimi osebami in izražanje mnenj o knjigi, ob različnih temah, ki jih ta odpira, pa smo se navezali tudi na aktualne dogodke po Sloveniji in svetu ter izkušnje in vsakdanjik udeležencev. Čajanko smo sklenili z anonimno anketo o dogodku in izbrani knjigi, iz katere spodaj navajamo nekaj mnenj.

Knjižna čajanka je bila zanimiva, všeč mi je bilo, da sem lahko delil in primerjal svoje mnenje z drugimi.

Nisem velika ljubiteljica branja knjig, vendar se mi je knjiga Vihar v meni vtisnila v spomin.

Bilo mi je všeč, saj smo se lahko sproščeno pogovarjali o knjigi in lahko sem izvedela tudi mnenje drugih. Knjiga mi je bila všeč, saj sem se skozi njo začela zavedati stisk, ki jih imajo tudi moji sošolci.

7.3.2.6. Gledališka predstava za devetošolce – Prosto po Prešernu

V Knjižnici dr. Toneta Pretnarja devetošolce vseh osnovnih šol v Občini Tržič v zahvalo za dolgoletno sodelovanje ob zaključku šolskega leta že tradicionalno povabimo na gledališko predstavo. Letos smo se z devetošolci z OŠ Bistrica, OŠ Križe in OŠ Tržič srečali v petek, 9. junija 2023, v Kulturnem centru Tržič, kamor smo jih povabili na ogled predstave Prosto po Prešernu, ki jo je pripravil Zavod Margareta Schwarzwald. Trije akademski igralci so v njej na svež, zabaven, a spoštljiv način interpretirali najbolj znana Prešernova dela s poudarkom na Turjaški Rozamundi in Povodnem možu. Učenci so s pomočjo predstave na zabaven način obnovili svoje znanje o Prešernu in njegovih delih, hkrati pa so bili deležni vrhunskega gledališkega dogodka. Predstavo si je ogledalo 188 učencev, učiteljev in drugih obiskovalcev.

7.3.2.7. Poletavci in NajPoletavci

Knjižnica dr. Toneta Pretnarja se je letos Mestni knjižnici Ljubljana pri projektu Poletavci pridružila sedmič, projektu NajPoletavci pa tretjič. Njun cilj je spodbujanje branja med osnovnošolci v času poletnih počitnic.

Oba sta potekala od 10. junija do 10. septembra 2023. Poletavci – poletni bralci so morali v tem času 30 dni brati 30 min na dan in prebrano beležiti v posebne zgibanke, NajPoletavci pa so si izbrali tri mladinska dela in napisali svoje razmišljanje o glavnih junakih.

Projekta smo najintenzivneje oglaševali pred koncem šolskega leta, ko smo maja in junija z njuno predstavitvijo obiskali vse razrede vseh osnovnih šol in njihovih podružnic v Občini Tržič. Povabilo k sodelovanju smo objavili tudi v časopisu Tržičan, na naši spletni strani in družbenih omrežjih. V knjižnici smo k sodelovanju vabili s plakati in aktivnim nagovarjanjem otrok. V začetku avgusta smo prijavljene otroke s klasičnim pismom spodbudili, da projekt tudi zaključijo, tik pred koncem pa smo jih prek MailChimpa in družbenih omrežij opomnili, naj pravočasno oddajo svoje letake/obrazce.

Letos smo zabeležili največje število prijavljenih otrok doslej, pa tudi največje število otrok, ki so uspešno zaključili projekt: od 180 prijavljenih Poletavcev so letak oddali 103 otroci, od 29 prijavljenih NajPoletavcev pa je obrazec oddalo 20 otrok.

Pri Poletavcih je sodelovalo 113 deklic in 67 dečkov, starih od 6 do 12 let. Glede na starost so bile najbolj zastopane starostne skupine 8, 10 in 11 let. Pri NajPoletavcih je sodelovalo 20 deklet in 9 fantov, starih od 12 do 15 let. Najštevilčnejša starostna skupina so bili 13-letniki. Poletavci so skupno prebrali 1502 knjigi, NajPoletavci pa 60 knjig.

Vse, ki so uspešno zaključili poletno branje, smo v torek, 19. 9. 2023, povabili na zaključni dogodek Dan za Poletavce in NajPoletavce, na katerem so si ogledali predstavo Plinologija v izvedbi Hiše eksperimentov. Po predstavi smo podelili nagrade – priznanja, majice in vrečke presenečenja – ter

izvedli žrebanji za glavni nagradi, ki ju je podarilo podjetje Hervis. Med Poletavci je bil izžreban Filip Vladič, ki je prejel košarkarsko žogo, med NajPoletavci pa Lara Valjavec, ki je prejela komplet za badminton. Dogodka se je udeležilo 150 otrok in staršev.

7.3.2.8. Rastem s knjigo

Nacionalni projekt Rastem s knjigo, ki je namenjen osnovno- in srednješolcem, za osnovne šole poteka že sedemnajsto leto. Projekt skuša mlade spodbuditi k branju in obiskovanju knjižnic, sedmošolci pa prejmejo knjigo v dar.

Knjižnica sodeluje z vsemi tremi šolami v občini. Običajno se z učitelji/-cami slovenščine za obisk knjige dogovorimo že na začetku šolskega leta. Že novembra nas je obiskalo vseh sedem razredov sedmošolcev (160). Letošnja darilna knjiga je bila Reformatorji v stripu avtorjev Boštjana Gorenca in Jake Vukotiča. Boštjana Gorenca je veliko otrok že poznalo, zlasti po njegovih prevodih. Ob omenjeni knjigi so se seznanili tudi s knjigami o drugih pomembnih ljudeh slovenske in svetovne zgodovine. Ogleдали so si predstavitveni film, ki ga vsako leto pripravi Javna agencija za knjigo, ki je nosilka projekta.

V dveh šolskih urah so učenci izvedeli marsikaj o knjižnični mreži Slovenije in o pomenu in vlogi Narodne in univerzitetne knjižnice. Ko smo govorili o različnih tipih knjižnic, so učenci ugotavljali razlike med šolsko in našo, splošno knjižnico. Poučili so se o Cobissu, mCobissu, zvočnih in e-knjigah. Zatam jim je bila predstavljena naša knjižnica, ogledali so si vse prostore, tudi Pretnarjevo spominsko sobo. Posebej smo se ustavili pri knjigomatu, kjer so si učenci sami izposojali gradivo in ga vračali. Učenci so na naši domači strani iskali podatke o odprtju knjižnice, o zgodovini knjižnice, našli so povezave do Biblosa, Audibooka itd. Ogleдали so si tudi knjižnično stran na Facebooku, TikToku in Instagramu.

7.3.2.9. Drzni.si

Drzni.si je projekt, namenjen temu, da bi mlade preko pogovorov z znanimi in uspešnimi ljudmi spodbudil k razmisleku o njihovi poklicni prihodnosti, pa tudi k branju kakovostnih knjig. Tudi te nam namreč s svojo bogato vsebino in širokimi obzorji lahko dajo navdih za naše življenjske odločitve.

7.3.2.9.1. Drzni.si z Rokom Škrlepom

V sredo, 1. februarja 2023, se je odvil drugi dogodek druge sezone projekta Drzni.si. Potekal je na OŠ Križe za učence dveh oddelkov osmega razreda, gost pa je bil Rok Škrlep, improvizator, stand up komik in televizijski voditelj, ki ga otroci poznajo iz oddaje Male sive celice.

Skladno z namenom in cilji projekta je knjižničarka pripravila pogovor z gostom, ki se je osredotočal predvsem na njegove hobije, izbiro srednje šole in študija ter poklicno pot. Rok Škrlep je o sebi povedal, da je njegovo poslanstvo nasmejati ljudi in da je vesel, da je njegovo poslanstvo lahko tudi njegov poklic. Povedal je, da občuduje vse ljudi, ki svoj poklic opravljajo s srcem, četudi gre za prodajalca v trgovini; ni treba namreč, da je vsak slaven in bogat, pač pa se uresničujemo v različnih poklicih. Priznal je, da so mu bila srednješolska leta ljubša od osnovnošolskih, saj je v gimnaziji občutil več svobode. Šolanje na Gimnaziji Kranj mu je dalo zelo široko izobrazbo, kar danes zelo ceni, vendar pa je učencem svetoval, naj se odločijo za poklicno šolo, če že vedo, kaj jih v življenju veseli.

Pogovor je nanese tudi na družbena omrežja. Naš gost je povedal, da je prisoten tako na Facebooku kot tudi na Instagramu in TikToku. To se mu zdi v njegovem poklicu pomembno, saj mu objave na teh omrežjih povečujejo prepoznavnost, prepoznavnost pa mu prinaša več ponudb za nastope. Sprva je približno dve leti nastopal zastonj, da se je uveljavil kot stand up komik, nato je začel dobivati ponudbe, ki so mu prinesle zaslužek, danes pa se lahko s tem že preživlja. Njegovo delo ni vedno lahko, saj včasih ljudje ne cenijo njegovega dela ali od njega pričakujejo, da počne stvari, ki ga spravljajo v neprijeten položaj, včasih pa mu za opravljeno delo nočejo plačati. Vseeno ga pozitivni odzivi in nasmeh na obrazih ljudi ženejo naprej. Še posebno rad dela z mladimi, zato mu je vodenje Malih sivih celic v veliko veselje.

Pogovor je popestril s stand up nastopom, za katerega je izbral tiste točke, ki so razumljive in primerne za osmošolce, na koncu pa je publiko izzval, da se predstavniki obeh razredov pomerijo v igri Prebrane celice, ki se je nanašala na zgodbo Klepetavi papagaj Alex iz knjige Od genov do zvezd avtorja Saša Dolenca, ki jo je učencem pred igro tudi prebral. Dogodek so popestrili tudi šaljivi mini kvizi, s katerimi je knjižničarka preverjala, kako dobro učenci poznajo izbranega gosta, ter dva videoposnetka s Šklepovega YouTube kanala.

7.3.2.9.2. Drzni.si z Lucijo Harum

V petek, 24. marca 2023, smo na OŠ Tržič za osmošolce izvedli dogodek Drzni.si z Lucijo Harum. Javnost jo pozna predvsem kot televizijsko igralko, sicer pa je zaposlena v celjskem gledališču ter sodeluje tudi z drugimi gledališči. Deluje tudi kot pevka v duetu LUMA. Kljub svoji mladosti ima za sabo že veliko raznolikih igralskih izkušenj in je vsestransko izobražena (poleg igralstva in gledališkega petja je študirala tudi umetnostno zgodovino ter zakonsko in družinsko terapijo).

V pogovoru s knjižničarko je publiki predstavila svoje igralske začetke v gimnazijski gledališki skupini, izkušnje z dvomesečnim študijem muzikala v Londonu, ki ga je nato opustila in se zaradi večje umetniške svobode odločila za študij igre v Sloveniji, sprejemne izpite na AGRFT-ju, prijetne in manj prijetne plati igralskega poklica, področje zakonske in družinske terapije ter psihoterapije, svoj odnos do družbenih omrežij in svoje mnenje o poklicu influencerja ... Učenci so tako dobili dober vpogled v igralski poklic, s svojim zgledom (na igralsko akademijo je bila spereta v drugem poskusu) pa jim je pokazala, da če si nekaj res želiš početi, je vredno pri tem vztrajati, da se je za dobre rezultate treba potruditi in da ni nujno, da človeka zanima samo ena stvar, pač pa se lahko najde v več različnih študijih in poklicih. Učenci so med pogovorom aktivno sodelovali s svojimi vprašanji in s preizkušanjem svojega vedenja o Luciji Harum v mini kvizih.

V drugem delu dogodka smo se dotaknili branja; ker se gostja pri svojem poklicu najpogosteje srečuje z dramskimi besedili, so tudi učenci tokrat v roke vzeli gledališko igro Na drugi strani avtorice Vike Šuštar. Vsi so dobili izvod nekoliko skrajšane različice igre, nato pa so prostovoljci skupaj z igralko izvedli bralno uprizoritev. Lucija Harum je odigrala glavno vlogo, 14 učencev pa je prevzelo stranske vloge. Učenci so se ob tem zelo zabavali, po koncu dogodka pa so igralko prosili za avtogram.

Dogodka se je udeležilo 60 obiskovalcev. Nad njim je bila še posebej navdušena socialna pedagoginja, ki je na šoli zadolžena za poklicno orientacijo, saj je menila, da je bil pogovor vsebinsko zelo dobro zastavljen in da je gostja učencem posredovala dragocene nauke.

S tem dogodkom smo zaključili 2. sezono projekta Drzni.si, ki je potekala v šolskem letu 2022/2023. Verjamemo, da so pogovori z gosti učence spodbudili k premisleku, kaj jih v življenju resnično veseli, na zabaven in sproščen način pa so jim približali tudi literaturo.

Z vsemi gosti smo posneli tudi po tri kratke videoposnetke z ugankami, ki smo jih objavili na TikToku in Instagramu; z njimi smo pridobili učence, da sledijo Knjižnici Tržič, pa tudi sledilce iz drugih krajev.

7.3.2.9.3. Drzni.si z Jušem Milčinskim

Tretjo sezono projekta Drzni.si (2023/2024) smo že tradicionalno začeli na OŠ Bistrica, v goste pa smo povabili improvizatorja in televizijskega voditelja Juša Milčinskega. Dogodek je potekal v ponedeljek, 6. 11. 2023, v jutranjih urah in je trajal 90 min, udeležili pa so se ga učenci 7., 8. in 9. razreda. Bibliotekarka se je z gostom najprej pogovarjala o njegovih spominih na osnovno in srednjo šolo ter odločitvah za nadaljnje šolanje, njegovih poklicih, improvizacijskem gledališču idr., ena od tem pogovora pa so bili tudi njegovi predniki, predvsem Frane Milčinski Ježek in Fran Milčinski, ki sta avtorja brezčasnih mladinskih del, kot so *Zvezdica Zaspanka*, *Butalci*, *Ptički brez gnezda* itd. Učenci so se v

program vključevali s sodelovanjem v mini kvizih, ki so preverjali njihovo poznavanje gosta in njegovih znanih sorodnikov, Juš Milčinski pa jih je naučil, kako se improvizatorji ogrevajo pred predstavo. Z učencem prostovoljcem sta nato tudi demonstrirala eno od disciplin improvizacije.

Ker je gost mnogim poznan kot eden od voditeljev televizijskega kviza Malih sivih celic, smo za konec dogodka z njim izvedli prirejeno igro Prebrane celice. Med seboj sta se pomerili ekipi a in b razredov: ekipo A so sestavljali po en učenec iz 7. a, 8. a in 9. a, ekipo B pa po en učenec iz 7. b, 8. b in 9. b razreda. Za osnovo smo vzeli zgodbe iz knjige *Od genov do zvezd: osupljive zgodbe iz sveta znanosti* avtorja Saša Dolenca. Juš Milčinski je najprej prebral izbrano zgodbo, nato pa ekipama postavil tri vprašanja, ki so preverjala njihovo razumevanje prebranega. Časa je bilo dovolj za dve zgodbi, nato pa je bibliotekarka z zahvalami občinstvu, vodstvu šole in gostu zaključila dogodek.

Z Jušem Milčinskim smo po dogodku posneli tri video uganke, ki smo jih z namenom promocije knjižnice in projekta postopoma objavljali na knjižničnem TikToku in Instagramovem profilu.

Sodelovanje z OŠ Bistrica v okviru projekta Drzni.si se tokrat s tem še ni zaključilo, saj si je šola letos za prednostno nalogo zadala razvijanje bralne in funkcionalne pismenosti. Povezovanje smo tako nadaljevali ob knjigi *Od genov do zvezd*, na podlagi katere je šola pred novoletnimi počitnicami izvedla kviz v stilu Malih sivih celic. Učitelji so zato angažirali otroke na predmetni stopnji, da preberejo izbrane zgodbe iz omenjene knjige, bibliotekarji pa smo izbrali zgodbe in pripravili kviz ter zaradi povečanega povpraševanja po izbrani knjigi povečali število hkratnih izposoj e-knjige na Biblosu.

7.3.2.10. Oglede filma *Srečno, Kekec!*

V letu 2023 smo obeleževali 60. obletnico nastanka prvega barvnega slovenskega celovečernega filma *Srečno, Kekec!* Film je leta 1963 režiral Jože Gale po literarni podlogi Josipa Vandota in za film prirejenem scenariju Ivana Ribiča. Večino filma so posneli v Trenti in Logu pod Mangartom.

Srečno, Kekec!, posnet po planinski pripovedki *Kekec na volčji sledi*, je drugi film iz Galetove filmske trilogije oziroma filmske franšize o Kekcu in edini, v katerem je mogoče videti tudi Pehto.

V knjižnici hranimo veliko različnih knjig o Kekcu in njegovih dogodivščinah. Da bi tega knjižnega junaka čim bolj približali otrokom, smo za učence vseh treh osnovnih šol v Kulturnem centru Tržič organizirali brezplačni ogled filma *Srečno, Kekec!*

Učenci so si film ogledali v petek, 27. oktobra 2023, in sicer zaradi velikega zanimanja v dveh terminih. Prvič je bil film predvajan ob 8. uri in drugič ob 10. uri. Žal je zaradi izredno slabega vremena svojo udeležbo tik pred zdajci odpovedala OŠ Križe.

V dveh projekcijah si je film ogledalo 278 učencev OŠ Tržič in OŠ Bistrica (od 2. do vključno 6. razreda).

7.3.2.11. Ta veseli dan kulture – Lov na zaklad

Tako kot vsako leto smo se tudi letos poklonili rojstvu velikega slovenskega pesnika Franceta Prešerna. Že nekaj let na ta dan, ko obeležujemo »ta veseli dan kulture«, to je dan odprtih vrat slovenske kulture, pripravljamo lov na zaklad, namenjen družinam, prijateljem, sošolcem. Letošnji je potekal »Po sledih tržiških športnih objektov«, žal pa je bila udeležba zaradi izredno slabih vremenskih okoliščin tokrat nekoliko slabša.

7.3.2.12. Tačke pomagačke

Učenje branja, veščine, ki je nujno potrebna, ni enostavno. V knjižnici smo zato leta 2017 prvič združili moči s Slovenskim društvom za terapijo s pomočjo psov Take pomagačke in v sodelovanju z njimi pripravljamo obiske dveh terapevtskih psov z vodnicama. Vodnici sta prostovoljki, psi pa pomagajo otrokom, da se lažje naučijo branja, saj so pozorni poslušalci, ki ne sodijo in ne vzbujajo strahu. Otrok se zato sprosti, počuti se varnega, neobremenjenega, in tako se lažje nauči tekočega branja.

Projekt, ki je namenjen (predvsem) otrokom od 7. do 12. leta, ki imajo težave z branjem, poteka dva dni na mesec (vsak drugi ponedeljek in torek), vsakič po pol ure, skupaj torej štirje termini. Knjižničarji otrokom pripravimo nekaj gradiva, med katerim lahko izbirajo, lahko pa knjige prinesejo s seboj. Branje poteka v mirnem prostoru, proč od hrupa in ostalih obiskovalcev. O projektu obveščamo preko vseh kanalov, starši otroke na branje s Tačkami prijavijo vnaprej. Vsakič nekaj dni pred dogovorjenim terminom otroke in vodnici opomnimo na obisk. Obiski so zasedeni za nekaj mesecev vnaprej.

V letu 2023 je kužkoma Bachu in Baku bralo skupaj 30 otrok.

7.3.2.13. Poletni knjižni uganki

Med projekte za spodbujanje branja smo tudi letos uvrstili poletni uganki. Uganka meseca julija in uganka meseca avgusta sta namenjeni najstnikom, da tudi med poletnimi počitnicami svoje možgane vsaj delno ohranjajo v miselni kondiciji. Z uspešnim reševanjem na klasičen način (papir in kemični svinčnik) je vsak reševalec moral pravilno odgovoriti na tri vprašanja. Pripravili smo 50 izvodov ugank za vsak mesec. Dobili smo 28 rešitev julijskih ugank in 26 rešitev avgustovskih ugank, torej skupaj 54 pravih rešitev.

Za vzpodbudo smo izmed reševalcev izžrebali po 3 nagrajence za vsak mesec. Nagrade smo podelili na Dnevu za Poletavce in Najpoletavce.

7.3.3. Tone Pretnar – negovanje spomina – in Ivan Tavčar

V letu 2023 smo obeleževali 100-letnico smrti Ivana Tavčarja, eminentnega literarnega ustvarjalca, politika, gospodarstvenika in najbolj priljubljenega ljubljanskega župana. Ministrstvo za kulturo je na pobudo Občine Gorenja vas – Poljane leto 2023 razglasilo za Tavčarjevo leto.

Leto 2023 je bilo posebno tudi za Knjižnico dr. Toneta Pretnarja, saj že 30. leto nosi ime po dr. Tonetu Pretnarju. Ob tej priložnosti smo učence 8. razredov vseh treh osnovnih šol povabili v Kulturni center na ogled filma Cvetje v jeseni. Učenci so si film ogledali v četrtek, 16. novembra 2023, na obletni dan smrti Toneta Pretnarja. Tik pred zdajci so svojo udeležbo odpovedali z OŠ Bistrica (zaradi pisanja testov).

Film si je ogledalo 121 gledalcev, 105 učencev OŠ Tržič in Križe in 16 varovancev Varstveno delovnega centra.

7.3.3.1. Zgodbe o Tonetu

S knjigo Zgodbe o Tonetu obiskujemo tržiške osnovne šole. Cilj je seznanjanje šestošolcev z življenjem in delom dr. Toneta Pretnarja. O obisku se dogovorimo s knjižničarkami in učtelji/-cami slovenščine. Obisk navadno pripravimo spomladi, maja ali junija. Pripravimo šolsko uro, v kateri predstavimo nekaj zgodb in fotografij iz knjige, ob koncu pa vsak učenec knjigo dobi v dar.

Letos smo obiskali 6 oddelkov in razdelili 134 knjig.

7.3.4. Digitalno je realno je normalno

V torek, 10. 10. 2023, smo organizirali in izvedli dogodek Digitalno = realno = normalno, s katerim si prizadevamo učencem naše občine prikazati digitalne tehnologije, poklice sedanjosti in prihodnosti. Dogodek je potekal kot tehniški dan na OŠ Bistrica in OŠ Križe.

Na OŠ Bistrica je Delavski dom Trbovlje predstavil virtualno resničnost, stop motion animacijo, prve korake programiranja ter kreativno elektroniko. Maša Jazbec je predstavila humanoidnega robota, ki ga lahko upravljamo s pomočjo naših možganov. Predstavnika Otroške akademije sta izvedla delavnico

s področja LEGO robotike. Predavatelj Tilen Dominko z Varnega interneta je predaval na temo preprečevanja nasilja na spletu, Šolski center Kranj pa je predstavil delovanje 3D tiskalnika.

Na OŠ Križe je OpenLab iz Kranja izvedel delavnice s področja osnov programiranja, virtualne resničnosti, obogatene resničnosti, 3D tiskanja ter LEGO stop motion animacije.

Za devetošolce OŠ Bistrica in OŠ Tržič smo organizirali karierni dan. Učenci so obiskali tržiška podjetja Cablex d. o. o., Mali-E-Tiko d. o. o., ZIAL d. o. o., Migí d. o. o. in Intec d.o.o.. Mladi so se seznanili s poklici, delovnimi procesi in njihovo digitalizacijo. Direktorji omenjenih podjetij si podobnih obiskov še želijo. Upajo, da bodo na takšen način pridobili bodoče strokovne kadre.

V tehniški dan je bilo vključenih 629 učencev.

7.3.5. Knjižni sejem v malem v Tržiču

Knjižnica dr. Toneta Pretnarja je konec novembra, tokrat drugič, pripravila knjižni sejem v malem za učence razredne stopnje tržiških osnovnih šol. V sredo, 29. novembra 2023, so se učenci 3. in 4. razreda OŠ Tržič, OŠ Bistrica, OŠ Križe ter POŠ Kovor srečali s pisateljico Vesno Radovanovič in ilustratorko Kristino Krhin.

V Kulturnem centru sta se predstavili s slikanico z naslovom Petelinček. Avtorica knjige je zgodbo o Petelinčku razširila s pripovedovanjem ljudske pravljice iz Prekmurja in dogodek popestrila z ročno lutko, ilustratorka pa je besedni svet obogatila z razstavo ilustracij. Ob ogledu ilustracij je učencem prikazala, kako ilustracija nastane in kakšne pripomočke ilustrator uporablja pri svojem delu. Razstavo je pripravil sodelavec Tržiškega muzeja Žan Škrjanec. Učenci so izvedeli, kako se zgodbo napiše in ilustrira in zakaj sta se gostji odločili za ta poklica.

Dogodek se je nadaljeval v preddverju s knjižnim sejmom, na katerem so si učenci lahko ogledali preko 70 različnih naslovov knjig in jih za simbolično ceno tudi kupili.

Za več kot 270 učencev in njihovih učiteljev je bil to poseben dan, namenjen druženju s knjigami in njihovimi ustvarjalci.

Nekaj vtisov učiteljic:

POŠ Kovor: Valerija, najlepša hvala vam za povabilo. Bilo nam je v veliko veselje.

OŠ Križe: Hvala za lepo preživeto dopoldne. Vsi smo uživali. Veselimo se novih dogodkov.

OŠ Bistrica: Najlepša hvala Vam za organizacijo. Super je bilo.

Kristina Krhin: Spoštovani, tudi vam iskrena hvala za povabilo, zaupanje in prijaznost. Včeraj sem med potjo domov razmišljala o tem, kako lušno je bilo pri vas, kako zelo ste se potrudili in koliko dobrega s tem širite med mlade. Hvala!

Vesna Radovanovič: Bilo mi je v neizmerno veselje, še posebej takrat na odru, ko so otroci sproščeno klepetali z mano in mi zaupali marsikaj, kar zagotovo pogosto ne počnejo. Kristina je bila krasna, enako celotna vaša ekipa, ki je vse super organizirala in odlično speljala. Pa Joži sem srečala po dooolgih letih – skratka en tak čudovit dan.

Foto arhiv knjižnice: Pisateljica Vesna Radovanovič

Foto arhiv knjižnice: Čudovita razstava

Foto arhiv knjižnice: Ilustratorka Kristina Krhin

7.3.6. Izposoja družabnih iger

V Knjižnici dr. Toneta Pretnarja skrbimo, da našim uporabnikom in članom vedno ponudimo kaj novega. Zbirki knjižnega gradiva smo v izposajo dodali še družabne igre.

Dopolnjujemo izbor miselnih, strateških, klasičnih in lesenih družabnih iger. Družabne igre so prijetna zabava za vso družino. Namenjene so razvijanju logičnega mišljenja in učenja skozi igro. Ob njih se otroci naučijo upoštevati pravila, pa tudi zmagovati in izgubljati.

Izposoja iger je časovno bolj potratna, saj je treba vse družabne igre ustrezno pripraviti (popis vsebine, navodila za izposajo, ustrezna mehanska zaščita nosilnega ovoja) in ob vrnitvi preveriti, ali kaj ne manjka. Ob trajnostni naravnosti, posredovanju kulturne dediščine, vplivu na kakovostno izrabo prostega časa in povezovanje družine nas veseli, da je odziv oziroma izposoja velika.

7.3.7. Promocija poletnih projektov za otroke

Bibliotekarka Vesna Rogl (Petek) je med 23. 5. in 20. 6. 2023 obiskala vse osnovne šole in njihove podružnice v Občini Tržič z namenom promocije Knjižnice dr. Toneta Pretnarja in njenih poletnih dejavnosti ter projektov za otroke. Mlajše otroke je s 15-minutno motivacijsko predstavitvijo povabila na dve gledališki predstavi, ki ju bo knjižnica gostila v času poletnih počitnic, počitniško ustvarjalno delavnico, Pravljične rokodelnice in k Poletavcem, starejše pa k reševanju počitniških ugank in NajPoletavcem.

Posamezno predstavitev je izvedla za en oddelek ali več oddelkov hkrati za učence od 1. do 8. razreda, promocija za devetošolce pa je bila vključena v nagovor ob gledališki predstavi za devetošolce 9. 6. 2023. Skupno je izvedla 46 predstavitev za 1355 učencev in učiteljev.

8. PRIMERJALNI PODATKI

8.1. Nakup gradiva

8.1.1. Sredstva za nakup – primerjalno po letih

Leto	2019	2020	2021	2022	2023
Plan/€	58.209	62.475	60.351	60.351	64.264
Realizacija/€	60.414	63.399	64.444,40	64.264	66.175
MK – redna dotacija/€	17.383	18.213	19.019	19.233	19.444
Občina/€	43.031	45.031	45.031	45.031	45.031
drugo		155	394,40		1.700

Za nakup novega knjižničnega gradiva smo pridobili/porabili 2,97 % več sredstev kot leto pred tem. Po financerjih je 68,05 % zagotovila Občina Tržič, 29,38 % Ministrstvo za kulturo, 0,26 % je bilo lastnih sredstev.

8.1.2. Nakup gradiva: primerjava s predhodnim letom in primerjava plan : realizacija 23

Realizacija nakupa je 3 % nižja od predhodnega leta in 2,66 % višja glede na plan.

	2022	Plan 2023	2023	2023/2022	r23/p23
Nakup	2.663	2.518	2.585	97,07	102,66

8.2. Obisk

Lokacijo knjižnice v mestnem jedru bremeni pomanjkanje parkirnih mest, slaba dostopnost za starejše, invalide, otroške vozičke, poleg tega je prostorska natlačenost knjižnice vse večja in večja, kar marsikoga odvrača od (pogostejšega) obiska. Obisk knjižnice je razložen v poglavju 3.

8.2.1. Obisk: primerjava z letom 2022 in primerjava plan : realizacija 23

	2022	Plan 2023	2023	2023/2022	r23/p23
Obisk	75.827	72.000	81.349	107,28	112,98

Obisk knjižnice leta 2023 je v primerjavi s predhodnim letom višji za dobrih 7 %, glede na plan pa višji za 12,99 %.

8.3. Izposoja

8.3.1. Izposoja: primerjava z letom 2022 in primerjava plan : realizacija 23

Glede na predhodno leto smo za 1,6 % povečali število izposojenih enot, plana pa realizacija ni dosegla.

	2022	Plan 2023	2023	2023/2022	r23/p23
Izposoja	172.378	180.000	175.112	101,59	97,28

8.3.2. Izposoja na dom: primerjava gradivo za odrasle/gradivo za otroke in primerjava z letom 2022

Izposoja na dom	Za odrasle	Za otroke in mladino	Skupaj
2022	82.787	62.134	144.921
2023	85.276	64.853	150.131
2023/2022	103,00	104,38	103,59

Leta 2023 se je primerjalno z letom 2022 izposodilo več gradiva na dom tako za otroke kot za odrasle.

8.4. Uporabniki in člani**8.4.1. Uporabniki**

Uporabniki knjižnice so občani, ki so včlanjeni, in vsi ostali, ki knjižnico obiskujejo iz drugih vzrokov: za uporabo interneta, čitalnice, obisk dogodkov. Aktivnih članov za izposojno gradiva v letu 2023 je bilo 17 % občanov.

Leto	Uporabniki	Člani	Skupaj
2016	6.040	2.819	8.859
2017	6.680	2.992	9.672
2018	7.082	2.919	10.001
2019	7.917	2.918	10.835
2020	3.089	2.745	5.834
2021	6.222	2.424	8.636
2022	9.368	2.511	11.879
2023	10.274	2.552	12.826

8.4.2. Člani: primerjava z letom 2022 in primerjava plan : realizacija 23

Leto	2022	Plan 2023	2023	r2023/r2022	r23/p23
Aktivni člani	2.511	2.550	2552	101,63	100,08

Indeks aktivnih članov 2023/2022 je 101,63, realizacija/plan 2023 pa 100,03.

8.4.3. Člani knjižnice – primerjalno po letih

Leto	Število prebivalcev	Število članov	% včlanjenega	Indeks tekoče
2010	15.313	2.685	17,53 %	
2011	15.207	2.673	17,58 %	99,55
2012	15.174	2.762	18,24 %	103
2013	15.086	2.849	18,88 %	103
2014	15.016	2.904	19,34 %	101,93
2015	14.932	2.589	17,34 %	89,15
2016	14.872	2.819	18,96 %	108,88
2017	14.870	2.992	20,12 %	106,13
2018	14.766	2.919	19,77 %	97,56
2019	14.880	2.918	19,61 %	100

2020	15.003	2.745	18,30 %	94,04
2021	15.054	2.414	16,04 %	87,94
2022	15.011	2.511	16,73 %	104,02
2023	15.092	2.552	17,00 %	101,61

8.4.4. Gibanje aktivnih in novih članov po kategorijah in primerjalno z letom 2022

Aktivni in novi člani	Aktivni 2022	Aktivni 2023	2023/2022	Novi 2022	Novi 2023	2023/2022
Zaposleni	749	764	102,00	92	98	106,52
Študenti	113	115	101,77	12	6	50,00
Srednješolci	287	290	101,05	26	19	73,07
Upokojenci	318	318	100,00	31	38	122,58
Nezaposleni	100	97	97,00	12	12	100,00
Drugo (gospodinje, tuji državljani ...)	79	98	124,05	11	8	72,72
Predšolski	179	187	104,47	67	70	104,48
Osnovnošolci	824	795	96,48	133	156	117,29
Skupaj	2.511	2552	101,63	384	407	106
	*2.670	*2.996				

* Skupen seštevek po oddelkih je višji, ker program šteje enega in istega člana večkrat (dvakrat), če ta obiskuje tako splošno knjižnico kot potujočo.

8.5. Program: dejavnosti, prireditve

8.5.1. Vse dejavnosti primerjalno z letom 2022

Število vseh dogodkov			Obisk			Gostje		
2022	2023	2023/2022	2022	2023	2023/2022	2022	2023	2023/2022
407	416	102,21	9.387	10.274	109,67	136	133	97,79

Kot je razvidno iz poglavja 7, smo del(ov)ali veliko, obiskovali vrtce, šole, poučevali uporabo naprav, digitalnih okolij, kreirali nove dejavnosti ..., kar rezultirajo tako število dogodkov kot tudi obiskovalci in gostje.

8.5.2. Objave in ogledi oz. sledilci knjižnice na družbenih omrežjih

Na družbenih omrežjih smo objavljali dogodke v živo (na YouTubu) in druge vsebine, ne pa več v tako veliki meri kot prejšnja leta (analize obiskov in dolžine ogledov kažejo manjše zanimanje za tovrstne objave).

VSEBINA ZA ODRASLE	ŠTEVILO OBJAV	ŠTEVILO OGLEDOV
FACEBOOK	10	1.607
YOUTUBE	8	1.358

	18	2.965
--	-----------	--------------

VSEBINA ZA OTROKE	ŠTEVILO OBJAV	ŠTEVILO OGLEDOV
FACEBOOK	2	398
YOUTUBE	2	41
	4	439

8.5.3. Program za odrasle

8.5.3.1. Primerjalno plan : realizacija po vrsti dogodkov

Program – odrasli uporabniki	Plan 2023	Realizacija 2023	r/p
Literarni večeri (tudi PN)	15	15	100,00
Predavanja	9	10	111,11
Bralni krožek v DPU	20	37	185,00
Izredne prireditve – spremljevalni dogodki	4	6	150,00
Domoznanstvo	20	20	100,00
Skupinska izobr. za pametne telefone	60	29	48,33
Bralna značka za odrasle	1	3	300,00
Digitalno = realno = normalno	1	0	0,00
Skupaj	130	120	92,31
Individualna računalniška pomoč		32	
Knjiga na dom		8	
Skupaj vse		160	

8.5.4. Dejavnost za otroke

8.5.4.1. Primerjalno plan : realizacija po vrsti dogodkov

Dejavnosti za otroke	Plan 2023	Realizacija 2023	r/p
Vrtec, razred na obisku	12	23	191,66
Knjižnica na obisku	120	123	102,50
Ure pravljic	33	33	100,00
Počitniške delavnice	13	13	100,00
Srečanja z ustvarjalci, lutkovno-dramske igrice	2	2	100,00
Promocija branja	20	25	125,00
Beremo s Tačkami pomagačkami + Kobi	25	22	88,00
Digitalno = realno = normalno	2	3	150,00
Pravljичne rokodelnice	-	12	-

Skupaj	227	244	107,49
--------	-----	-----	--------

8.5.4.2. Primerjalno z letom 2022 – število dogodkov za otroke, obisk

Za otroke	Dogodki			Obisk		
	2022	2023	2023/2022	2022	2023	2023/2022
Vrtec, razred na obisku	23	23	100,00	507	447	88,16
Knjižnica na obisku	111	123	118,92	2.077	2.617	125,99
Ure pravljic	35	33	94,29	653	684	104,75
Počitniške delavnice	14	13	92,86	112	92	82,14
Srečanje z ustvarjalci	2			pri Projekti za promocijo branja		
Projekti za promocijo branja Družinsko branje, Poletavci ...	23	27	117,39	1.405	1.985	141,28
Tačke pomagačke + Kobi	18	22	122,22	33	37	112,12
Digitalno = realno = normalno	3	3	100,00	677	629	92,91
Pravljичne rokodelnice	12	12	100,00	1.590	1.528	96,10
Skupaj	241	256	106,22	7.054	8.019	113,68

Rezultati dela s predšolsko in šolsko mladino so odlični.

8.6. Primerjalni podatki po letih

8.6.1. Primerjalni podatki po letih v številkah

	Obisk	Izposoja	Prirast	Medknj.	Strok. delavci	Uprava	Javna dela
1990	28.287	78.074	2.057	98	4	1,2	2
1995	29.728	86.666	1.658	92	4	1,2	2
2000	36.367	114.657	3.441	41	5	1,5	3
2001	39.048	157.461	3.049	64	6	2	3
2002	50.926	187.184	3.897	48	5	2	4
2003	49.458	184.153	3.187	20	5	2	2
2004	55.242	194.601	3.309	34	5	2	2
2005	52.957	197.046	3.649	101	5	2	2
2006	54.117	193.887	3.678	65	5	2	2
2007	55.604	194.741	3.656	53	5	2,15	2
2008	54.235	189.219	3.857	172	6	2,15	2
2009	55.428	190.936	3.481	92	6	2,15	2
2010	55.158	182.877	3.220	92	6	2,15	2
2011	59.090	199.602	3.528	63	6	2,15	1
2012	64.327	209.901	3.095	74	6	2,15	1
2013	63.479	177.914	3.759	74	6,3*	2,15	1
2014***	73.695	302.095	4.118	64	6	2,5**	1
2015	70.276	279.718	3.566	156****	6	2,5	1
2016	78.326	290.382	3.526	255	6	2,5	1

2017	79.948	297.183	3.212	160	6	2,5	1
2018	78.635	282.500	3.171	213	6	2,5	1
2019	79.610	282.764	3.139	203	6	2,5	1
2020	56.532	164.073	3.064	140	7	2,5	0
2021	72.012	171.056	3.269	210	7	2,5	0
2022	75.827	172.378	3.145	162	7	2	0
2023	81.349	175.112	3.049	179	7	2	0

* Odobrena pomoč bibliotekarke za namen kreiranja prvih kataložnih zapisov za podarjeno gradivo v Pretnarjevi spominski sobi.

** Od 1. 3. 2014 računovodkinja vodi računovodsko službo za knjižnico in ne več tudi za Tržiški muzej.

*** Podatki o obisku in izposoji niso primerljivi s predhodnim letom iz treh v poročilu navedenih razlogov. Povečan prirast gre na račun katalogiziranega gradiva iz Pretnarjeve spominske sobe.

**** Porast medknjižnične izposoje temelji na dogovoru, da je za uporabnike financirana iz sredstev, ki jih v ta namen prejme območna knjižnica – Mestna knjižnica Kranj.

8.6.2. Primerjalni podatki po letih v indeksih

Indeks po	Obisk	Izposoja	Prirast gradiva	Medknjižn. izposoja
95 / 90	105,0	111,0	81,0	94,0
00 / 95	122,3	132,0	207,0	44,0
01 / 00	107,4	137,3	88,7	156,0
02 / 01	130,4	118,8	127,0	75
03 / 02	97,1	98,4	81,8	41,7
04 / 03	111,7	105,8	103,8	170,0
05 / 04	95,9	102,3	110,3	297,1
06 / 05	94,76	95,39	100,8	64,4
07 / 06	102,75	100,44	99,40	81,54
08 / 07	97,54	97,13	105,50	324,53
09 / 08	102,19	100,91	90,25	53,48
10 / 09	99,52	95,77	92,50	100,00
11/10	107,12	109,14	109,56	84,78
12/11	108,86	105,16	87,72	117,46
13/12	98,70	84,76	121,45	86
14/13	116,65	169,80	109,55	86,48
15/14	95,36	92,59	86,95	243,75
16/15	111,45	103,81	98,87	163,46
17/16	102,07	102,34	91,09	62,74
18/17	98,36	95,06	98,72	133,13
19/18	101,24	100,09	104,85	95,30
20/19*	97,61	58,02	97,61	68,97
21/20	127,38	104,26	96,80	156,43
22/21	105,30	100,77	96,21	77,14
23/22	107,28	101,59	96,95	110,49

** Leti 2020 in 2021 nista primerljivi s predhodnimi leti zaradi pandemije covid-19, ki nas je zajela marca 2020 in zaznamovala tudi celo leto 2021.

9. INFORMIRANJE oziroma PROMOCIJA

Knjižnica ima izdelano celostno grafično podobo in izbrana slogana Razpihajmo lučke branja in variantno Razpihajmo lučke znanja.

Ažurne informacije objavljamo na:

- domači strani knjižnice <http://www.knjiznica-trzic.si/>
- Facebooku <https://www.facebook.com/knjiznica.trzic>
- MojaObcina.si <https://www.mojaobcina.si/trzic/>
- Instagramu <https://www.instagram.com/knjiznica.trzic/>
- TikToku <https://www.tiktok.com/@knjiznicatrzic>
- Twitterju <https://twitter.com/KnjiznicaTrzic>
- spletni strani Združenja splošnih knjižnic <https://www.knjiznice.si>

PROMOCIJA ZA ODRASLE	ŠTEVILO OBJAV	ŠTEVILO OGLEDOV
FACEBOOK	110	51.843
INSTAGRAM	72	8.322
YOUTUBE	0	0
MOJA OBČINA	89	147.596
TWITTER = X	46	757
	317	208.518

PROMOCIJA ZA OTROKE	ŠTEVILO OBJAV	ŠTEVILO OGLEDOV
TIKTOK	49	23.566
FACEBOOK	82	25.395
INSTAGRAM	73	8.281
YOUTUBE		0
MOJA OBČINA	55	67.527
	259	124.769

Promocija v vrtcih in šolah	ŠTEVILO	OBISK
	32	724

V namen promocije projektov za razvoj bralne kulture je bibliotekarka obiskala 32 skupin oziroma razredov in zajela 724 učencev.

Vabila in obveščanje: pošiljamo tiskana vabila in vabila po MailChimpu, programu za množični mailing. Mediji so obveščeni in vabljeni na prireditve, poleg vabil redno dobivajo krajše informacije o tematiki ali gostu večera. Prireditve so najavljene v Trzičanu, Gorenjskem glasu, Glasovem kažipotu, radijskih postajah Radia Kranj, Radia Gorenc. Jumbo plakate uporabimo nekajkrat letno.

Poročanje: Po končanih prireditvah smo poročali oz. so poročali Tržičan, Gorenjski glas, RTV Slovenija. Prispevke prinaša MojaObcina.si. Članke knjižnica arhivira. Podrobnejše objave na oz. v imenovanih medijih so razvidne iz priloge.

10. IZOBRAŽEVANJE

Razvijanje strokovne usposobljenosti in kompetentnosti zaposlenih sodi v udejanjanje odličnosti, kot je zapisano pod vizijo knjižnice.

Zaposleni so se udeleževali strokovnih izobraževanj, kot so natančno opisana v prilogi VII. Sodelujejo v stanovskem društvu – Društvu bibliotekarjev Gorenjske. Direktorica aktivno deluje v Nadzornem odboru Združenja splošnih knjižnic. Združenje splošnih knjižnic pripravlja za direktorje izobraževanja na temo aktualnih sprememb v zakonodaji v knjižničarski stroki.

11. KADRI IN IZRABA UR

11.1. Kadri

V knjižnici so bili v letu 2022 zaposleni strokovni delavci za nedoločen čas s polno delovno obveznostjo:

- 3 bibliotekarke VII/2
- 1 bibliotekar VII/2
- 2 bibliotekarki VII/1
- 1 knjižničar V

Ostali za nedoločen čas:

- računovodkinja

Drugo:

- čiščenje prostorov je bilo opravljeno po pogodbi.

Za določen čas:

- direktorica

11.2. Izraba ur

Koledar za leto 2023 je imel 249 delovnih dni (1.992 ur) ter 11 praznikov, ki so padli na 11 delovnih dni (88 ur). Obveznost na zaposlenega je bila 2.080 ur. Sobotno delo je dežurstvo, ure se koristijo kot višek ur.

Leta 2023 je pripadlo redno zaposlenim 311 dni (305 dni rednega in 6 dni izrednega) letnega dopusta (2.488 ur). Iz leta 2022 je ostalo 95 dni neporabljenega dopusta (760 ur), skupaj torej 406 dni oz. 3.248 ur letnega dopusta.

2023 – skupaj ur	18.480	100 %
Izraba	Ure	v %
Opravljene oz. delovne ure	13.204	71,45

dopust	2.552	13,81
bolniški dopust	2.000	10,82
prazniki	724	3,92

Zaposleni so porabili ure takole:

- redno delo 13.204 ur = 71,45 % časa
- dopust (redni, izredni) – 2.552 ur = 13,81 %
- bolniški dopust – 2.000 = 10,82 %
- prazniki 724 ur = 3,92 %

Izobraževanje in samoizobraževanje je zneslo 358 ur.

V leto 2024 se prenaša 87 dni (696 ur) neporabljenega letnega dopusta.

11.3. Prostovoljci

Knjižnica dr. Toneta Pretnarja ima od leta 2014 organizirano prostovoljsko delo. S prostovoljcem imamo podpisano pogodbo, vodi se evidenca ur opravljenega dela, zavaruje se ga ter povrne stroške prihoda na delo in regres za malico. Dva prostovoljca sta v letu 2023 skupaj opravila 1.554 prostovoljskih ur.

11.4. Družbenokoristno delo

Sodelujemo z Ministrstvom za pravosodje, Upravo za probacijo, ki v knjižnico po potrebi napoti osebe, ki morajo opraviti družbenokoristno delo. V letu 2023 ni bilo nobene napotitve.

12. SODELOVANJE Z OKOLJEM

Knjižnico lokalno okolje prepoznava kot partnerja za sodelovanje. Društvo upokojencev Tržič in knjižnica skupaj izvedeta Besedarije. Z JSKD OI Tržič in ZKO sodelujemo pri pripravi domoznanskih večerov, sodelujemo s Tržiškim muzejem, osnovnimi šolami, vrtci, KD Svarun, Kulturnim društvom tržiških likovnikov, Društvom slepih in slabovidnih, založbo Aurora ...

Sodelujemo s splošnimi knjižnicami na Gorenjskem, skupaj pripravimo izobraževanja za zaposlene in tematsko usklajen domoznanski september.

S projektom Digitalno je realno je normalno smo uspešno sodelovali z dvema osnovnima šolama kot soorganizatorji tehniškega dneva ter s tržiškimi podjetji Calex d.o.o., Mali-E-Tiko d.o.o., ZIAL d.o.o., Migi d.o.o. in Intec d.o.o.

13. INVESTICIJE, INVESTICIJSKO VZDRŽEVANJE, OPREMA IN KNJIŽNIČNO GRADIVO

Glej računovodsko poročilo, poglavje 8.2.3.

14. OSTALE INFORMACIJE

Zaključno poročilo za leto 2023 za Knjižnico dr. Toneta Pretnarja kaže, da knjižnica sledi Strategiji razvoja splošnih knjižnic Slovenije 2013–2020 (v pripravi je nova), ki je napovedala potreben premik splošnih knjižnic:

- od osredotočanja na oblikovanje in kopičenje knjižničnih zbirk k ustvarjanju povezav z okoljem in razvoju novih storitev,
- od osredotočanja k izdelku na usmerjenost k uporabniku in njegovemu aktivnemu vključevanju v oblikovanje ponudbe knjižnic,
- od koncepta splošne knjižnice kot »shrambe« knjig k ustvarjanju družbenih središč v lokalnih okoljih,
- držati korak s konkurenco pri ponudbi storitev.

29. 6. 2021 je Svet knjižnice potrdil novo Strategijo razvoja Knjižnice dr. Toneta Pretnarja (2021–2025), ki temelji na oceni doseganja ciljev oziroma desetletnih rezultatov. Zaključno poročilo za leto 2023 izkazuje pomnoženo delovanje na spodaj navedenih Strateških ciljeh in usmeritvah, dejavnostih za doseganje usmeritev in ciljev (Strategija, poglavje 7).

USMERITVE	CILJI - splošni	CILJI – merljivi do 2025	DEJAVNOSTI ZA DOSEGANJE USMERITEV, CILJEV
1. Okrepitev delovanja na polju predbralne pismenosti otrok do 5 let	Povečati vpis predšolskih otrok v knjižnico	Od 28 % vpisanih predšolskih otrok v knjižnico priti na 75 %	Bralni maratoni; družinsko branje; predavanja za starše otrok v vrtcih; promocijske kampanje
2. Nadaljevanje in širjenje programa na stopnji bralne pismenosti šoloobveznih otrok od 6 do 14 let	Povečati srečanja za širjenje bralne pismenosti	1 srečanje z uspešnim IN Slovincem razširiti na več srečanj; Tačke pomagačke iz 2 srečanj mesečno razširiti na 3; Kobi iz 4 srečanj mesečno na 6 50 % več srečanj z osnovnošolci; 50 % povečanje programa Beremo s Tačkami pomagačkami, 50 % povečanje Kobija;	Kobi, Tačke pomagačke – pomočnika za premagovanje težav pri branju; gradivo za dislektike; srečanja z "in" mladimi uspešnimi ustvarjalci, športniki, glasbeniki, poslovneži (poistovetenje, ideali); ponudba biografskih del; še večja naveza z osnovnimi šolami
5. Povečevanje bralne in IKT pismenosti generacije 65+	Bralno in digitalno opolnomočenje prebivalcev za uporabo najnovejših tehnologij in zmanjševanje digitalne vrzeli; vključujoča informacijska družba; knjižnica kot vodja skupnosti v digitalnem učenju	Za 100 % povečati ponudbo individualnih izobraževanj, za 50 % povečati skupinska izobraževanja	Individualna in skupinska izobraževanja za uporabo spletnih okolij, digitalnih orodij in portalov
6. Krepitev poznavanja in zavedanja pomena dr. T. Pretnarja in lokalne dediščine	Povečati ponos na lokalno zgodovino, domači kraj, domače ljudi	2 dogodka na leto v povezavi s T. Pretnarjem; obisk petošolcev z Zgodbami o Tonetu	Obeleževanje obletnic T. Pretnarja; poučevanje osnovnošolcev o pomenu T. P.; slikanice z domoznansko vsebino; domoznanski tematski večeri, predstavitve domačih ljudi

USMERITVE	CILJI - splošni	CILJI – merljivi do 2025	DEJAVNOSTI ZA DOSEGANJE USMERITEV, CILJEV
7. Pridobivanje/nakup raznovrstnega gradiva	Pridobiti nove generacije članov, vseh izobrazbenih, starostnih struktur ...	Številčno in finančno obdržati prirast novega gradiva – 3.000 do 4.000 enot letno	Hitro vključevanje knjižnih idr. novosti; vključevanje ponudbe novih nosilcev: e-knjiga, zvočna knjiga itd.
10. Okrepiti elektronske storitve knjižnice	Samostojen uporabnik; ostati v toku s časom	90–100 % vključiti možnosti, ki jih ponuja Cobiss, za opravljanje storitev na daljavo	Uvajanje novih Cobiss storitev; notranji in zunanji knjigomati, vračalniki gradiva; naprave za samostojen prevzem rezerviranega gradiva
15. Vztrajno prepoznavati in izkoriščati priložnosti v negotovem svetu	Delovati proaktivno. Digitalno večji strokovni delavci.	Za 50 % povečati kompetentnost strokovnih sodelavcev. Cilj je 100-odstotna zmožnost uporabe digitalnega knjižničnega informacijskega sistema.	Skrb za redno usposabljanje kadra.

14.1. Novosti v letu 2023

14.1.1. Paketniki

Knjižnična prostorska stiska je že dolga leta zelo pereča. Vodstvo in zaposleni v njej ne dovolimo, da bi zaustavila naše delovanje. O tem govori tudi nova pridobitev, namestitev paketnikov Direct4me. Z Občino Tržič smo leta 2022 iskali rešitev, kako in kam bi jih lahko namestili. Zavod za varstvo kulturne dediščine je podal soglasje za lokacijo zadaj za stavbo na Balosu 4. Ker postopek prevzema rezerviranega gradiva ni zamuden, bodo uporabniki z avti postali tu kratek čas, ne bo jim treba iskati parkirišča. Verjamemo, da bo ta storitev mnogim zmanjšala časovni pritisk, da je to naš nov odraz prijaznosti in spoštovanja časa uporabnikov knjižnice.

Razveselili smo se že napovedane nadgradnje sistema, ki je poleg prevzema rezerviranega omogočil tudi vračanje gradiva.

Foto: Paketniki za stavbo na Balosu 4

14.2. Na razpolago občanom

Knjižnica dr. Toneta Pretnarja predstavlja kraj, ki je namenjen in odprt vsem občanom z zbirko in ponudbo dejavnosti in dogodkov. Za izposajo v osrednji knjižnici je odprta 50 ur na teden med letom, poleti pa 34 ur. V poletnem času sobote niso delovne, takrat se tudi ne izvajajo dodatne dejavnosti.

Knjižnica je odprta od ponedeljka do petka od 9.00 do 18.00. Ob sobotah je obratovalni čas za uporabnike od 8.00 do 13.00.

Poletni delovni čas v juliju in avgustu je ponedeljek, četrtek, petek od 9.00 do 15.00, torek, sredo od 10.00 do 18.00, sobota zaprto.

Bibliobus obiskuje postajališča potujoče knjižnice od januarja do junija in od septembra do decembra dvakrat mesečno (od ponedeljka do petka), poleti pa gre na teren tri tedne.

Realizacija: 206 dni od januarja do junija in od septembra do decembra smo bili na voljo za izposajo, vračanje gradiva itd. 1.854 ur med tednom, v 43. sobotah 215 ur; v poletnih dveh mesecih, ko je poslovalni čas drugačen, v 43. dneh 292 ur. To je skupaj 292 poslovnih dni in/oz. 2.361 ur odprtosti za obisk in izposajo na splošnem in otroškem oddelku, na bibliobusu 339 ure, skupaj za izposajo 2.700 ur.

Knjižnica je bila odprta za izposajo povprečno 9,25 ur dnevno, skupaj z vsemi dejavnostmi pa med 10 in 11 ur dnevno.

ODPRTOST KNJIŽNICE 2023	
Osrednja knjižnica	2.361
Bibliobus (117 popoldnevov)	339
Skupaj za izposajo	2.700
Dogodkov zvečer, v vrtcih, šolah, izobraževanj	416
SKUPAJ ZA IZPOSOJO IN DEJAVNOSTI	3.116

Zbirka knjižnice je zadostna in oblikovana po predpisanih razmerjih. Na gradivo je treba občasno čakati daljši čas, večina novega gradiva (ki je najbolj aktualno), je kupljenega v enem izvodu. V takem primeru dokupimo še kak izvod. Delež občine za nakup gradiva je 68,05-odstoten, ministrski pa 29,38-odstoten.

14.2.1. Prostorska stiska

Občinski svet Občine Tržič (2018–2022) je videl lokacijo nove knjižnice v stavbi nekdanjega Peko Pura, realizacija pa je bila predvidena 2027. Ta lokacija je sedaj postavljena pod vprašaj kot manj primerna. V vmesnem času bo nujno začasno rešiti perečo prostorsko stisko knjižnice. O tem smo se z občinskimi predstavniki pogovarjali v začetku leta 2022 in nato ponovno z novim občinskim vodstvom, novim županom in podžupanjo. Uporabniki dvorane na Balosu 4 naj bi dobili na voljo prostor (ne)kje druge, dvorano pa bi dodelili knjižnici.

Foto: Gradivo na tleh v prepolnih gajbicaah na oddelku za otroke

Foto: Gradivo na tleh v gajbica h na splošnem oddelku

15. ZAKLJUČEK

Javno dobro, javne zavode, se da razumeti kot ekonomski dejavnik in prispevek k dobrobiti družbe in ne le kot porabnik javnih financ. 55. člen Zakona o knjižničarstvu opredeli »prispevanje države k podpori usklajenemu razvoju knjižnične dejavnosti«, vendar je prispevek države neopredeljen.

Glavnino knjižnične dejavnosti financira ustanovitelj in sicer zagotavlja sredstva za plače, materialna sredstva za tekoče poslovanje, investicijsko vzdrževanje in investicije, nakup knjižničnega gradiva in programska sredstva, s katerimi knjižnica izvaja zakonsko predpisane dejavnosti in dogodke. Programska sredstva so tista, ki najbolj vplivajo na strokovni razvoj knjižnic, da sprostijo strokovne potenciale in se razvijejo v kulturno in izobraževalno središče lokalne skupnosti.

V celoti je Občina Tržič za nakup gradiva leta 2023 namenila 3,04 € na prebivalca s stalnim prebivališčem v Občini Tržič (14.796), za celotno knjižnično dejavnost pa 28,83 € na prebivalca s stalnim prebivališčem v OT.

Ob občinskih sredstvih za program prispeva precejšen delež lastnega prihodka iz postavk članarin in zamudnin knjižnica sama.

Splošne knjižnice in z njimi Knjižnica dr. Toneta Pretnarja celostno skrbimo za razvoj branja, bralno pismenost, bralno kulturo in informacijsko pismenost. Na teh segmentih delujemo s svojim gradivom in številnimi aktivnostmi. Pri ustanovitelju knjižnice Občini Tržič in vsepovsod v lokalnem okolju opozarjamo na pomen bralne kulture in izobraženosti občanov, kamor privede bralna pismenost.

Ljudje storitve knjižnice potrebujejo. Prav nihče v procesu šolanja in pridobivanja izobrazbe ni mogel mimo nje. V vseživljenjskem izobraževanju prav tako ne. Njena prisotnost v okolju je samoumevna, kar je pozitivno in včasih lahko tudi negativno obnemem.

Pomenu splošne knjižnice v njenem okolju zgovorno pritrdijo rezultati Ankete Knjižnice dr. Toneta Pretnarja (junij 2020), ko smo lokalno okolje, uporabnike in neuporabnike knjižnice, vprašali, kakšen imajo odnos do branja, knjig, knjižnice. 100 % (556 anketirancev) jih meni, da so knjižnice potrebne za ljudi, 84 oz. 81 %, da branje deluje terapevtsko, sprostitveno in prinaša znanje. Razen 1 % se vsi strinjajo, da je obiskovanje knjižnic pomembno za (boljši) razvoj otrok. 3 % anketiranih, ki že dolgo niso obiskali knjižnice, bi jo obiskovali, če bi bila bolj sodobna (33 %), bi imela prostor, da bi se v njej lahko družili (33 %), imeli kje parkirati (56 %) in imeli boljši izbor gradiva (56 %). 87 % anketiranih ve, kaj vse knjižnica poleg izposoje dela oziroma katere storitve še ponuja. Od knjižnice v 92 % pričakujejo odličen izbor gradiva, 77 % ustrezen prostor in parkirišča, 52 % ustrezno količino izvodov, 54 % sposobne bibliotekarje in 13 % daljši čas odprtosti.

Vodstvo in zaposleni v Knjižnici dr. Toneta Pretnarja se zavedamo svojega poslanstva, delamo predano, strokovno, uvajamo novosti, komuniciramo in se povezujemo z okoljem, opozarjamo na pereče probleme. In se zavedamo: edina stalnica so neprestane spremembe.

Marinka Kenk-Tomazin

direktorica

Zaključno poročilo posrednega proračunskega uporabnika Leto 2023

2. del: Računovodsko poročilo

Andreja Štefe,
računovodkinja

Tržič, januar, februar 2023

KAZALO

Vsebina

1. UVOD.....	5
1.1. ZAKONSKE PODLAGE.....	5
1.2. POJASNILA K RAČUNOVODSKIM IZKAZOM.....	5
1.3. PRAVNE PODLAGE, KI UREJAJO FINANCIRANJE JAVNIH ZAVODOV NA PODROČJU.....	6
KULTURE.....	6
1.4. FINANCIRANJE JAVNIH ZAVODOV NA PODROČJU KULTURE.....	6
1.5. RAČUNOVODSKA FUNKCIJA ZAVODA.....	6
1.6. PRISTOJNOSTI RAČUNOVODSKE SLUŽBE.....	6
1.7. KODEKS RAČUNOVODSKIH NAČEL.....	7
2. RAČUNOVODSKE INFORMACIJE.....	7
3. BILANCA STANJA.....	9
3.1. NAKUP PREMOŽENJSKIH PRAVIC IN OPREME.....	9
3.2. ODPIS PREMOŽENJSKIH PRAVIC IN OPREME.....	10
3.3. NAKUP KNJIŽNIČNEGA GRADIVA.....	11
3.4. ODPIS KNJIŽNIČNEGA GRADIVA.....	12
3.4. AMORTIZACIJA.....	13
3.5. STANJE IN GIBANJE NEOPREDMETENIH DOLGOROČNIH SREDSTEV IN.....	13
OPREDMETENIH OSNOVNIH SREDSTEV.....	13
3.6. DENARNA SREDSTVA V BLAGAJNI.....	14
3.7. DENARNA SREDSTVA NA RAČUNIH.....	14
3.8. KRATKOROČNE TERJATVE DO KUPCEV IN DANI PREDUJMI IN VARŠČINE.....	15
3.9. KRATKOROČNE TERJATVE DO UPORABNIKOV ENOTNEGA KONTNEGA NAČRTA.....	15
3.10. DRUGE KRATKOROČNE TERJATVE.....	15
3.11. AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE.....	15
3.12. VREDNOST AKTIVE.....	16
3.13. OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV.....	16
3.14.1. KRATKOROČNE OBVEZNOSTI ZA PREJETE PREDUJME IN VARŠČINE.....	16
3.14.2. KRATKOROČNE OBVEZNOSTI DO ZAPOSLENIH.....	16
3.14.3. KRATKOROČNE OBVEZNOSTI DO DOBAVITELJEV.....	17
3.14.4. DRUGE KRATKOROČNE OBVEZNOSTI IZ POSLOVANJA.....	18

3.14.5. PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	18
3.14.6. OBVEZNOSTI ZA NEOPREDMETENA DOLGOROČNA SREDSTVA IN OPREDMETENA	18
OSNOVNA SREDSTVA – OBVEZNOSTI ZA SREDSTVA, PREJETA V UPRAVLJANJE.....	18
3.14.7. UGOTOVLJEN POSLOVNI IZID	19
3.15. PREGLED STANJA IN GIBANJA DOLGOROČNIH KAPITALSKIH NALOŽB IN POSOJIL.....	20
4. POJASNILA K IZKAZU PRIHODKOV INODHODKOV DOLOČENIH UPORABNIKOV.....	21
4.1. PRIHODKI	21
4.1.1. PRIHODKI OD POSLOVANJA.....	21
4.1.2. IZREDNI PRIHODKI.....	22
4.1.3. SESTAVA PRIHODKOV PO VRSTAH	23
4.2. ODHODKI	24
4.2.1. SESTAVA CELOTNIH ODHODKOV PO VRSTAH.....	27
4.2.2. SESTAVA SKUPNIH ODHODKOV.....	27
4.3. REZULTAT POSLOVANJA	28
5. POJASNILA K IZKAZU PRIHODKOV INODHODKOV DOLOČENIH UPORABNIKOV PO VRSTAH DEJAVNOSTI 28	
6. PREDLOG RAZPOREDITVE UGOTOVLJENEGA IZIDA ZA LETO 2023	28
7. PRIHODKI IN ODHODKI DOLOČENIH UPORABNIKOV PO NAČELU DENARNEGA TOKA.....	30
8. POJASNILA K IZKAZU PRIHODKOV INODHODKOV DOLOČENIH UPORABNIKOV PO NAČELU DENARNEGA TOKA.....	33
8.1. PRIHODKI	33
8.1.1. PRIHODKI IZ SREDSTEV JAVNIH FINANC.....	33
8.1.2. DRUGI PRIHODKI ZA IZVAJANJE DEJAVNOSTI JAVNE SLUŽBE	35
8.2. ODHODKI	35
8.2.1. ODHODKI ZA PLAČE IN DRUGE IZDATKE	35
8.2.2. IZDATKI ZA BLAGO IN STORITVE.....	39
8.2.3. INVESTICIJSKI ODHODKI.....	40
8.2.4. ODHODKI IZ NASLOVA PRODAJE BLAGA IN STORITEV NA TRGU	41
8.3. UGOTOVITEV PRESEŽKA PRIHODKOV NAD ODHODKI.....	41
9. REALIZACIJA FINANČNEGA NAČ RTA ZA LETO 2023	43
9.1. PRIHODKI	46
9.2. ODHODKI	46
9.2.1. PLAČE, PRISPEVKI IN DRUGI OSEBNI PREJEMKI	46

9.2.2. MATERIALNI STROŠKI.....	47
9.2.3. OSNOVNA SREDSTVA, INVESTICIJE IN INVESTICIJSKO VZDRŽEVANJE.....	48
10. POJASNILA K IZKAZU RAČUNA FINANČNIH TERJATEV IN NALOŽB DOLOČENIH UPORABNIKOV	48
11. POJASNILA K IZKAZU RAČUNA FINANCIRANJA DOLOČENIH UPORABNIKOV	49
12. POJASNILA K OBRAZCU DAVEK ODDOHODKA PRAVNIH OSEB.....	49

1. UVOD

Računovodsko poročilo javnega zavoda Knjižnica dr. Toneta Pretnarja je pripravljeno v skladu s Pravilnikom o sestavljanju letnih poročil za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava.

1.1. ZAKONSKE PODLAGE

Zakonske podlage na katerih temelji vodenje poslovnih knjig, vrednotenje računovodskih postavk in sistem notranjih kontrol so:

- Zakon o računovodstvu,
- Pravilnik o razčlenjevanju in merjenju prihodkov in odhodkov pravnih oseb javnega prava,
- Pravilnik o načinu in rokih usklajevanja terjatev in obveznosti po 37. členu Zakona o računovodstvu,
- Navodilo o načinu in stopnjah odpisa neopredmetenih dolgoročnih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev,
- Pravilnik o enotnem kontnem načrtu proračuna za proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava ter
- Slovenski računovodski standardi.

Letno poročilo smo, kot velja za določene uporabnike enotnega kontnega načrta predložili v spletni portal AJPES, z neposrednim vnosom podatkov v spletno aplikacijo, pojasnila k izkazu in poslovno poročilo v PDF datoteki. Predložili smo tudi Poročilo o prostovoljstvu in Izjavo o oceni notranjega nadzora javnih financ.

1.2. POJASNILA K RAČUNOVODSKIM IZKAZOM

V računovodskem poročilu smo k računovodskim izkazom podali naslednja pojasnila :

- Pojasnila k postavkam BILANCE STANJA skupaj s pojasnili obveznih prilog:
 - Pregled stanja in gibanja neopredmetenih dolgoročnih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev,
 - Pregled stanja in gibanja dolgoročnih kapitalskih naložb in posojil.
- Pojasnila k postavkam Izkaza prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov.
- Pojasnila k postavkam Izkaza prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po vrstah dejavnosti.
- Pojasnila k Izkazu prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po načelu denarnega toka.
- Pojasnila k Izkazu računa finančnih terjatev in naložb določenih uporabnikov.
- Pojasnila k Izkazu računa financiranja določenih uporabnikov.
- Pojasnila k obrazcu Davek od dohodka pravnih oseb.

Izkazi so zasnovani na temeljnih računovodskih predpostavkah stalnosti, dosledne stanovitnosti, strogega upoštevanja nastanka poslovnega dogodka, na splošnih računovodskih načelih in usmeritvah previdnosti, pomembnosti in prednosti vsebine pred obliko.

Vsi predpisani bilančni obrazci so priloženi na koncu računovodskega poročila.

1.3. PRAVNE PODLAGE, KI UREJAJO FINANCIRANJE JAVNIH ZAVODOV NA PODROČJU KULTURE

Javni zavodi na področju kulture so pravne osebe javnega prava. Njihov status in delovanje urejata Zakon o zavodih (Uradni list RS, št. 12/91, 8/96, 36/00 - ZPDZC in 127/06 - ZJZP) ter Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo (v nadaljevanju ZUJIK). Posamična vprašanja so lahko drugače urejena tudi v posebnih zakonih na področju kulture. Zakon o javnih financah (v nadaljevanju ZJF) s finančnega in poslovnega vidika načelno določa delovanje javnih zavodov. V skladu z določbami ZJF in 3. člena Pravilnika o določitvi neposrednih in posrednih uporabnikov državnega in občinskih proračunov sodijo javni zavodi na področju kulture med posredne uporabnike državnega ali občinskega proračuna. Posredni uporabniki se financirajo iz proračuna države ali občine posredno, prek neposrednih uporabnikov, to je ministrstev oz. občin.

1.4. FINANCIRANJE JAVNIH ZAVODOV NA PODROČJU KULTURE

Javna sredstva za financiranje javnih zavodov zagotavljajo njihovi ustanovitelji oziroma soustanovitelji. Javni zavodi se financirajo tudi iz nejavnih virov, ki jih izvajalci pridobivajo z opravljanjem javne službe in s prodajo blaga in storitev na trgu, donacijami in iz drugih virov, ki so opredeljeni v aktih o ustanovitvi, pri tem pa opravljanje drugih dejavnosti ne sme ogroziti izvajanja javne službe. Postopek zagotavljanja sredstev javnim zavodom na področju kulture je natančno opredeljen z ZUJIK¹-om ter njegovimi podzakonskimi predpisi. Višino javnih sredstev za financiranje javnega zavoda določi ustanovitelj, upošteva osnove za izračun iz 27. člena ZUJIK-a, na podlagi strateškega načrta in iz njega izhajajočega predloga letnega programa dela.

1.5. RAČUNOVODSKA FUNKCIJA ZAVODA

Osnovna računovodska funkcija zavoda je zagotavljanje podatkov in informacij o poslovni in finančni uspešnosti zavoda ter o njegovem premoženjskem in finančnem stanju za notranje (vodstvo, organi upravljanja, zaposleni) in zunanj (ustanovitelj, dobavitelji, kupci - uporabniki storitev, državni organi, javnost - tudi drugi zavodi s področja delovanja zavoda) uporabnike.

Glavna računovodska funkcija je povezana z drugimi računovodskimi funkcijami: predračunavanjem, analiziranjem, obračunavanjem in nadziranjem.

1.6. PRISTOJNOSTI RAČUNOVODSKE SLUŽBE

Pristojnosti računovodske službe je moč razbrati iz Zakona o računovodstvu:

- opravlja plačila,
- sproti ureja, zajema, knjigovodsko evidentira in sporoča podatke,
- pripravlja obvezne računovodske izkaze,
- izvaja računovodski nadzor nad izpolnjevanjem terjatev in plačevanjem obveznosti,
- arhivira izvornike računovodskih listin.

¹ Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo

1.7. KODEKS RAČUNOVODSKIH NAČEL

Pri izvajanju računovodske službe se upoštevajo izhodiščna načela po Kodeksu računovodskih načel:

- načelo strogega upoštevanja nastanka poslovnega dogodka,
- načelo smotrnosti,
- načelo sodobnosti,
- načelo dokazljivosti z listinami,
- načelo zakonitosti,
- načelo objektivnosti,
- načelo preglednosti,
- načelo urejenosti,
- načelo gospodarnosti,
- načelo ažurnosti in zakonitosti.

2. RAČUNOVODSKE INFORMACIJE

1. *Sodila, uporabljena za razmejevanje prihodkov in odhodkov na dejavnost javne službe ter dejavnost prodaje blaga in storitev na trgu*

Zavod opravlja knjižnično dejavnost, ki je po 2. členu Zakona o knjižničarstvu (ZKnj 1 –Ur. L. RS, št. 87/2001) v celoti opredeljena kot javna služba.

2. *Nameni, za katere so bile oblikovane dolgoročne rezervacije ter oblikovanje in poraba dolgoročnih rezervacij po namenih*

Zavod nima oblikovanih dolgoročnih rezervacij.

3. *Poslovni izid*

Zavod je poslovno leto zaključil s presežkom prihodkov nad odhodki v višini 3.857,66 €. Presežek prihodkov nad odhodki, ki ga ustvari z opravljanjem svoje dejavnosti lahko knjižnica nameni za izvajanje in razvoj dejavnosti.

O načinu razpolaganja s presežkom prihodkov nad odhodki odloča ustanovitelj na predlog direktorja in po predhodnem soglasju sveta zavoda.

O načinu pokrivanja morebitnega primanjkljaja odloča ustanovitelj na predlog direktorja in po predhodnem soglasju sveta zavoda.

4. *Metoda vrednotenja dokončanih izdelkov in zalog nedokončane proizvodnje*

Zavod nima zalog dokončanih izdelkov in zalog nedokončane proizvodnje.

5. *Podatki o stanju neporavnanih terjatev in ukrepih za njihovo poravnavo oz. razlogih za neplačilo*

Na kontih skupine 12 so knjižene terjatve do kupcev. Na dan 31. 12. 2023 izkazujemo 120,00 € terjatev.

Na kontih skupine 14 so knjižene terjatve do uporabnikov enotnega kontnega načrta.

⇒ Občine Tržič za:

- decembrske plače in obresti na zakladniškem podračunu v višini 26.555,29 €.

⇒ Tržiškega muzeja za:

- odjavo konsignacijskega blaga v višini 28,20 €.

Vse evidentirane terjatve v skupini kontov 14 v skupnem znesku 26.583,49 € zapadejo v januarju 2024.

Na kontih skupine 17 so knjižene terjatve do:

- FURS, vračilo preveč vplačani akontacij ddp o v višini 30,02 €.
- Zavoda za zdravstveno zavarovanje za nego družinskega člana, višini 38,06 €.
- Poslovnih bank za kartična plačila in provizije v višini - 0,90 €.

Kratkoročne terjatve skupaj znašajo: 67,18 €.

6. Podatki o obveznostih

Na obveznostih so vknjižene obveznosti:

- do zaposlenih za decembrske plače in osebne prejemke v skupini kontov 21, ki znašajo 26.637,59 €,
- do dobaviteljev v višini 13.223,94 €, v skupini kontov 22, za katere je rok plačila v letu 2024,
- do neposrednih uporabnikov poročila države, v skupini kontov 24, v višini 39,84 €.

Na pasivnih časovnih razmejitvah so evidentirani vnaprej vračunani odhodki v višini 1.000 €, nagrada za projekt Virtualno=Realno iz leta 2021.

7. Viri sredstev za vlaganje v opredmetena osnovna sredstva, neopredmetena osnovna sredstva

Vir sredstev se je v skladu s soglasjem župana oblikoval v skladu s pogodbo o zagotavljanju knjižnične dejavnosti kot javne službe. Tako je zavod v letu 2023 od Občine Tržič pridobil sredstva za nakup opreme in investicijsko vzdrževanje ter izboljšave v višini 10.947,81 € in za nakup knjižničnega gradiva 45.031,00 €. Ministrstvo za kulturo je za nakup knjižničnega gradiva zagotovilo 19.444,00 €, iz presežka prihodkov nad odhodki iz prejšnjih let smo v letu 2023 porabili 1.403,95 €.

8. Naložbe prostih denarnih sredstev

Zavod ni nalagal prostih denarnih sredstev.

9. Razlogi za pomembnejše spremembe stalnih sredstev

V letu 2023 smo vknjižili nabavo sredstev v višini 74.839,97 € in sicer:

- materialnih pravic → 506,19 €,
- opreme → 5.971,62 €,
- knjižničnega gradiva → 66.175,00 €,
- drobnega inventarja → 2.187,16 €.

V letu 2023 smo odpisali za 1.025,03 € materialnih pravic, za 5.988,37 € opreme in drobnega inventarja, za 9.262,30 € monografskih in za 224,41 € serijskih publikacij.

10. Vrste postavk, ki so zajete v znesku, izkazanem na kontih zunajbilančne evidence

Zunajbilančno v skladu s sklenjenimi pogodbami evidentiramo konsignacijsko prodajo za Zvezo kulturnih organizacij. Vrednost zaloge znaša 555,00 €.

11. Podatki o pomembnejših opredmetenih osnovnih sredstvih in neopredmetenih dolgoročnih sredstvih, ki so že v celoti odpisana, pa se še vedno uporabljajo za opravljanje dejavnosti

V našem zavodu v pretežnem delu uporabljamo osnovna sredstva, ki so že v celoti odpisana.

12. Prejeta sredstva iz javnofinančnih virov, ki ne povečujejo prihodkov

Pravilnik o razčlenjevanju in merjenju prihodkov in odhodkov določa v 16. členu, da se namenska sredstva za pridobitev neopredmetenih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev prejetih iz javnofinančnih virov NE izkazujejo kot prihodki, temveč povečujejo obveznost do vira sredstev. Knjige v knjižnicah se štejejo kot drobn inventar in se knjižijo na konte v skupini 041, kar pomeni, da spadajo med opredmetena osnovna sredstva, za katera moramo imeti za nabavo teh zagotovljen vir sredstev na protikontih skupine 98.

13. Spremembe v vrednotenju računovodskih kategorij, ki so pomembno vplivale na primerljivost računovodskih izkazov med leti

V letu 2023 nismo izvajali sprememb v vrednotenju računovodskih kategorij, ki bi vplivale na primerljivost izkazov med leti.

Vse zneskovne vrednosti v poročilu in izkazih so izražene v evrih (€).

3. BILANCA STANJA

Bilanca stanja je računovodski izkaz, ki prikazuje resnično in pošteno stanje sredstev in obveznosti do njihovih virov ob koncu obračunskega obdobja (po stanju na dan 31. decembra). Podlaga za sestavitve bilance stanja so poslovne knjige. Zaradi najrazličnejših vzrokov pa se lahko stanje sredstev in obveznosti do njihovih virov, izkazanih v poslovnih knjigah, razlikuje od dejanskega stanja. Take razlike se ugotavljajo s popisom, ki se opravi na podlagi izdanega sklepa o imenovanju inventurne komisije, ki svoje delo opravi v skladu z inventurnimi pravili. V skladu s Pravilnikom o dopolnitvah in spremembah Pravilnika o načinu in stopnjah odpisa neopredmetenih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev se letne stopnje odpisa v primerjavi z letom 2023 za pohištvo (12 %), drugo opremo (20 %), bibliobus (12 %), opremo za PTT promet (10 %), računalnike (50 %) in drugo računalniško opremo (25 %) ter za premoženjske pravice – programsko opremo (20 %) niso spremenile.

3.1. NAKUP PREMOŽENJSKIH PRAVIC IN OPREME

Tabela 1: Nakup premoženjskih pravic

Inventarna št.	Opis	kos	Nabavna vrednost €
569, 570	Microsoft Win 10PRO	2	170,06
571,572	MS Office LTSC	2	336,12
	SKUPAJ:	4	506,18

Tabela 2: Nakup opreme

Inventarna št.	Opis	kos	Nabavna vrednost €
562	Prenosnik HP 470	1	1.403,95
565,566	Računalnik stacionarni ASUS	2	1.451,80
567,568	Monitor Lenovo TV	2	183,00
576,578	Regal za knjige 5 polic 2000x500x1900	2	2.098,40
578,579,580	Lesen boks s kolesi 645x645x230	3	834,48
	SKUPAJ:	10	5.971,62

Tabela 3: Nakup drobnega inventarja

Inventarna št.	Opis	kos	Nabavna vrednost €
560	Ozka umetna novoletna jelka	1	74,43
563	Tepih tekač	1	347,43
564	Portret Mathias Goeritz	1	74,30
573,574	POS tiskalnik OPTIPOS P80	2	272,01
575	Portret Kozma Ahačič	1	75,49
581,582	Stol Taurus	2	519,81
583	Sesalnik Elektrolux	1	152,89
584	Tiskalnik Canon MAXIFY	1	399,00
585,586	Pisarniški stol	2	271,80
	SKUPAJ:	12	2.187,16

3.2. ODPIS PREMOŽENJSKIH PRAVIC IN OPREME

Na podlagi Sklepa o popisu sredstev in obveznosti do njihovih virov ter Navodil za delo popisne komisije je inventurna komisija opravila popis sredstev s stanjem na dan 31. 12. 2023. V inventurnem elaboratu so zavedli odpis sledečih materialnih pravic, opreme ter drobnega inventarja → prikazano v spodnjih tabelah. Vsi odpisani artikli so imeli sedanjo vrednost 0 €.

Tabela 4: Odpis premoženjskih pravic

Inventarna št.	Opis	kos	Nabavna vrednost €	Odpisana vrednost €
78	Licenca Deep Freeze	1	50,00	50,00
340,341	Microsoft Office	2	500,03	500,03
107,338,339	Microsoft Windows 8.1.	3	475,00	475,00
	SKUPAJ:	6	1.025,03	1.025,03

Tabela 5: Odpis opreme (tudi drobni inventar)

	Opis	kos	Nabavna vrednost €	Odpisana vrednost €
134	Umetna smrečica RAST	1	78,65	78,65
204	Tekač 30 m	1	340,67	340,67
229	Plastifikator Doucuseal	1	53,24	53,24
392	Sesalnik Gorenje VCEA	1	112,41	112,41
454	Tipkovnica Logitech	2	28,01	28,01
43	Računalnik DTK Basic	1	400,00	400,00
64	Miška Logitech	1	10,01	10,01
184	Stol vrtiljak	1	96,54	96,54
95363	Stol Sofija	1	39,76	39,76

95392	Pisarniški stol visok	1	170,80	170,80
279, 280	Stol Spinalis	2	1.241,86	1.241,86
85,86	Tiskalnik STAR TSP 654	2	645,52	645,52
242	Laserski tiskalnik HP 2055 d	1	269,16	269,16
309	Tiskalnik HP Laser Jet PRO	1	263,40	263,40
330,331	Računalnik DTK M40	2	956,00	956,00
332,333	Monitor Philips LED 21,5	2	264,00	264,00
379	Prenosnik HP Book 470	1	1.018,34	1.018,34
	SKUPAJ:	21	5.988,37	5.988,37

3.3. NAKUP KNJIŽNIČNEGA GRADIVA

Knjižnično gradivo smo kupovali iz namenskih sredstev, ki smo jih v skladu s Pogodbo št. 3340-21-126054 prejeli od Ministrstva za kulturo, 19.444,00 € in iz sredstev, ki smo jih v skladu s pogodbo o zagotavljanju knjižnične dejavnosti kot javne službe prejeli od Občine Tržič, 45.031,00 €. Za nakup gradiva smo namenili še 1.700,00 € lastnih sredstev.

Tabela 6: Nakup knjižničnega gradiva

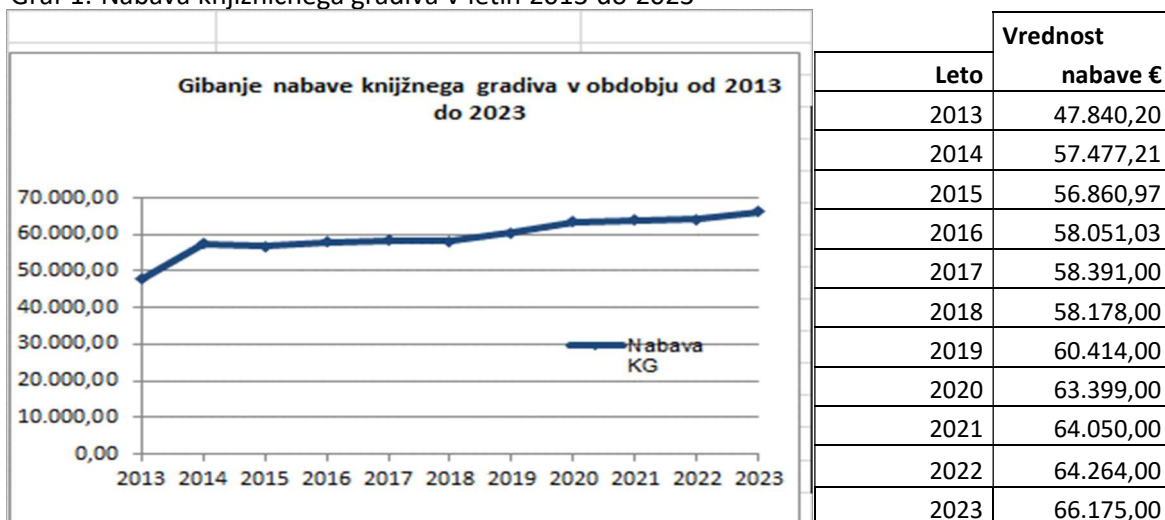
	leto 2022 €	leto 2023 €	indeks 2023:2022
<i>Nakup KG monografske publikacije</i>	57.477,21	58.334,47	101,49
<i>Nakup KG serijske publikacije</i>	6.786,79	7.840,53	115,53
SKUPAJ:	64.264,00	66.175,00	102,97

Tabela 7: Financiranje nakupa knjižničnega gradiva po deležih

	leto 2022 €	leto 2023 €	delež 2022	delež 2023
MIK	19.233,00	19.444,00	29,93	29,38
Občina Tržič	45.031,00	45.031,00	70,07	68,05
Lastna sredstva	0,00	1.700,00	-	2,57
SKUPAJ:	64.264,00	66.175,00	100,00	100,00

Delež namenskih sredstev za nakup gradiva, ki smo jih prejeli iz Ministrstva za kulturo znaša 29,38 %, delež občinskih sredstev 68,05 %. V letu 2023 smo (prvič) za nakup gradiva namenili 1.700 € lastnih sredstev, kar v skupni masi namenskih sredstev za nakup gradiva znaša 2,57 %.

Graf 1: Nabava knjižničnega gradiva v letih 2013 do 2023

3.4. ODPIS KNJIŽNIČNEGA GRADIVA

Komisija za odpis gradiva je v Poročilu o odpisu gradiva zavedla, da se na podlagi rednega letnega odpisa odpiše 2.440 enot monografskega gradiva, 62 enot serijskih publikacij in 119 enot neknižnega gradiva, skupaj 2.621 enot gradiva.

Na podlagi 71. člena, točke 2 Pravilnika o računovodstvu, ki je bil sprejet 1. marca 2012 in spremembami pravilnika, ki so bile sprejete 29. 12. 2015, se vrednost odpisanega gradiva izračuna na osnovi nabavne vrednosti, upošteva se odstotek povprečne cene gradiva v preteklem letu in sicer za gradivo vseh starosti 15 %. Povprečna cena gradiva v letu 2022 je bila 24,13 €. Tako je bila pri odpisu upoštevana povprečna cena posamezne enote 22,66 €, vrednost odpisane enote pa 3,62 €.

V letu 2023 je bilo odpisanih za 9.262,30 €, za 7,56 % manj monografskih publikacij kot leta 2022, ko je vrednost odpisa znašala 10.020,26 €. Serijskih publikacij je bilo odpisanih za 224,41 €, za 51,45 % manj, kot leto prej, ko je vrednost odpisa znašala 462,26 €.

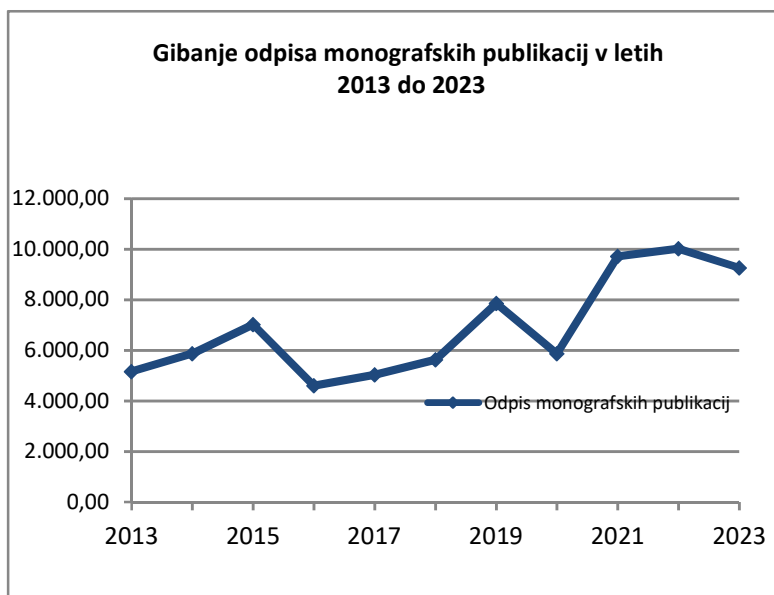
Tabela 8: Odpis knjižničnega gradiva, monografske publikacij

	leto 2022 €	leto 2023 €	indeks 2023:2022
Odpis knjižničnega gradiva - monografske publikacije	10.020,26	9.262,30	92,44

Tabela 9: Odpis knjižničnega gradiva, serijske publikacije

	leto 2022 €	leto 2023 €	indeks 2023:2022
Odpis serijskih publikacij	462,26	224,41	48,55

Graf 2: Odpis monografskih publikacij v letih 2013 do 2023

3.4. AMORTIZACIJA

Predmet obračuna amortizacije so amortizacijska sredstva. Po SRS 13 so to sredstva, ki jih po pričakovanih nameravamo uporabljati več kot 1 poslovno leto, imajo omejeno dobo koristnosti in jih uporabljamo za opravljanje dejavnosti. Z amortiziranjem osnovnih sredstev je povezan popravek vrednosti teh sredstev. Predmet amortiziranja postanejo prvi dan v naslednjem mesecu po tem, ko smo jih pričeli uporabljati. Amortizacijo obračunavamo toliko časa, dokler v celoti ne nadomesti vrednosti, ki je osnova za obračunavanje. Osnovna sredstva se redno odpisujejo posamično, z uporabo proporcionalne metode, ki se dosledno uporablja iz obračunskega obdobja v obračunsko obdobje. Amortizacijski stroški se v odhodkih določenega uporabnika enotnega kontnega načrta izkažejo le v znesku, ki se pokrije iz prihodkov obračunskega obdobja. Naša sredstva se pokrijejo v breme obveznosti za sredstva prejeta v upravljanje. Oblikujejo se ob prejemu namenskih sredstev za nakup osnovnih sredstev, zato so v poslovnih knjigah izkazani, toda ker se ne pokrijejo neposredno v breme ustrezne obveznosti do vira sredstev, se v izkazu prihodkov in odhodkov ne izkažejo. Posebnost je drobn inventar, ki se odpiše enkratno v celoti ob nabavi in se knjiži v strošek amortizacije. Med drobnim inventarjem so izkazana vsa sredstva za delo, ki izpolnjujejo pogoje za razvrstitev med opredmetena osnovna sredstva, hkrati pa je njihova posamična vrednost po dobaviteljevem računu manjša od 500,00 €.

3.5. STANJE IN GIBANJE NEOPREDMETENIH DOLGOROČNIH SREDSTEV IN OPREDMETENIH OSNOVNIH SREDSTEV

Iz predpisanega obrazca je razviden kumulativni prikaz podatkov od 1. januarja do 31. decembra 2023 po posameznih kategorijah neopredmetenih dolgoročnih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev, izkazanih na kontih skupin 00, 02 in 04, njihovih popravkov pa na kontih skupin 01, 03 in 05. Posebej so izkazani podatki za materialne pravice - računalniške programe (AOP 702), zemljišča (AOP 704), gradbene objekte (AOP 705), opremo (AOP 706) in druga opredmetena osnovna sredstva (AOP 707). V vrsticah, ki so namenjene vpisovanju podatkov o opremi se vpisuje tudi drobn inventar. Podatki po posameznih razčlenjenih kategorijah se izkazujejo ločeno za neopredmetena dolgoročna sredstva in opredmetena osnovna sredstev upravljanju, v lasti, lahko pa tudi v finančnem najemu.

Vsa sredstva knjižnice so v upravljanju Občine Tržič. V skladu s Pravilnikom o načinu in rokih usklajevanja terjatev in obveznosti po 37. členu Zakona o računovodstvu je bila z občino opravljena uskladitev terjatev in obveznosti za sredstva dana v upravljanje na dan 31. 12.2023.

Tabela 10: Stanje in gibanje neopredmetenih dolgoročnih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev od 1. januarja do 31. decembra 2023

Nabavna vrednost	Materialne pravice v upravljanju	Zemljišča v upravljanju	Zgradbe v upravljanju	Oprema v upravljanju	SKUPAJ
Stanje 1. 1. 2023	8.838,27	42.559,07	550.410,50	1.471.788,59	2.073.596,43
Povečanje	506,19	0,00	0,00	74.333,78	74.839,97
Zmanjšanje	1.025,00	0,00	0,00	15.575,72	16.600,72
Amortizacija	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Stanje 31.12.2023	8.319,46	42.559,07	550.410,50	1.530.546,65	2.131.835,68

Popravek vrednosti	Materialne pravice v upravljanju	Zemljišča v upravljanju	Zgradbe v upravljanju	Oprema v upravljanju	SKUPAJ
Stanje 1. 1. 2023	8.054,44	0,00	362.611,15	1.437.250,66	1.807.916,25
Povečanje	0,00	0,00		0,00	0,00
Zmanjšanje	1.025,00	0,00	5.873,95	15.575,72	22.474,67
Amortizacija	333,14	0,00	16.512,36	83.773,29	100.618,79
Stanje 31.12.2023	7.362,58	0,00	373.249,56	1.505.448,23	1.886.060,37

Neodpisana vrednost	Materialne pravice v upravljanju	Zemljišča v upravljanju	Zgradbe v upravljanju	Oprema v upravljanju	SKUPAJ
Stanje 31.12.2022	783,83	42.559,07	187.799,35	34.537,93	265.680,18
Stanje 31.12.2023	956,88	42.559,07	177.160,94	25.098,42	245.775,31

Tabela 11: Primerjava stanja in gibanja neopredmetenih dolgoročnih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev za leti 2022 in 2023

	leto 2022 €	leto 2023 €	indeks 2023:2022
Nabavna vrednost 1.1.	2.013.734,32	2.073.596,43	102,97
Popravek vrednosti 1.1.	1.732.749,60	1.807.916,25	104,34
Povečanje nabavne vrednosti	77.472,54	74.839,97	96,60
Zmanjšanje nabavne vrednosti	17.767,57	16.600,72	93,43
Zmanjšanje popravka vrednosti	21.380,73	22.474,67	105,12
Amortizacija	96.390,24	100.618,79	104,39
NEODPISANA VREDNOST	265.680,18	245.775,31	92,51

Primerjava med letoma 2022 in 2023 kaže, da se je vrednost sredstev zmanjšala za 7,49 %. Povečala se je vrednost premoženjskih pravic zaradi več nakupov. Vrednost nepremičnine, stavbe v upravljanju se je zmanjšala na račun obračunane amortizacije in povečanja popravka vrednosti (beljenje 5.873,95 €). Vrednost opreme v upravljanju, se je zmanjšala zaradi obračunane amortizacije in manj nabav.

3.6. DENARNA SREDSTVA V BLAGAJNI

Gotovinsko poslovanje je potrebno zaradi zaračunavanja knjižničnih storitev uporabnikom. Opravlja se na sedežu knjižnice in v bibliobusu.

Po enotnem kontnem načrtu se na kontih skupine 10 izkazujejo denarna sredstva v blagajni, kjer je vknjižena gotovina v znesku 201,00 € in denar na poti, polog gotovine, ki še ni bil nakazan na podračun EZR, v višini 55,90 €.

3.7. DENARNA SREDSTVA NA RAČUNIH

Knjižnica plačuje svoje obveznosti in prejema denarna sredstva na podračun EZR, pri Upravi za javna plačila Kranj. Promet se opravlja elektronsko, v ta namen imata direktorica in računovodkinja, ki sta pooblaščenici za podpisovanje plačilnih nalogov, certificirana digitalna potrdila, ki jima omogočajo elektronsko podpisovanje. Izpiski s podračuna EZR se izpisujejo iz

aplikacije UJPnet. Nato se uvozijo v SAOP modul Dvostavno knjigovodstvo, dnevne obdelave – plačevanje. Tako se denarna sredstva na računih izkazujejo v poslovnih knjigah v skupini kontov 11, kjer so vknjižena denarna sredstva na žiro računu v znesku 22.250,35 €.

Tabela 12: Denarna sredstva na računu

	leto 2022 €	leto 2023 €	indeks 2023:2022
	Denarna sredstva na računih	15.680,70	22.250,35

3.8. KRATKOROČNE TERJATVE DO KUPCEV IN DANI PREDUJMI IN VARŠČINE

Kratkoročnih terjatev do kupcev - konto 120, izkazujemo 120,00 €.

3.9. KRATKOROČNE TERJATVE DO UPORABNIKOV ENOTNEGA KONTNEGA NAČRTA

Na tej postavki so evidentirane terjatve do uporabnikov enotnega kontnega načrta za katere se sestavlja premoženjska bilanca države oz. občine. Terjatve so izkazane na predpisanih podskupinah:

- 140 kratkoročne terjatve do neposrednih uporabnikov proračuna države,
- 141 kratkoročne terjatve do neposrednih uporabnikov proračuna občine,
- 142 kratkoročne terjatve do posrednih uporabnikov proračuna države,
- 143 kratkoročne terjatve do posrednih uporabnikov proračuna občine.

Tabela 13: Kratkoročne terjatve do uporabnikov enotnega kontnega načrta

	leto 2020 €	leto 2022 €	indeks 2022:2020
	Kratkoročne terjatve do občine	25.876,71	26.555,29
Kratkoročne terjatve do PU proračuna države	0,00	0,00	0,00
Kratkoročne terjatve do PU proračuna občine	0,00	28,20	0,00
Kratkoročne terjatve do PU proračunov drugih občin	0,00	0,00	0,00
Kratkoročne terjatve do NPU proračuna države	0,00	0,00	0,00
SKUPAJ:	25.876,71	26.583,49	102,73

Občina Tržič je s podpisom Izpiska odprtih postavk potrdila strinjanje s terjatvami. Denar za plače je bil nakazan 10. januarja 2024.

3.10. DRUGE KRATKOROČNE TERJATVE

Na kontih skupine 17 izkazujemo terjatve do FURS a za preveč plačane akontacije davka od dohodka v višini 30,02 € ter do Zavoda za zdravstveno zavarovanje za spremstvo družinskega člana, višini 38,06 €.

3.11. AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE

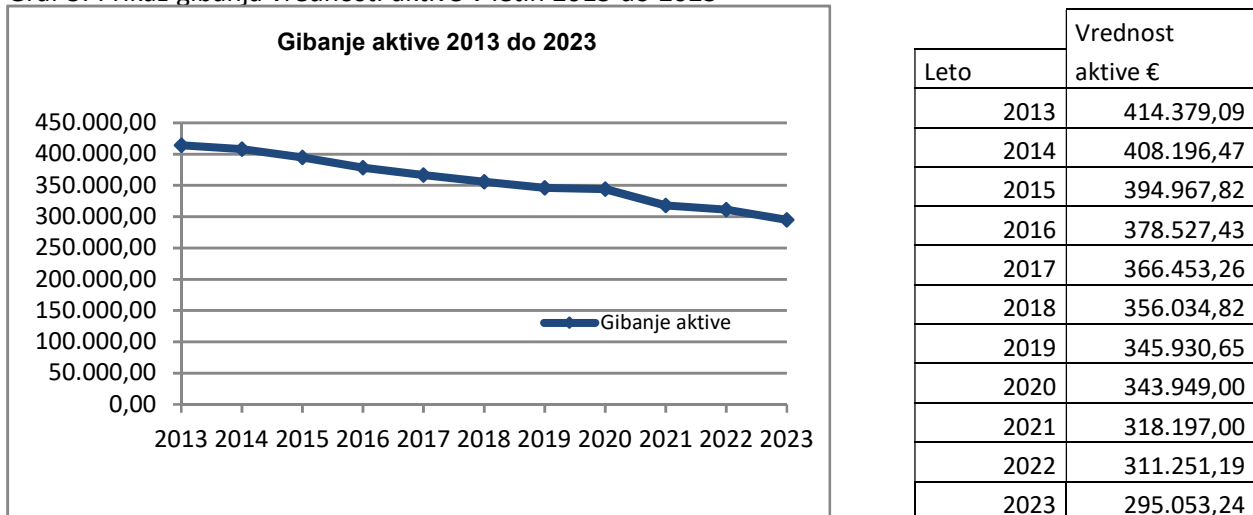
Na postavki AČR nimamo stanja.

3.12. VREDNOST AKTIVE

Tabela 14: Vrednost aktive 2022/2023

	leto 2022 €	leto 2023 €	indeks 2023:2022
Dolgoročna sredstva in sredstva v upravljanju	265.680,18	245.775,31	92,51
Kratkoročna sredstva in aktivne časovne razmejitev	45.571,01	49.277,92	108,13
AKTIVA SKUPAJ:	311.251,19	295.053,23	94,80

Graf 3: Prikaz gibanja vrednosti aktive v letih 2013 do 2023

Vrednost aktive na dan 31. 12. 2023 izkazuje, da so se dolgoročna sredstva v upravljanju v primerjavi z letom prej zmanjšala za 7,49 %, kratkoročna sredstva in aktivne časovne razmejitev so se povečale za 8,13 %. Skupna vrednost aktive na dan 31. 12. 2023 se je v primerjavi z letom 2022 zmanjšala za 5,20 %.

3.13. OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV

3.14.1. KRATKOROČNE OBVEZNOSTI ZA PREJETE PREDUJME IN VARŠČINE

Teh obveznosti nimamo.

3.14.2. KRATKOROČNE OBVEZNOSTI DO ZAPOSLENIH

Na tej postavki, v skupini 21, so izkazane obveznosti za čiste plače, prispevke iz kosmatih plač, obveznosti za davke in druge kratkoročne obveznosti (prehrana, prevoz na delo in kilometrine in dnevnice ter KAD premija) do zaposlenih.

Tabela 15: Kratkoročne obveznosti do zaposlenih, primerjava 2023/2022

	leto 2022 €	leto 2023 €	indeks 2023:2022
Obveznosti za čiste plače	13.695,57	13.943,25	101,81
Obveznosti za prispevke iz kosmatih plač	7.964,19	8.098,64	101,69
Obveznosti za davke iz plač	2.644,12	2.725,14	103,06
Druge kratkoročne obveznosti do zaposlenih	1.689,60	1.870,56	110,71
KRATKOROČNE OBVEZNOSTI DO ZAPOSLENIH SKUPAJ:	25.993,48	26.637,59	102,48

3.14.3. KRATKOROČNE OBVEZNOSTI DO DOBAVITELJEV

Tabela 16: Kratkoročne obveznosti do dobaviteljev

Stranka	Znesek €
8.R Osmir Ružnič s.p.	190,00
Absurd Teater, Andrej Zupanc s.p.	265,00
Aero Print d.o.o.	28,56
Aristej d.o.o.	24,00
Avrora d.o.o.	1.189,56
Beletrina	119,58
Biro Šerc d.o.o.	219,11
Cvetličarna Danica	515,00
Damo, Damjan Štefe s.p.	299,70
Datainfo.si d.o.o.	91,50
Direct4me omrežje d.o.o.	54,90
Dnevnik d.d.	-1,48
Dobra knjiga, Luka Erceg s.p.	125,75
Društvo Tačke Pomagačke	30,96
DZS	4,89
ECE d.o.o.	308,18
Fesst d.o.o.	440,08
Kulturno društvo SVARUN	150,00
Maty d.o.o.	132,00
Melom d.o.o.	0,00
Mercator d.d	508,74
Mimo vrste d.o.o.	152,89
Mindset d.o.o.	144,72
Miš d.o.o.	185,09
Mladinska knjiga d.o.o.	187,78
Morfem založništvo	155,43
M Sport Maja Bobnar s.p.	132,00
Neudauer Meglič Mojca odvetnica	183,00
NKBM d.d.	56,92
Petrol d.d.	3.110,31
Pizzeria Dolhar d.o.o.	36,00
Pošta Slovenije d.d.	468,33
Prirodoslovno društvo Slovenije	17,28
Robert Pogačnik s.p.	146,19
SI Mobil Vodafone	35,96
Studio Zibika	232,46
Škerjanc shop d.o.o.	271,80
T2 d.d.	264,19
Tehit d.o.o.	518,07
Tekavec Ljiljana s.p.	336,00
Tinka Mesec Tomazin	1.750,00
Trgovina Hobby Art s.p.	0,24
TS Media	18,90

Založba Sophia	29,60
Zavod za izobraževanje Diabetes	22,00
Združenje za razvoj znanja	36,75
Zveza bibliotekarskih društev	36,00
SKUPAJ:	13.223,94
Obveznosti do dobaviteljev leta 2022	12.564,02
indeks 2023:2022	105,25

Teh obveznosti je v primerjavi z letom 2022 za 659,92 € več, indeks 105,25. Poravnane bodo v valutnem roku.

3.14.4. DRUGE KRATKOROČNE OBVEZNOSTI IZ POSLOVANJA

V skupini kontov 23 so izkazane druge kratkoročne obveznosti iz poslovanja:

- teh obveznosti nimamo.

V skupini kontov 24 so izkazane obveznosti do uporabnikov enotnega kontnega načrta:

- do neposrednih uporabnikov proračuna države, Ministrstva za finance, v višini 9,33 €,
- do posrednih uporabnikov proračuna občine, Osnovno zdravstvo Gorenjske, v višini 30,51 €.

3.14.5. PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE

V skupini kontov 29 so izkazane pasivne časovne razmejitve:

- vnaprej vračunani odhodki v višini 1.000,00 €.

3.14.6. OBVEZNOSTI ZA NEOPREDMETENA DOLGOROČNA SREDSTVA IN OPREDMETENA OSNOVNA SREDSTVA – OBVEZNOSTI ZA SREDSTVA, PREJETA V UPRAVLJANJE

Obveznosti za sredstva v upravljanju se nanašajo na neodpisano vrednost neopredmetenih dolgoročnih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev – skupina kontov 980.

Tabela 17: Prikaz postavk sredstev v upravljanju

	leto 2022 €	leto 2023 €	indeks 2023:2022
Obveznosti za sredstva prejeta v upravljanje - OT	265.680,18	245.775,31	92,51
OBVEZNOSTI ZA NEOPREDMETENA SREDSTVA IN OPREDM. OS	265.680,18	245.775,31	92,51

3.14.7. UGOTOVLJEN POSLOVNI IZID

V skupini kontov 985 je izkazan kumulativni presežek prihodkov nad odhodki na dan 31. 12. 2023, v višini 8.376,55 €. V primerjavi z letom poprej se je zvišal za 2.453,71 €.

Tabela 18: Lastni viri in dolgoročne obveznosti

	leto 2022 €	leto 2023 €	indeks 2023:2022
Obveznosti za neopredmetena sredstva in opredmetena OS	265.680,18	245.775,31	92,51
Presežek prihodkov nad odhodki	5.922,84	8.376,55	141,43
LASTNI VIRI IN DOLGOROČNE OBVEZNOSTI	271.603,02	254.151,86	93,57

Obveznosti za neopredmetena sredstva in opredmetena osnovna sredstva so v primerjavi z lanskim letom nižje, indeks 92,51. Zmanjšanje indeksa je posledica znižanja vrednosti sredstev v upravljanju.

Knjižnica kot določeni uporabnik enotnega kontnega načrta ima sredstva v upravljanju, zato usklajuje terjatve in obveznosti na podlagi odprtih postavk ter izpisa stanja terjatev za sredstva, dana v upravljanje z Občino Tržič.

V skladu s Pravilnikom o načinu in rokih usklajevanja terjatev in obveznosti po 37. členu Zakona o računovodstvu smo z žigom in podpisom obojestransko potrdili skladnost postavk s podatki, ki jih v poslovnih knjigah izkazuje knjižnica in Občina Tržič.

Tabela 19: Gibanje pasive

	leto 2022 €	leto 2023 €	indeks 2023:2022
Kratkoročne obveznosti in pasivne časovne razmejitve	39.648,17	40.901,37	103,16
Presežek prihodkov nad odhodki	5.922,84	8.376,55	141,43
Obveznosti za neopredmetena sredstva in opr. osnovna sredstva	265.680,18	245.775,31	92,51
PASIVA SKUPAJ:	311.251,19	295.053,23	94,80

Tabela 20: Prikaz podatkov iz Bilance stanja za leti 2023 in 2022

	leto 2022 €	leto 2023 €	indeks 2023:2022	delež 2022	delež 2023
Dolgoročna sredstva in sredstva v upravljanju	265.680,18	245.775,31	92,51	85,36	83,30
Kratkoročna sredstva in aktivne časovne razmejitve	45.571,01	49.277,92	108,13	14,64	16,70
AKTIVA SKUPAJ:	311.251,19	295.053,23	94,80	100,00	100,00
Kratkoročne obveznosti in pasivne časovne razmejitve	39.648,17	40.901,37	103,16	12,74	13,86
Presežek prihodkov nad odhodki	5.922,84	8.376,55	141,43	1,90	2,84
Obveznosti za neopredmetena sredstva in opr. osnovna sredstva	265.680,18	245.775,31	92,51	85,36	83,30
PASIVA SKUPAJ:	311.251,19	295.053,23	94,80	100,00	100,00

V letu 2023 se je glede na leto 2022 vrednost aktive in pasive zmanjšala za 16.197,96 €, za 5,20%.

Razmerje deleža aktive med kratkoročnimi sredstvi in aktivnimi časovnimi razmejitvami je v primerjavi z letom 2022 večje za 2,06 %, razmerje med dolgoročnimi sredstvi in sredstvi v upravljanju pa za enak odstotek manjše.

Razmerje deleža pasive med kratkoročnimi obveznostmi in pasivnimi časovnimi razmejitvami se

je povečalo za 1,12 %, razmerje med obveznostmi za neopredmetena sredstva in opredmetena osnovna sredstva se je zmanjšalo za 2,06 %, razmerje presežka prihodkov nad odhodki pa se je povečalo za 0,94 %.

3.15. PREGLED STANJA IN GIBANJA DOLGOROČNIH KAPITALSKIH NALOŽB IN POSOJIL

V skladu s 3. odstavkom 4. člena Pravilnika o računovodskih izkazih je Izkaz stanja in gibanja dolgoročnih kapitalskih naložb in posojil obvezna priloga k Bilanci stanja. Izkaz je preglednica stanja in gibanja dolgoročnih kapitalskih naložb in posojil, med katera štejemo tudi dolgoročne depozite. Ker dolgoročnih kapitalskih naložb in posojil nimamo, obrazca nismo izpolnjevali.

4. POJASNILA K IZKAZU PRIHODKOV IN ODHODKOV DOLOČENIH UPORABNIKOV

Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov je predpisan s Pravilnikom o vsebini, členitvi in obliki računovodskih izkazov ter pojasnilih k izkazu za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava. V izkazu prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov se izkazujejo prihodki in odhodki pravne osebe, ugotovljeni v skladu z Zakonom o računovodstvu. Vsebuje podatke o prihodkih in odhodkih v obračunskem obdobju in v predhodnem obračunskem obdobju, izkaz prihodkov in odhodkov po vrstah dejavnosti pa prihodke in odhodke, ki se nanašajo na izvajanje javne službe. *Vsi naši proračunski prihodki se realizirajo z mesečnimi dotacijami ali na podlagi zahtevkov za refundacije.*

Knjižnica dr. Toneta Pretnarja, kot javni zavod in kot posredni proračunski uporabnik upošteva pri ugotavljanju prihodkov in odhodkov računovodsko načelo nastanka poslovnega dogodka, zaračunano realizacijo. Zaradi spremljanja gibanja javno finančnih prihodkov in odhodkov pa je dolžna izkazovati prihodke in odhodke tudi po načelu denarnega toka – plačani realizaciji. Pridobljena sredstva se nanašajo na javno službo!

4.1. PRIHODKI

Prihodki so razčlenjeni na:

1. POSLOVNE PRIHODKE → prihodki od poslovanja
2. IZREDNE PRIHODKE

Pregled sestave prihodkov po vrstah:

4.1.1. PRIHODKI OD POSLOVANJA

To so sredstva iz proračuna, prejeta za pokrivanje poslovnih odhodkov v obračunskem obdobju. Gre za namenska sredstva, ki jih določeni uporabnik prejme iz javnofinančnih virov za izvajanje svojih nalog, ki mu jih določa zakon. Med prihodke poslovanja prištevamo tudi prihodke od prodaje proizvodov in storitev ter blaga.

Tabela 21: Realizirani prihodki od poslovanja, primerjava med letoma 2022/2023

konto	Prihodki iz sredstev javnih financ:	leto 2022 €	leto 2023 €	indeks 2023:2022
760000	Plače	205.903,09	239.285,43	116,21
760001	Prispevki	37.773,88	37.665,76	99,71
760003	Sredstva za materialne stroške	37.771,00	55.837,97	147,83
760006	Sredstva za povračila prevozov na delo in malic	12.164,77	15.716,05	129,19
760007	Sredstva za izplačilo regresa	13.069,49	10.830,24	82,87
760008	Sredstva za dodatno obvezno pokojninsko zavarovanje KAD	4.352,12	4.189,08	96,25
760010	Sredstva za program, prireditve	8.500,00	8.500,00	100,00
760011	Sredstva za vzdrževanje in nakup DRI	0,00	658,80	0,00
7600	Prihodki iz sredstev javnih financ namenjeni pokrivanju stroškov proizvodov in storitev	319.534,35	372.683,33	116,63

				indeks 2023:2022
konto	Prihodki iz sredstev javnih financ:	leto 2022 €	leto 2023 €	
760101	Članarine	12.069,49	13.318,67	110,35
760102	Zamudnine	1.039,46	1.180,75	113,59
760103	Opomini	3.621,10	4.295,20	118,62
760104	Rezervacije knjižničnega gradiva	207,50	184,40	88,87
760105	Medbibliotečna izposoja	33,00	19,00	57,58
760111	Nadomestilo za izgubljeno gradivo	57,00	0,00	0,00
760113	Provizija koncesionarja	3,00	6,00	200,00
7601	Prihodki od prodaje proizvodov in storitev	17.030,55	19.004,02	111,59
760804	Refundacija Covid hitri testi	185,00	0,00	0,00
7608	Prihodki iz JF Covid 19	185,00	0,00	0,00
761100	Izkaznica	4,00	9,00	225,00
761101	Kopije	266,90	238,60	89,40
761102	Poštnina, vrečke	25,00	15,00	60,00
761107	Brošure, slikanice	161,86	77,32	47,77
7611	Prihodki od prodaje blaga in materiala	457,76	339,92	74,26
	PRIHODKI OD POSLOVANJA SKUPAJ:	337.207,66	392.027,27	116,26

Med prihodke od poslovanja štejemo:

→ Prihodke iz sredstev javnih financ, ki so namenjeni pokrivanju stroškov proizvodov in storitev, so dotacije, ki smo jih pridobili od ustanoviteljice Občine Tržič. V letu 2023 smo v te namene pridobili za 16,63 % več sredstev kot leta 2022.

→ Prihodke od prodaje proizvodov in storitev med katere štejemo prihodke, ki jih realiziramo s plačilom plačljivih knjižničnih storitev od uporabnikov: članarine, zamudnine, opomini... V letu 2023 so se le ti v primerjavi z letom 2022 zvišali za 11,59 %.

→ Prihodki od prodaje blaga in materiala – na teh postavkah so se prihodki glede na leto 2022 zmanjšali za 25,74 % .

Celotni prihodki od poslovanja so v primerjavi z letom 2022 višji za 54.819,61 €, za 16,26 %.

4.1.2. IZREDNI PRIHODKI

Druge prihodke sestavljajo nenamenske dotacije, prejete kazni in odškodnine in drugi prihodki, ki predstavljajo neobičajne postavke v celotnem obračunskem obdobju, ki povečujejo poslovni izid.

Tabela 22: Evidentirani prihodki od obresti

		leto 2022 €	leto 2023 €	indeks 2023:2022
762000	Prihodki od obresti	57,61	536,83	931,83
	PRIHODKI OD OBRESTI SKUPAJ:	57,61	536,83	931,83

Tabela 23: Evidentirani izredni prihodki

		leto 2022 €	leto 2023 €	indeks 2023:2022
763001	Izredni prihodki - donacije	0,50	0,30	60,00
763900	Drugi prihodki	0,00	0,00	0,00
	DRUGI PRIHODKI SKUPAJ:	0,50	0,30	60,00

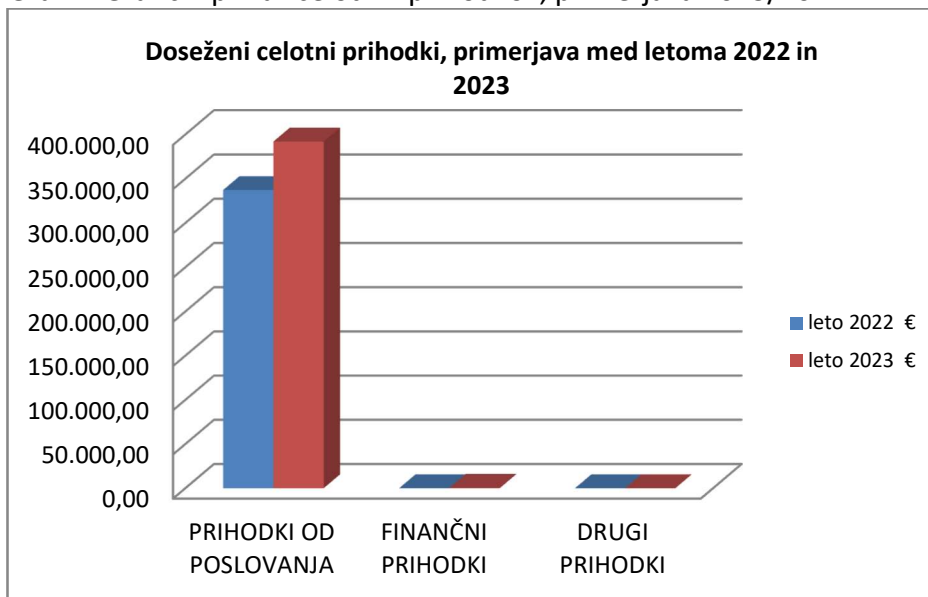
4.1.3. SESTAVA PRIHODKOV PO VRSTAH

Tabela 24: Pregled celotnih prihodkov po deležih

	leto 2022 €	leto 2023 €	indeks 2023:2022	delež 2023
PRIHODKI OD POSLOVANJA	337.207,66	392.027,27	116,26	99,86
FINANČNI PRIHODKI	57,61	536,83	931,83	0,14
DRUGI PRIHODKI	0,50	0,30	60,00	0,00
CELOTNI PRIHODKI SKUPAJ:	337.265,77	392.564,40	116,40	100,00

Iz tabele razberemo, da največji delež 99,86 % predstavljajo prihodki od poslovanja, delež finančnih prihodkov znaša 0,14 %. Celotni realizirani prihodki so se v primerjavi z letom 2022 zvišali za 55.298,63 €, za 16,40 %.

Graf 4: Grafični prikaz celotnih prihodkov, primerjava 2023/2022

4.2. ODHODKI

Med poslovnimi odhodki so evidentirani stroški obračunskega obdobja od 1. 1. do 31. 12. 2023, za katere smo prejeli račun in se nanašajo na to obračunsko obdobje, pri čemer ni pomembno, ali so bili v tem obdobju tudi plačani.

Tabela 25: Primerjava celotnih odhodkov med letoma 2022/2023

konto	A. Stroški blaga, materiala in storitev	leto 2022 €	leto 2023 €	indeks 2023:2022
460200	Stroški energije: elektrika	3.815,03	4.419,11	115,83
460201	Stroški energije: poraba kuriv ogrevanje	4.452,52	9.136,88	205,21
460202	Poraba druge energije: gospodinjski plin	58,35	150,74	258,34
460203	Stroški energije: gorivo za kombi	1.167,41	1.000,49	85,70
460302	Nadomestni deli za OS	0,00	1.678,17	0,00
460303	Vzdrževanje računalniške opreme	259,74	0,00	0,00
460600	Stroški pisarniškega materiala	3.366,73	2.252,27	66,90
460901	Drugi str. materiala: material za opremo in popravilo gradiva	337,43	1.486,81	440,63
460902	Drugi splošni material za druga popravila in vzdrževanje	2.211,07	3.209,32	145,15
460903	Drugi splošni material za izvedbo počitniških delavnic in prireditvev	1.834,08	1.261,35	68,77
460904	Stroški materiala za čiščenje	839,46	479,85	57,16
460906	Drugi stroški materiala :prigrizki na prireditvah	611,37	1.420,38	232,33
460	Stroški materiala skupaj:	18.953,19	26.495,37	139,79
konto	Stroški storitev			
461100	Stroški najemnin: garaža za bibliobus	1.800,00	1.800,00	100,00
461101	Stroški najemnin: aparat za vodo, zabojniki, ehramba	811,14	843,03	103,93
461102	Stroški drugih najemnin DPO	0,00	589,06	0,00
461196	Stroški tekočega in investicijskega vzdrževanja	1.853,86	455,06	24,55
461201	Zavarovalna premija za opremo	1.067,79	1.086,64	101,77
461202	Stroški plačilnega prometa	59,03	59,00	99,95
461203	Stroški bančnega prometa	324,21	323,06	99,65
461207	Avtomobilsko zavarovanje	591,56	580,14	98,07
461302	Stroški inšpekcijskih pregledov, varstvo pri delu	35,38	183,00	517,24
461303	Stroški notarskih, odvetniških, pravnih storitev	0,00	0,00	0,00
461305	Stroški svetovalnih storitev	514,64	54,00	10,49
461307	Stroški zdravstvenih storitev	0,00	61,02	0,00
461308	Stroški računalniških storitev	55,00	958,47	1742,67
461399	Stroški izobraževalnih storitev	1.038,14	706,50	68,05
461400	Stroški komunalnih storitev	1.468,39	1.479,97	100,79
461403	Stroški prevoznih storitev	638,31	733,50	114,91
461501	Povračila stroškov v zvezi z delom: dnevnice	6,72	84,00	1250,00
461502	Povračila stroškov v zvezi z delom: nočnine	117,50	0,00	0,00
461503	Povračila stroškov v zvezi z delom: kilometrine	2.045,84	2.820,07	137,84
461505	Povračila stroškov v zvezi z delom: parkirnine	10,10	91,70	907,92
461800	Stroški storitev iz prejšnjih obdobj	25,95	0,00	0,00
461900	Stroški bibliobus, tehnični pregled	197,81	198,33	100,26
461901	Stroški avtorskih honorarjev	0,00	225,59	0,00
461903	Stroški za delo preko študentskega servisa	3.485,91	0,00	0,00
461904	Stroški čiščenja	2.159,81	7.013,75	324,74
461905	Stroški vzdrževanja bibliobusa	1.555,07	136,15	8,76
461908	Str. telefonskih, internet storitev	1.657,19	1.796,07	108,38

konto	Stroški storitev	leto 2022 €	leto 2023 €	indeks 2023:2022
461909	Stroški poštnin	1.817,87	2.184,09	120,15
461910	Stroški oglaševanja	146,40	170,80	116,67
461911	Stroški vzdrževanja programske opreme	2.207,21	2.765,08	125,27
461912	Stroški vzdrževanja fotokopirnega stroja	390,42	1.947,01	498,70
461913	Stroški literarnih večerov: plačila izvajalcem	7.434,37	11.746,16	158,00
461914	Stroški obratovanja	69,48	69,48	100,00
461915	Stroški tiskarskih storitev	3.352,16	3.397,78	101,36
461916	Stroški medbibliotečne izposoje	20,00	19,25	96,25
491917	Stroški upravljanja kotlovnice	0,00	647,40	0,00
461922	Stroški članarin	1.030,00	1.030,00	100,00
461931	Storitve vzdrževanja: servis TK naprav,	155,72	420,74	270,19
461932	Storitve vzdrževanja: sistem Direct4me	73,20	457,50	625,00
461933	Storitve za promocijo zdravja, pogostive	345,70	0,00	0,00
461998	Zamudne obresti	0,00	0,08	0,00
461999	Drugi operativni odhodki: nadomestilo za fotokopiranje, prenos dogodkov na daljavo	22,97	150,01	653,07
461	Stroški storitev skupaj:	38.591,85	47.283,49	122,52
462	AMORTIZACIJA DROBNEGA INVENTARJA	796,15	3.887,16	488,24
konto	B. Stroški dela			
464000	Plače zaposlenih	166.022,68	191.560,17	115,38
464100	Nadomestila plač zaposlenih	34.667,42	42.256,29	121,89
464200	Povračila zaposlenim: malice, prevozi na delo	12.164,77	15.716,05	129,19
464300	Obvezno dodatno pokojninsko zavarovanje	4.352,12	4.189,08	96,25
464400	Regres za letni dopust	13.069,49	10.830,24	82,87
464500	Jubilejne nagrade, delovna uspešnost	5.213,02	5.468,97	104,91
464600	Prispevki izplačevalca od plač	37.773,85	37.665,76	99,71
464	STROŠKI DELA SKUPAJ:	273.263,35	307.686,56	112,60
	J. Drugi stroški			
465900	Ostali stroški: družbeno koristno delo, prostovoljstvo	2.293,01	3.176,18	138,52
465	DRUGI STROŠKI SKUPAJ:	2.293,01	3.176,18	138,52
	L. Drugi odhodki			
468800	Denarne kazni	200,00	0,00	0,00
468900	Drugi stroški, donacije	0,00	150,00	0,00
468	DRUGI STROŠKI SKUPAJ:	200,00	150,00	75,00
	CELOTNI ODHODKI:	334.090,55	388.678,76	116,34

Celotni odhodki, realizirani v letu 2023, so se v primerjavi z letom 2022 zvišali za 16,34 %.

Med odhodke od poslovanja smo knjižili:

→ Stroške blaga, materiala in storitev, pri katerih posebej izkazujemo stroške materiala in posebej stroške storitev. Stroški materiala so se v letu 2023 povišali za 39,79 %, stroški storitev za 22,52 %.

Porast pri stroških materiala beležimo na postavkah:

- ⇒ stroški energije: elektrika za 15,83 %, ogrevanje za 105,21 %, gospodinjiski plin za 158,3 %,
 - ⇒ drugi splošni material: material za opremo in popravilo gradiva za 340,63%, material za druga popravila in vzdrževanje za 45,15% prigrizki na prireditvah za 132,33 %.

Na vseh ostalih postavkah: gorivo za bibliobus, stroški pisarniškega materiala, drugi splošni material za izvedbo počitniških delavnic ter material za čiščenje vzdrževanje so se stroški

materiala znižali.

Pri nizkih zneskih realiziranih stroških v letu 2023, lahko indeks primerjave med letoma 2023 in 2022 zelo poraste, zato sem pri teh postavkah za primerjavo upoštevala razliko višine porabe v zneskih merjenih v €.

Pri stroških storitev v primerjavi z letom 2022 beležimo povišanje na postavkah:

- ⇒ najemnin za 3,93 %,
 - ⇒ varstva pri delu in inšpekcijskih pregledov za 417,24 %,
 - ⇒ računalniških storitev za 903,47 €,
 - ⇒ stroški čiščenja za 24,23 %,
 - ⇒ TK storitev za 8,38 %,
 - ⇒ poštnin za 20,15 %,
 - ⇒ tiskarskih storitev za 1,36 %,
 - ⇒ vzdrževanja naprav za 265,02 €,
 - ⇒ drugih operativnih odhodkov za 127,03 €,
 - ⇒ komunalnih storitev za 0,79 %,
 - ⇒ zavarovalne premije za opremo za 1,77 %,
 - ⇒ prevoznih storitev za 14,91 %,
 - ⇒ povračil stroškov v zvezi z delom: dnevnice, za 77,28 €, kilometrine za 37,84, parkirnine za 81,60 €,
 - ⇒ vzdrževanja bibliobusa, tehnični pregled za 0,26 %,
 - ⇒ oglaševanja 16,67 %,
 - ⇒ vzdrževanja programske opreme za 25,27 %,
 - ⇒ plačil gostom/izvajalcem programa za 58,00 %.
 - ⇒ vzdrževanja fotokopirnih strojev skupaj s tonerji za 1.566,59 €.
- V letu 2023 smo vzdrževali 2 fotokopirna stroja, leto prej enega.

Znižanje stroškov storitev v primerjavi z letom 2022 beležimo na postavkah:

- ⇒ plačilnega prometa 0,05 %,
- ⇒ bančnega prometa za 0,45 %,
- ⇒ avtomobilskega zavarovanja za 1,93 %
- ⇒ svetovalnih storitev za 89,51 %,
- ⇒ tekočega in investicijskega vzdrževanja za 75,45 %,
- ⇒ vzdrževanja bibliobusa za 91,24 %,
- ⇒ medknjižnične izposoje za 3,75 %,
- ⇒ izobraževalnih storitev za 31,95.

Vzdrževanje sistema Direst4me ni primerljivo, ker smo ta strošek v letu 2022 plačevali samo 2 meseca, v letu 2023 pa celo leto.

Stroški drobnega inventarja so se so se povečali za 3.091,01 €. V letu 2023 smo 1.700 € lastnih sredstev namenili za nakup gradiva.

Stroški dela so se povečali za 12,60.

Drugi stroški, zajemajo stroške prostovoljnega dela, so se v primerjavi z letom 2022 povečali za 38,52 %.

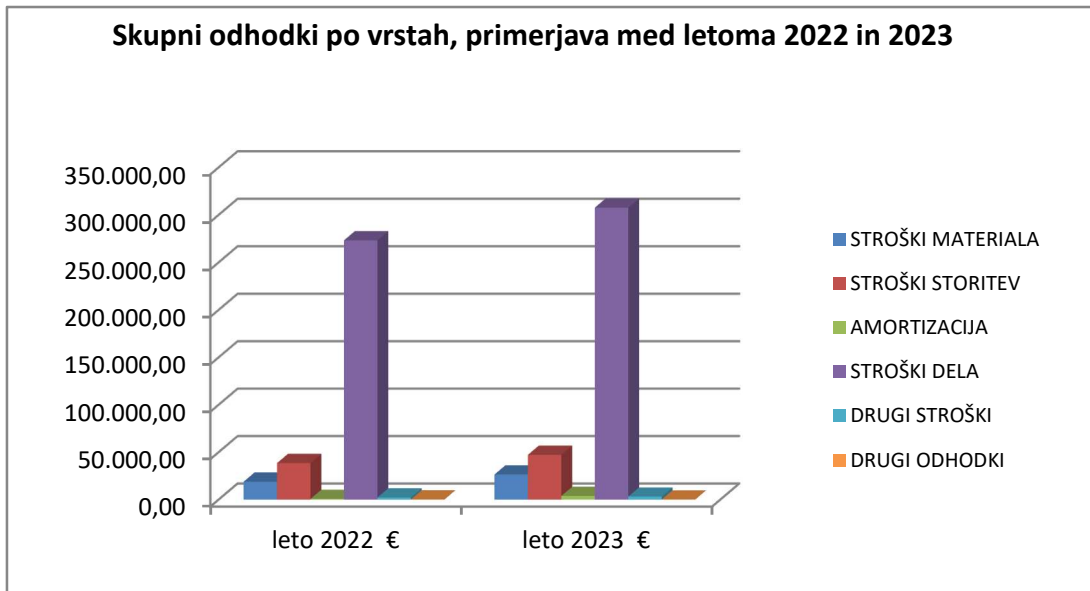
4.2.1. SESTAVA CELOTNIH ODHODKOV PO VRSTAH

Tabela 26: Pregled celotnih odhodkov po deležih

	leto 2022 €	leto 2023 €	indeks	delež
			2023:2022	2023
STROŠKI MATERIALA	18.953,19	26.495,37	139,79	6,82
STROŠKI STORITEV	38.584,85	47.283,49	122,54	12,17
AMORTIZACIJA	796,15	3.887,16	488,24	1,00
STROŠKI DELA	273.263,35	307.686,56	112,60	79,16
DRUGI STROŠKI	2.293,01	3.176,18	138,52	0,82
DRUGI ODHODKI	200,00	150,00	75,00	0,04
CELOTNI ODHODKI	334.090,55	388.678,76	116,34	100,00

Iz tabele razberemo, da največji delež celotnih odhodkov predstavljajo stroški dela, 79,16 %, stroški storitev zavzamejo 12,17 %, stroški materiala 6,82 %, drugi stroški 0,82 %, amortizacija 1,00 %, drugi odhodki 0,04 %.

Graf 5: Primerjava skupnih odhodkov po vrstah med letoma 2023/2022

4.2.2. SESTAVA SKUPNIH ODHODKOV

Tabela 27: Pregled skupnih odhodkov po deležih

	leto 2022 €	leto 2023 €	indeks	delež
			2023:2022	2023
POSLOVNI ODHODKI	331.597,54	385.352,58	116,21	99,14
DRUGI ODHODKI	2.493,01	3.326,18	133,42	0,86
SKUPNI ODHODKI	334.090,55	388.678,76	116,34	100,00

4.3. REZULTAT POSLOVANJA

Tabela 28: Pregled doseženega poslovnega rezultata

	leto 2022	leto 2023	indeks
	€	€	2023:2022
CELOTNI PRIHODKI	337.265,77	392.564,40	116,40
CELOTNI ODHODKI	334.090,55	388.678,76	116,34
PRESEŽEK PRIHODKOV NAD ODHODKI	3.175,22	3.885,64	122,37

Celotni prihodki znašajo 392.564,40 €, celotni odhodki 388.678,76 €.

Razlika med prihodki in odhodki je poslovni izid, ki izkazuje presežek prihodkov nad odhodki v višini 3.885,64 €. Po obračunu davka od dohodka, kjer smo izkazali obveznost za plačilo davka od dohodka v višini 27,98 €, znaša neto presežek 3.857,66 €.

5. POJASNILA K IZKAZU PRIHODKOV IN ODHODKOV DOLOCENIH UPORABNIKOV PO VRSTAH DEJAVNOSTI

Prihodki in odhodki, ugotovljeni v Izkazu prihodkov in odhodkov v stolpcu 4, torej podatki, ki se nanašajo na tekoče obračunsko leto, se razdelijo na tisti del, ki se nanaša na javno službo in del, ko je povezan s tržno dejavnostjo. V letu 2023 nismo pridobili prihodkov iz naslova tržne dejavnosti. Stroški, kakor tudi prihodki, so pojasnjeni že v prejšnjem poglavju. Vsi prihodki se nanašajo na redno dejavnost izvajanja javne službe.

6. PREDLOG RAZPOREDITVE UGOTOVLJENEGA IZIDA ZA LETO 2023

Zavod je poslovno leto 2023 zaključil s presežkom prihodkov nad odhodki v višini 3.857,67 €.

Tabela 29: Pregled gibanja presežka prihodkov nad odhodki

Otvoritveno stanje 1. 1. 2023	5.922,84 €
Poraba presežka med letom	1.403,95 €
Presežek prihodkov nad odhodki 2023	3.857,66 €
Presežek skupaj 31. 12. 2023	8.376,55 €

Presežek prihodkov nad odhodki poslovnega leta 2023 se evidentira na postavki nerazporejeno. ***Porabljali ga bomo v skladu z 19. členom Odloka o ustanovitvi javnega zavoda Knjižnica dr. Toneta Pretnarja, ki določa, da o načinu razpolaganja s presežkom prihodkov nad odhodki odloča ustanovitelj na predlog direktorja in po predhodnem soglasju Sveta zavoda.***

Podajamo predlog, da se presežek prihodkov nad odhodki iz leta 2023 in preteklih let porabi za nakup osnovnih sredstev. Če bo Ministrstvo za kulturo objavilo poziv za sofinanciranje nakupa računalniške opreme, bomo tu morali zagotoviti del sredstev (višina se spreminja) iz lastnega vira, sicer pa se tekom leta (lahko) pokaže kaj nujnega.

7. PRIHODKI IN ODHODKI DOLOČENIH UPORABNIKOV PO NAČELU DENARNEGA TOKA

Tabela 30: Prikaz prihodkov in odhodkov po načelu denarnega toka, realizacija 2023 → finančni načrt 2023 → realizacija 2022

Zap. št.	konto	vrsta	realizacija 2022	Finančni načrt 2023	realizacija 2023	Indeks realizacije FN 2023 6=5/4	Indeks realizacije 2023/2022 7=5/3
1		2	3	4	5	6=5/4	7=5/3
		I. SKUPAJ PRIHODKI	412.936	507.447	467.290	92,09	113,16
		1. PRIHODKI ZA IZVAJANJE JAVNE SLUŽBE (A+B)	412.936	507.447	467.290	92,09	113,16
		A. Prihodki iz sredstev javnih financ	395.609	489.457	447.442	91,42	113,10
	7400	a. Prejeta sredstva iz državnega proračuna	21.128	20.733	20.874	100,68	98,80
	7401	b. Prejeta sredstva iz občinskih proračunov	374.481	468.724	426.568	91,01	113,91
		<i>plače, prispevki, odpravnine, regres ter malice in prevozi</i>	273.019	352.327	303.409	86,12	111,13
		<i>sredstva za izdatke za blago in storitve</i>	37.071	51.866	55.838	107,66	150,62
		<i>knjižnično gradivo</i>	45.031	45.031	45.031	100,00	100,00
		<i>investicije in investicijsko vzdrževanje</i>	10.860	11.000	13.790	125,36	126,98
		<i>dogovorjeni projekti (PRETNARJEV NAGRAJENEC) in program</i>	8.500	8.500	8.500	100,00	100,00
	7402	c. Prejeta sredstva iz skladov socialnega zavarovanja					
	7403,74	d. Prejeta sredstva iz javnih skladov in agencij					
	del 740	e. Prejeta sredstva iz proračunov iz naslova tujih donacij					
	741	f. Prejeta sredstva iz državnega proračuna iz sredstev proračuna Evropske unije					
		B) Drugi prihodki za izvajanje dejavnosti javne službe	17.327	17.990	19.848	110,33	114,55
	del 7130	Prihodki od prodaje blaga in storitev iz naslova izvajanja javne službe					
	del 7102	Prejete obresti	35		472		1348,57
	del 7100	Prihodki od udeležbe na dobičku in dividend ter presežkov prihodkov nad odhodki					
	del 7141	Drugi tekoči prihodki iz naslova izvajanja javne službe	17.292	17.990	19.376	107,70	112,05
	72	Kapitalski prihodki					
	730	Prejete donacije iz domačih virov	-	-	-	-	-
	731	Prejete donacije iz tujine					
	786	Ostala prejeta sredstva iz proračuna Evropske unije					
	787	Prejeta sredstva od drugih evropskih institucij					
		2. PRIHODKI OD PRODAJE BLAGA IN STORITEV NA TRGU					
	del 7130	Prihodki od prodaje blaga in storitev na trgu					
	del 7102	Prejete obresti					
	del 7103	Prihodki od najemnin, zakupnin in drugi prihodki od premoženja					
	del 7100	Prihodki od udeležbe na dobičku in dividend ter presežkov prihodkov nad odhodki					
	del 7141	Drugi tekoči prihodki, ki ne izhajajo iz izvajanja javne službe					

Zap.št.	konto	vrsta	realizacija 2022	Finančni načrt 2023	realizacija 2023	Indeks realizacije FN 2023	Indeks realizacije 2023/2022
1		2	3	4	5	6=5/4	7=5/3
		II. SKUPAJ ODHODKI	410.010	507.447	460.708	90,79	112,37
		1. ODHODKI ZA IZVAJANJE JAVNE SLUŽBE	410.010	507.447	460.708	90,79	112,37
1.	400	A. Plače in drugi izdatki zaposlenih	236.215	304.776	262.199	86,03	111,00
1.1.	4000	plače in dodatki	205.345	258.494	230.422	89,14	112,21
1.2.	4001	regres za letni dopust	12.599	14.250	10.830	76,00	85,96
1.3.	4002	povračila in nadomestila	12.055	15.632	15.517	99,27	128,72
1.4.	4003	sredstva za delovno uspešnost	6.216	6.400	5.430	84,84	87,35
1.5.	4009	drugi izdatki zaposlenim: jubilejne nagrade, odpravnine	-	10.000	-	-	-
2.	401	B. Prispevki delodajalcev za socialno varnost	38.574	47.551	41.440	87,15	107,43
2.1.	4010	Prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje	18.445	23.114	19.966	86,38	108,25
2.2.	4011	Prispevek za zdravstveno zavarovanje in poškodbe	15.418	18.623	16.913	90,82	109,70
2.3.	4012	Prispevek za zaposlovanje	132	237	142	59,92	107,58
2.4.	4013	Prispevek za starševsko varstvo	215	351	236	67,24	109,77
2.5.	4015	Premije kolektivnega dodatnega pokojninskega zavarovanja, na podlagi ZKDPZJU	4.364	5.226	4.183	80,04	95,85
3.	402	C. Izdatki za blago in storitve za izvajanje javne službe	57.600	78.356	80.062	102,18	139,00
3.1.	4020	pisarniški material in spl. material in storitve	12.927	16.440	21.285	129,47	164,66
3.1.1.	402000	pisarniški material in storitve	3.008	3.500	2.712	77,49	90,16
3.1.2.	402001	čistilni material in storitve	2.482	2.500	7.804	312,16	314,42
3.1.3.	402003	založniške in tiskarske storitve	3.491	3.900	1.747	44,79	50,04
3.1.4.	402004	časopisi	-	-	-	-	-
3.1.5.	402005	stroški prevajalskih storitve, lektoriranja	-	-	-	-	-
3.1.6.	402006	oglaševalske storitve	55	210	317	150,95	576,36
3.1.7.	402007	računalniške storitve	331	750	959	127,87	289,73
3.1.8.	402008	računovodske, revizorske in svetovalne storitve	-	420	183	43,57	-
3.1.9.	402009	izdatki za reprezentanco	-	-	-	-	-
3.1.10.	402010	hrana, storitve restavracij za pogostitve ob prireditvah	873	860	1.330	154,65	152,35
3.1.11.	402011	storitve informacijske podpore uporabnikom	36	-	439	-	1219,44
3.1.12.	402099	drugi splošni mat. in stor.	2.651	4.300	5.794	134,74	218,56
3.2.	4021	posebni materiali in storitve	1.369	2.860	3.092	108,11	225,86
3.2.1.	402102	zdravila, sanitetni material	57	160	-	0,00	0,00
3.2.2.	402108	drobni inventar	833	1.500	1.521	101,40	182,59
3.2.3.	402111	zdravniški pregledi	-	200	30	15,00	-
3.2.4.	402199	drugi posebni materiali in storitve	479	1.000	1.541	154,10	321,71
3.3.	4022	energija, voda, kom. storitve in komunikacijske storitve	13.812	22.550	17.011	75,44	123,16
3.3.1.	402200	električna energija	3.797	6.450	4.377	67,86	115,28
3.3.2.	402201	stroški ogrevanja	4.863	8.900	7.108	79,87	146,16
3.3.3.	402202	poraba druge energije	58	350	208	59,43	358,62
3.3.4.	402203	voda in komunalne storitve	777	1.200	613	51,08	78,89
3.3.5.	402204	odvoz smeti	670	710	877	123,52	130,90
3.3.6.	402205	telefon, fax, e pošta	1.616	2.250	1.796	79,82	111,14
3.3.7.	402206	poština	2.031	2.690	2.032	75,54	100,05

Zap.št.	konto	vrsta	realizacija 2022	Finančni načrt 2023	realizacija 2023	Indeks realizacije FN 2023	Indeks realizacije 2023/2022
1		2	3	4	5	6=5/4	7=5/3
3.4.	4023	prevozni stroški in storitve (bibliobus)	4.184	5.870	3.478	59,25	83,13
3.4.1.	402300	goriva in maziva za prevozna sredstva	1.166	1.900	1.003	52,79	86,02
3.4.2.	402301	vzdrževanje in popravilo vozi	1.555	1.500	136	9,07	8,75
3.4.3.	402302	nadomestni deli za vozila	-	920	858	93,26	-
3.4.4.	402304	pristojbina za registracijo	198	250	198	79,20	100,00
3.4.5.	402305	zavarovalna premija za vozila	592	650	580	89,23	97,97
3.4.6.	402399	drugi transportni stroški	673	650	703	108,15	104,46
3.5.	4024	izdatki za službena potovanja	2.133	3.193	3.027	94,80	141,91
3.5.1.	402400	dnevnice za sl. potovanja v državi	7	100	84	84,00	1200,00
3.5.2.	402401	hotelske in restavracijske storitve v državi	118	250	-	-	-
3.5.3.	402402	stroški prevoza v državi	1.992	2.350	2.862	121,79	143,67
3.5.4.	402403	dnevnice za sl. potovanja v tujini	-	155	-	-	-
3.5.5.	402404	hotelske in restavracijske storitve v tujini	-	180	-	-	-
3.5.6.	402499	drugi izdatki za službena potovanja	16	158	81	51,27	-
3.6.	4025	tekoče vzdrževanje	4.946	6.725	12.516	186,11	253,05
3.6.1.	402500	poslovnih objektov	209	420	376	89,52	179,90
3.6.2.	402510	komunikacijske opreme	-	800	-	-	-
3.6.3.	402511	druge opreme FKS, gasilniki, popravilo peči	1.227	1.000	7.679	767,90	625,84
3.6.4.	402512	zavarovalne premije za opremo	1.068	1.200	1.087	90,58	101,78
3.6.5.	402514	licenčne programske opreme	2.442	2.700	2.765	102,41	113,23
3.6.6.	402515	strojne računalniške opreme	-	250	-	-	-
3.6.7.	402599	drugi izdatki za tekoče vzdrževanje	-	355	609	172	-
3.7.	4026	najemnine in zakupnine	2.612	3.950	3.120	78,99	119,45
3.7.1.	402602	za druge objekte (garaža bibliobus)	1.800	2.100	1.800	85,71	100,00
3.7.2.	402699	druge najemnine (aparati za vodo, POS, pano)	812	1.850	1.320	71,35	162,56
3.8.	4027	kazni in odškodnine	-	-	-	-	-
3.9.	4029	drugi operativni odhodki	15.617	16.768	16.533	98,60	105,87
3.9.1.	402901	plačila avtorskih honorarjev	2.370	1.600	973	60,81	41,05
3.9.2.	402903	plačila za delo preko študentskega servisa	3.484	5.016	-	-	-
3.9.3.	402907	izdatki za strokovno izobraževanje zaposlenih	1.038	1.600	706	44,13	68,02
3.9.4.	402920	sodni stroški, storitve odvetnikov in notarjev	35	300	-	-	-
3.9.5.	402922	članarine	1.030	1.450	1.030	71,03	100,00
3.9.6.	402930	plačilo stor. org. pooblaščenim za plačilni promet	60	92	60	65,22	100,00
3.9.7.	402931	plačilo bančnih storitev	342	410	314	76,59	91,81
3.9.8.	402999	drugi operativni odhodki	7.258	6.300	13.450	213,49	185,31
4.	420	J. Investicijski odhodki	77.621	76.764	77.007	100,32	99,21
		- vrste					
4.1.	4202	nakup opreme	12.226	11.991	5.972	49,80	48,85
4.1.1.	420202	strojne računalniške opreme	1.845	-	3.039	-	164,72
4.1.2.	420224	za tiskanje in razmnoževanje	3.567	-	-	-	-
4.1.3.	420238	telekomunikacijske opreme	117	-	-	-	-
4.1.4.	420239	audiovizualne opreme	1.837	-	-	-	-
4.1.5.	420246	za knjižnice: paketnik, regali za gradivo	4.860	11.991	2.933	24,46	60,35
4.2.	4205	investicijsko vzdrževanje in obnove	-	-	5.874	-	-
	420500	beljenje knjižničnih prostorov	-	-	5.874	-	-
4.3.	4207	licenčne programske opreme	343	509	506	99,41	147,52
	420703	programi	343	509	506	99,41	147,52
4.4.	4203	nakup drugih osnovnih sredstev KNJIŽNIČNO GRADIVO	65.052	64.264	64.655	100,61	99,39
		Povečanje sredstev na računu	2.926	-	6.582		
		Zmanjšanje sredstev na računu		-			

Pojasnila prikazanih stanj v Tabeli 29, so podana v naslednjih dveh poglavjih (8. in 9.)

8. POJASNILA K IZKAZU PRIHODKOV IN ODHODKOV DOLOČENIH UPORABNIKOV PO NAČELU DENARNEGA TOKA

Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po načelu denarnega toka je evidenčni izkaz, v katerega se vpisujejo podatki o prihodkih in odhodkih, ki jih določeni uporabniki izkazujemo v poslovnih knjigah po 2. odstavku 11. člena Odredbe o razčlenjevanju in merjenju prihodkov in odhodkov.

Določeni uporabniki enotnega kontnega načrta smo zaradi spremljanja gibanja javno finančnih prihodkov in odhodkov dolžni pri priznavanju prihodkov in odhodkov upoštevati računovodsko načelo denarnega toka – plačane realizacije.

Prihodek oziroma odhodek se prizna, ko sta izpolnjena dva pogoja in sicer:

⇒ Poslovni dogodek je nastal in denar je prejet, oz. izplačan → *priliv ali odliv sredstev iz računa!*

8.1. PRIHODKI

Celotni prihodki po načelu denarnega toka so v letu 2023 znašali 467.290 €, kar je, 13,16 % več kot leto prej, ko so ti znašali 412.936 €.

8.1.1. PRIHODKI IZ SREDSTEV JAVNIH FINANC

Tabela 31: Prihodki iz sredstev javnih financ za izvajanje javne službe

<i>konto</i>	<i>vrsta</i>	<i>realizacija 2022</i>	<i>realizacija 2023</i>	<i>Indeks realizacije 2023/2022</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5=4/3</i>
	A. Prihodki iz sredstev javnih financ	395.609	447.442	113,10
7400	a. Prejeta sredstva iz državnega proračuna	21.128	20.874	98,80
7401	b. Prejeta sredstva iz občinskih proračunov	374.481	426.568	113,91
	Plače, prispevki, odpravnine, regres ter malice in prevozi	273.019	303.409	111,13
	Sredstva za izdatke za blago in storitve	37.071	55.838	150,62
	Knjižnično gradivo	45.031	45.031	100,00
	Investicije in investicijsko vzdrževanje	10.860	13.790	126,98
	Projekti in program	8.500	8.500	100,00

Prihodke iz sredstev javnih financ tvorijo:

- prejeta sredstva iz državnega proračuna, 20.874 €,
- prejeta sredstva iz lokalne skupnosti, 426.568 €.

Knjižnica je večino prihodkov 447.442 € pridobila iz sredstev javnih financ za opravljanje dejavnosti javne službe. Leta 2022 so ti prihodki znašali 395.609 €, kar pomeni, da so v letu 2023 povečali za 13,10 %. Lahko povzamemo, da so se prihodki iz sredstev javnih financ evidentirani v letu 2023 v primerjavi s predhodnim poslovnim letom zvišali za 51.833 €.

→ S Pogodbo o zagotavljanju knjižnične dejavnosti kot javne službe za območje občine Tržič, ki sta jo 9. 1. 2023 podpisala župan občine Tržič, Peter Miklič in direktorica knjižnice Marinka Kenk Tomazin ter v skladu z Aneksom št. 1 in 2, so bila knjižnici zagotovljena sredstva v višini 468.724 €, od tega okvirno za namene, ki so prikazani v tabeli 32:

Tabela 32: Primerjava med zagotovljenimi in prejetimi sredstvi iz občinskega proračuna

Namenska sredstva za:	Zagotovljeno	Prejeto	Indeks	Delež
Plače in druge osebne prejemke	352.327	303.409	86,125	71,13
Materialne stroške	51.866	55.838	107,66	13,09
Projekte in programe	8.500	8.500	100,00	1,99
Nakup knjižničnega gradiva	45.031	45.031	100,00	10,56
Investicije in investicijsko vzdrževanje	11.000	13.790	125,36	3,23
SKUPAJ	468.724	374.481	91,01	100,00

→ Ministrstvo za kulturo je v skladu s pogodbo o sofinanciranju in izvedbi nakupa knjižničnega gradiva v splošnih knjižnicah, št. 3340-23-126 knjižnici zagotovilo sredstva v višini 19.444 € ter v skladu z odločbo o sofinanciranju nakupa računalniške opreme, št. 6120-19/2023-3340/2, 1.430 €.

→ Na podlagi vloženih zahtevkov, Zavodu za zdravstveno zavarovanje za refundacijo izplačil nadomestil plač za dolgotrajne bolniške odsotnosti smo dobili izplačanih 22.295 €.

8.1.2. DRUGI PRIHODKI ZA IZVAJANJE DEJAVNOSTI JAVNE SLUŽBE

Tabela 33: Drugi prihodki za izvajanje javne službe

<i>konto</i>	<i>vrsta</i>	<i>realizacija 2022</i>	<i>realizacija 2023</i>	<i>Indeks realizacije 2023/2022</i>
1	2	3	4	5=4/3
	B) Drugi prihodki za izvajanje dejavnosti javne službe	17.327	19.848	114,55
<i>del 7102</i>	<i>Prejete obresti za sredstva na zakladniškem podračunu</i>	35	472	1348,57
<i>del 7141</i>	<i>Drugi tekoči prihodki iz naslova izvajanja javne službe</i>	17.292	19.376	112,05

8.2. ODHODKI

8.2.1. ODHODKI ZA PLAČE IN DRUGE IZDATKE

Tabela 34: Izplačila plač in drugih izdatkov zaposlenim po denarnem toku

<i>konto</i>	<i>vrsta</i>	<i>realizacija 2022</i>	<i>realizacija 2023</i>	<i>Indeks realizacije 2023/2022</i>
1	2	3	4	5=4/3
400	A. Plače in drugi izdatki zaposlenih	236.215	262.199	111,00
4000	Plače in dodatki	205.345	230.422	112,21
4001	Regres za letni dopust	12.599	10.830	85,96
4002	Povračila in nadomestila	12.055	15.517	128,72
4003	Sredstva za delovno uspešnost	6.216	5.430	87,35
4009	Drugi izdatki zaposlenim: JN, odpravnine	-	-	-
401	B. Prispevki delodajalcev za socialno varnost	38.574	41.440	107,43
4010	Prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje	18.445	19.966	108,25
4011	Prispevek za zdrav. zavarovanje in poškodbe	15.418	16.913	109,70
4012	Prispevek za zaposlovanje	132	142	107,58
4013	Prispevek za starševsko varstvo	215	236	109,77
4015	Premije kolektivnega dodatnega pok. zavarovanja	4.364	4.183	95,85

Za plače, prispevke, premije kolektivnega zdravstvenega zavarovanja in druge izdatke zaposlenim (regres za letni dopust, povračila in nadomestila) je bilo izplačanih 303.639 €, kar je 10,49 % več kot leto prej, ko je bilo izplačanih 274.789 €.

Plače se zaposlenim izplačujejo v skladu s plačno lestvico veljavno od 1. 10. 2022, na osnovi veljavne Kolektivne pogodbe za kulturne dejavnosti v RS in aneksov, Kolektivne pogodbe za javni sektor, Zakona o sistemu plač v javnem sektorju, Sprememb in dopolnitev Zakona o sistemu plač v javnem sektorju, Uredbe o kriterijih za določitev položajnega dodatka za javne uslužbenke, Zakona o ukrepih na področju plač, drugih stroškov dela v javnem sektorju za leto 2023 in drugih ukrepov v javnem sektorju ter na osnovi veljavne sistemizacije.

Plačna lestvica veljavna od 1. 10. 2022

Plačni razred	1. OKTOBER 2022	Plačni razred	1. OKTOBER 2022
1	460,20	34	1.678,98
2	478,61	35	1.746,13
3	497,74	36	1.815,99
4	517,66	37	1.888,62
5	538,36	38	1.964,17
6	559,91	39	2.042,75
7	582,28	40	2.124,46
8	605,59	41	2.209,43
9	629,82	42	2.297,79
10	655,02	43	2.389,72
11	681,21	44	2.485,30
12	708,46	45	2.584,71
13	736,79	46	2.688,10
14	766,27	47	2.795,64
15	796,92	48	2.907,45
16	828,79	49	3.023,75
17	861,96	50	3.144,70
18	896,43	51	3.270,49
19	932,28	52	3.401,31
20	969,57	53	3.537,36
21	1.008,36	54	3.678,86
22	1.048,70	55	3.826,01
23	1.090,65	56	3.979,04
24	1.134,27	57	4.138,22
25	1.179,63	58	4.303,74
26	1.226,82	59	4.475,88
27	1.275,88	60	4.654,92
28	1.326,92	61	4.841,11
29	1.380,01	62	5.034,77
30	1.435,20	63	5.236,15
31	1.492,62	64	5.445,60
32	1.552,31	65	5.663,42
33	1.614,40		

Regres za letni dopust je bil izplačan pri majski plači v višini minimalne plače za leto 2023. Ta je znašala 1.203,36 € bruto.

Regres za prehrano in povračilo stroškov za prevoz na delo so bili obračunani in izplačani na podlagi evidenc delovnega časa, ki jih mora v skladu z zakonom voditi delodajalec.

Višina regresa za prehrano med delom se določa vsakih šest mesecev z ugotovitvenim sklepom glede na rast cen prehrabnenih izdelkov. V obdobju od 1.1. do 30.6.2023 je višina regresa za prehrano znašala 6,60 € na dan.

Količnik rasti cen prehrabnih izdelkov (skupaj hrana in brezalkoholne pijače za obdobje januar – junij 2023) je znašal 1,105. Glede na ta količnik rasti cen prehrabnih izdelkov je znašala višina regresa za prehrano med delom od 1. julija 2023 dalje 6,91 €.

Prevoz na delo:

Skladno z aneksi h kolektivnim pogodbam dejavnosti in poklicev (Uradni list RS št. 88/21) pripada povračilo stroškov prevoza na delo in z dela javnemu uslužbencu, če razdalja od naslova njegovega stalnega ali začasnega bivališča oziroma naslova, s katerega se javni uslužbenec dejansko vozi na delo, do naslova, kjer javni uslužbenec opravlja delo, po najkrajši varni poti, upošteva tudi pešpoti, znaša več kot 2 kilometra. Navedeno pomeni, da ne zadošča, da je ta razdalja 2 kilometra, temveč mora biti ta razdalja več kot 2 kilometra.

Za povračilo stroškov prevoza na delo in z dela se za razdaljo od naslova stalnega ali začasnega bivališča oziroma naslova v kraju, iz katerega se javni uslužbenec dejansko vozi na delo in z dela, do naslova v kraju opravljanja dela javnemu uslužbencu po najkrajši varni poti prizna kilometrina v višini 10 % cene neosvinčenega motornega bencina – 95 oktanov za vsak polni kilometer razdalje, vendar ne manj kot 30 €. Povračilo stroškov prevoza na delo in z dela se javnemu uslužbencu povrne glede na število prihodov na delo in odhodov z dela.

Vlada je v okviru ukrepov za naslovitev visokih cen pogonskih goriv povračilo stroškov prevoza na delo, ki se ne všteta v davčno osnovo, s 1. 7. 2022 zvišala z 0,18 na 0,21 € za kilometer. Enaki zneski so veljali v letu 2023.

Pri izplačilu pokojninskih premij je upoštevana skupna premija delodajalca, ki je sestavljena iz minimalne premije in dodatne premije, katere višina je odvisna od dopolnjenih let delovne dobe na dan 1. 8. 2003 zaposlenega javnega uslužbenca. V primeru prve zaposlitve oziroma prekinitve in ponovne zaposlitve v javnem sektorju po 1. 8. 2003, delodajalec plačuje premijo, ki ustreza prvemu premijskem razredu. Od ustanovitve Zaprttega vzajemnega pokojninskega sklada za javne uslužbenke dalje sta se minimalna in dodatna premija usklajevali.

Znesek minimalne premije kolektivnega dodatnega pokojninskega zavarovanja za javne uslužbenke se je s 1. januarjem 2023 uskladil s koeficientom rasti povprečne plače, izplačane zaposlenim pri pravnih osebah v obdobju januar – oktober 2022, (ta koeficient znaša 1,021) tako, da znesek minimalne premije kolektivnega dodatnega pokojninskega zavarovanja za javne uslužbenke za leto 2023 znaša 35,12 €.

Usklajeni zneski skupne pokojninske premije po premijskih razredih znašajo:

Premijski razred	Minimalna premija od 1. januarja 2023	Dodatna premija na dopolnjena leta delovne dobe		Skupna premija od 1. januarja 2023
zap.št.	v EUR	Leta delovne dobe na dan 1. 8. 2003	v EUR	v EUR
1	35,12	0	0	35,12
2	35,12	1	0,69	35,81
3	35,12	2	1,38	36,50
4	35,12	3	2,07	37,19
5	35,12	4	2,76	37,88
6	35,12	5	3,44	38,56
7	35,12	6	4,12	39,24
8	35,12	7	4,81	39,93
9	35,12	8	5,51	40,63
10	35,12	9	6,19	41,31
11	35,12	10	6,88	42,00
12	35,12	11	7,56	42,68
13	35,12	12	8,26	43,38
14	35,12	13	8,92	44,04
15	35,12	14	9,62	44,74
16	35,12	15	10,32	45,44
17	35,12	16	11,00	46,12
18	35,12	17	11,69	46,81
19	35,12	18	12,38	47,50
20	35,12	19	13,07	48,19
21	35,12	20	13,85	48,97
22	35,12	21	14,62	49,74
23	35,12	22	15,4	50,52
24	35,12	23	16,26	51,38
25	35,12	24	17,13	52,25
26	35,12	25	18,00	53,12
27	35,12	26	18,97	54,09
28	35,12	27	19,95	55,07
29	35,12	28	20,90	56,02
30	35,12	29	22,01	57,13
31	35,12	30	23,15	58,27
32	35,12	31	24,25	59,37
33	35,12	32	25,52	60,64
34	35,12	33	26,76	61,88
35	35,12	34	28,03	63,15
36	35,12	35 in več	29,44	64,56

Pet zaposlenih je uvrščenih v prvi premijski razred in se jim izplačuje premija, ki znaša 35,12 €, po en zaposleni so uvrščeni: v šesti premijski razred, premija zanj znaša 38,56 €; enajsti premijski razred s premijo 42,00 €; sedemnajsti premijski razred z 46,12 €; osemnajsti premijski razred s premijo 47,50 €.

8.2.2. IZDATKI ZA BLAGO IN STORITVE

Tabela 35: Izdatki za blago in storitve za izvajanje javne službe po denarnem toku

konto	vrsta	realizacija 2022	realizacija 2023	Indeks realizacije 2023/2022
1	2	3	4	5=4/3
402	C. Izdatki za blago in storitve za izvajanje javne službe	57.600	80.062	139,00
4020	Pisarniški material in spl. material in storitve	12.927	21.285	164,66
402000	Pisarniški material in storitve	3.008	2.712	90,16
402001	Čistilni material in storitve	2.482	7.804	314,42
402003	Založniške in tiskarske storitve	3.491	1.747	50,04
402006	Oglaševalske storitve	55	317	576,36
402007	Računalniške storitve	331	959	289,73
402008	Svetovalne storitve	-	183	-
402010	Hrana, pogostitve ob prireditvah	873	1330	152,35
402011	Storitve informacijske podpore uporabnikom	36	439	1219,44
402099	Drugi splošni material in storitve	2.651	5.794	218,56
4021	Posebni materiali in storitve	1.369	3.092	225,86
402102	Zdravila, sanitetni material		30	-
402108	Drobni inventar	833	1.521	182,59
402111	Zdravniški pregledi	-	30	-
402199	Posebni materiali in storitve, oprema gradiva, meritve mikroklimе	479	1.541	321,71
4022	Energija, voda, kom. storitve in komunikacijske storitve	13.812	17.011	123,16
402200	Električna energija	3.797	4.377	115,28
402201	Stroški ogrevanja	4.863	7.108	146,16
402202	Poraba druge energije	58	208	358,62
402203	Voda in komunalne storitve	777	613	78,89
402204	Odvoz smeti	670	877	130,90
402205	Telefon, fax, e pošta	1.616	1.796	111,14
402206	Poštnina	2.031	2.032	100,05
4023	Prevozni stroški in storitve (bibliobus)	4.184	3.478	83,13
402300	Goriva in maziva za prevozna sredstva	1.166	1.003	86,02
402301	Vzdrževanje in popravilo vozil	1.555	136	8,75
402302	Nadomestni deli za vozila	-	858	-
402304	Pristojbina za registracijo	198	198	100,00
402305	Zavarovalna premija za vozila	592	580	97,97
402399	Drugi transportni stroški	673	703	104,46
4024	Izdatki za službena potovanja	2.133	3.027	141,91
402400	Dnevnice za službena potovanja v državi	7	84	1200,00
402401	Hotelske in restavracijske storitve v državi	118	-	-
402402	Stroški prevoza v državi	1.992	2.862	143,67
402499	Drugi izdatki za službena potovanja	16	81	506,25
4025	Tekoče vzdrževanje	4.946	12.516	253,05
402500	Poslovnih objektov	209	376	179,90
402511	Druge opreme	1.227	7.679	625,84

konto	vrsta	realizacija 2022	realizacija 2023	Indeks realizacije 2023/2022
1	2	3	4	5=4/3
402512	Zavarovalne premije	1.068	1.087	101,78
402514	Licenčne programske opreme	2.442	2.765	113,23
402599	Drugi izdatki za tekoče vzdrževanje	-	609	-
4026	Najemnine in zakupnine	2.612	3.120	119,45
402602	Za druge objekte (garaža bibliobus)	1.800	1.800	100,00
402699	Druge zakupnine in najemnine	812	1.320	162,56
4029	Drugi operativni odhodki	15.617	16.533	105,87
402901	Plačila avtorskih honorarjev	2.370	973	41,05
402903	Plačila za delo preko študentskega servisa	3.484	-	-
402907	Izdatki za strokovno izobraževanje zaposlenih	1.038	706	68,02
402920	Sodni stroški, storitve odvetnikov in notarjev	35	-	-
402922	Članarine	1.030	1.030	100,00
402930	Plač. stor. organiz. pooblaščenim za plač. promet	60	60	100,00
402931	Plačilo bančnih storitev	342	314	91,81
402999	Drugi operativni odhodki (volonterstvo, družbeno koristno delo, izplačila gostujočim na prireditvah)	7.258	13.450	185,31

Izdatki za blago in storitve znašajo 80.062 €, kar je za 39,00 % več kot leto poprej, ko so le ti znašali 57.600 €.

8.2.3. INVESTICIJSKI ODHODKI

Tabela 36: Investicijski odhodki, pregled po denarnem toku

konto	vrsta	realizacija 2022	realizacija 2023	Indeks realizacije 2023/2022
1	2	3	4	5=4/3
420	J. Investicijski odhodki	77.621	77.007	99,21
4202	Nakup opreme	12.226	5.972	48,85
420202	Strojne računalniške opreme	1.845	3.039	164,72
420234	Za tiskanje in razmnoževanje	3.567	-	-
420238	Za telekomunikacije	117	-	-
420239	Audiovizualne opreme	1.837	-	-
420246	Za knjižnice (knjigomat, paketink, regali za gradivo)	4.860	2.933	60,35
4205	Investicijsko vzdrževanje (beljenje)	-	5.874	-
4207	Licenčne programske opreme	343	506	147,52
	Programi	343	506	147,52
4203	Nakup drugih osnovnih sredstev KNJIŽNIČNO GRADIVO	65.052	64.655	99,39

Investicijski odhodki v letu 2023 znašajo 77.007 €, kar je 0,79 % manj kot v letu 2022, ko so ti znašali 77.621 €.

8.2.4. ODHODKI IZ NASLOVA PRODAJE BLAGA IN STORITEV NA TRGU

Odhodkov, ki se nanašajo na prodajo blaga in storitev na trgu v letu 2023 nismo imeli.

8.3. UGOTOVITEV PRESEŽKA PRIHODKOV NAD ODHODKI

Tabela 37: Prihodki in odhodki določenih uporabnikov po načelu denarnega toka – prikaz po deležih

	leto 2022 €	leto 2023 €	indeks	delež	delež
			2023:2022	2022	2023
PRIHODKI IZ SREDSTEV JAVNIH FINANC	395.609	447.442	113,10	95,80	95,75
DRUGI PRIHODKI ZA IZVAJANJE DEJAVNOSTI JAVNE SLUŽBE	17.327	19.848	114,55	4,20	4,25
PRIHODKI SKUPAJ	412.936	467.290	113,16	100,00	100,00
PLAČE IN DRUGI IZDATKI ZAPOSLENIM	236.215	262.199	111,00	57,61	56,91
PRISPEVKI DELODAJALCEV ZA SOCIALNO VARNOST	38.574	41.440	107,43	9,41	8,99
IZDATKI ZA BLAGO IN STORITVE ZA IZVAJANJE JAVNE SLUŽBE	57.600	80.062	139,00	14,05	17,38
INVESTICIJSKI ODHODKI	77.621	77.007	99,21	18,93	16,71
ODHODKI SKUPAJ	410.010	460.708	112,37	100,00	100,00
PRESEŽEK PRIHODKOV nad ODHODKI	2.926	6.582			
PRESEŽEK ODHODKOV nad PRIHODKI					

Tabela 38: Ugotovitev presežka prihodkov nad odhodki pri evidentiranju denarnih tokov

I. PLAČE	KONTO	ZNESEK
PRIHODKI	740	303.409
ODHODKI	400	-262.199
	401	-41.440
<i>I. Presežek odhodkov nad prihodki</i>		<i>-230</i>

II. MATERIALNI STROŠKI	KONTO	ZNESEK
PRIHODKI	714	19.376
	DEL 710	472
	740114	55.838
	740115	8.500
ODHODKI	402	-80.063
<i>II. Presežek prihodkov nad odhodki</i>		<i>4.123</i>

III. INVESTICIJE	KONTO	ZNESEK
a. Gradivo		
PRIHODKI	740	64.475
ODHODKI	420	-64.655
<i>III. a. Presežek odhodkov nad prihodki</i>		<i>-180</i>
b. OPREMA		
PRIHODKI	740	15.220
ODHODKI	420	-12.352
<i>III. b. II. Presežek prihodkov nad odhodki</i>		<i>2.868</i>

Izkazani prihodki in odhodki po načelu denarnega toka

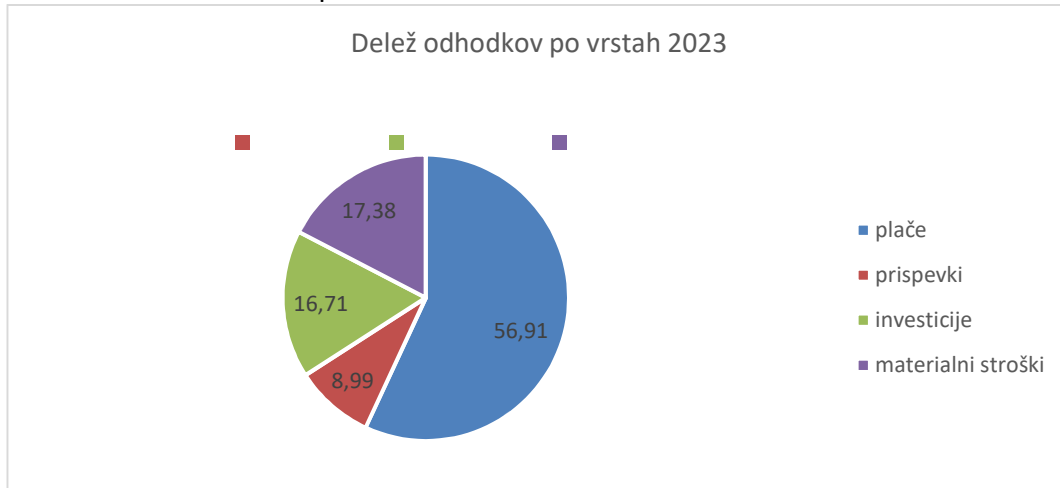
<i>I. + II. + III. Presežek prihodkov nad odhodki</i>	<i>6.582</i>
---	--------------

Večino prihodkov smo tudi v letu 2023 pridobili iz sredstev javnih financ za opravljanje javne službe, 95,75 %.

Od celotnih prihodkov, drugi prihodki za izvajanje javne službe zavzemajo 4,25 %.

Pri odhodkih več kot polovico, 56,91 % od celotnih odhodkov, predstavljajo plače in drugi izdatki zaposlenim, 8,99 % prispevki na plačo, 16,71 % odhodki za investicije in 17,38 % izdatki za blago in storitve.

Graf 6: Delež odhodkov po denarnem toku

Celotni prihodki po načelu denarnega toka v letu 2023 znašajo 467.290 €, kar je za 13,16 % več kot leto prej, ko so ti znašali 412.936 €.

Celotni odhodki po načelu denarnega toka v letu 2023 znašajo 460.708 €, kar je za 12,37 % več kot leto prej, ko so ti znašali 410.010 €.

V letu 2023 v Izkazu prihodkov in odhodkov po načelu denarnega toka ugotavljamo presežek prihodkov nad odhodki v višini 6.582 €.

9. REALIZACIJA FINANČNEGA NAČRTA ZA LETO 2023

Na osnovi finančnega poročila po načelu denarnega toka smo opravili primerjavo realizacije z načrtovanim. Odstopanja med realiziranim in načrtovanim smo prikazali v spodnji tabeli.

Tabela 39: Primerjava med planiranimi in realiziranimi prihodki in odhodki, denarni tok

konto	vrsta	Finančni načrt 2023	realizacija 2023	Indeks Real. FN 2023
1	2	3	4	5=4/3
	I. SKUPAJ PRIHODKI	507.447	467.290	92,09
	1. PRIHODKI ZA IZVAJANJE JAVNE SLUŽBE (A+B)	507.447	467.290	92,09
	A. Prihodki iz sredstev javnih financ	489.457	447.442	91,42
7400	a. Prejeta sredstva iz državnega proračuna	20.733	20.874	100,68
7401	b. Prejeta sredstva iz občinskih proračunov	468.724	426.568	91,01
	<i>Plače, prispevki, odpravnine, regres ter malice in prevozi</i>	352.327	303.409	86,12
	<i>Sredstva za izdatke za blago in storitve</i>	51.866	55.838	107,66
	<i>Knjižnično gradivo</i>	45.031	45.031	100,00
	<i>Investicije in investicijsko vzdrževanje</i>	11.000	13.790	125,36
	<i>Dogovorjeni projekti in program</i>	8.500	8.500	100,00
	B) Drugi prihodki za izvajanje dejavnosti javne službe	17.990	19.848	110,33
730	Prejete donacije iz domačih virov	-	-	-
7102	Prejete obresti za sredstva na zakladniškem podračunu	-	472	-
7141	Drugi tekoči prihodki za izvajanje javne službe	17.990	19.376	107,70
	II. SKUPAJ ODHODKI	506.956	460.708	90,88
	1. ODHODKI ZA IZVAJANJE JAVNE SLUŽBE	506.956	460.708	90,88
400	A. Plače in drugi izdatki zaposleni	304.776	262.199	86,03
4000	<i>Plače in dodatki</i>	258.494	230.422	89,14
4001	<i>Regres za letni dopust</i>	14.250	10.830	76,00
4002	<i>Povračila in nadomestila</i>	15.632	15.517	99,27
4003	<i>Sredstva za delovno uspešnost</i>	6.400	5.430	84,84
4009	<i>Drugi izdatki zaposlenim: odpravnine</i>	10.000	-	-
401	B. Prispevki delodajalcev za socialno varnost	47.552	41.440	87,15
4010	<i>Prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje</i>	23.114	19.966	86,38
4011	<i>Prispevek za zdravstveno zavarovanje in poškodbe</i>	18.623	16.913	90,82
4012	<i>Prispevek za zaposlovanje</i>	237	142	59,92
4013	<i>Prispevek za starševsko varstvo</i>	351	236	67,24
4015	<i>Premije kolektivnega dod. pok. zavarovanja, ZJDPZJU</i>	5.226	4.183	80,04

<i>konto</i>	<i>vrsta</i>	<i>Finančni načrt 2023</i>	<i>realizacija 2023</i>	<i>Indeks realizacije FN 2023</i>
1	2	3	4	5=4/3
402	C. Izdatki za blago in storitve za izvajanje javne službe	77.863	80.062	102,82
4020	Pisarniški material in spl. material in storitve	16.440	21.285	129,47
402000	<i>Pisarniški material in storitve</i>	3.500	2.712	77,49
402001	<i>Čistilni material in storitve</i>	2.500	7.804	312,16
402003	<i>Založniške in tiskarske storitve</i>	3.900	1.747	44,79
402006	<i>Oglaševalske storitve</i>	210	317	150,95
402007	<i>Računalniške storitve</i>	750	959	127,87
402008	<i>Revizorske in svetovalne storitve</i>	420	183	43,57
402010	<i>Hrana, storitve restavracij za pogostitve ob prireditvah</i>	860	1.330	154,65
402011	<i>Storitve informacijske podpore uporabnikom</i>	-	439	-
402099	<i>Drugi splošni material. In storitve</i>	4.300	5.794	134,74
4021	Posebni materiali in storitve	2.860	3.092	108,11
402102	<i>Zdravila, sanitetni material</i>	160	-	-
402108	<i>Drobni inventar</i>	1.500	1.521	101,40
402111	<i>Zdravniški pregledi</i>	200	30	15,00
402199	<i>Drugi posebni materiali in storitve</i>	1.000	1.541	154,10
4022	Energija, voda, kom. storitve in komunikacijske storitve	22.550	17.011	75,44
402200	<i>Električna energija</i>	6.450	4.377	67,86
402201	<i>Stroški ogrevanja</i>	8.900	7.108	79,87
402202	<i>Poraba druge energije</i>	350	208	59,43
402203	<i>Voda in komunalne storitve</i>	1.200	613	51,08
402204	<i>Odvoz smeti</i>	710	877	123,52
402205	<i>Telefon, fax, e pošta</i>	2.250	1.796	79,82
402206	<i>Poštnina</i>	2.690	2.032	75,54
4023	Prevozni stroški in storitve (bibliobus)	5.870	3.478	59,25
402300	<i>Goriva in maziva za prevozna sredstva</i>	1.900	1.003	52,79
402301	<i>Vzdrževanje in popravilo vozi</i>	1.500	136	9,07
402302	<i>Nadomestni deli za vozila</i>	920	858	93,26
402304	<i>Pristojbina za registracijo</i>	250	198	79,20
402305	<i>Zavarovalna premija za vozila</i>	650	580	89,23
402399	<i>Drugi transportni stroški</i>	650	703	108,15
4024	Izdatki za službena potovanja	3.193	3.027	112,11
402400	<i>Dnevnice za službena potovanja v državi</i>	100	84	84,00
402401	<i>Hotelske in restavracijske storitve v državi</i>	250	-	-
402402	<i>Stroški prevoza v državi</i>	2.350	2.862	121,79

<i>konto</i>	<i>vrsta</i>	<i>Finančni načrt 2023</i>	<i>realizacija 2023</i>	<i>Indeks realizacije FN 2023</i>
1	2	3	4	5=4/3
402403	<i>Dnevnice za sl. potovanja v tujini</i>	155	-	-
402404	<i>Hotelske in restavracijske storitve v tujini</i>	180	-	-
402499	<i>Drugi izdatki za službena potovanja</i>	158	81	51,27
4025	Tekoče vzdrževanje	6.725	12.516	186,11
402500	<i>Poslovnih objektov</i>	420	376	89,52
402510	<i>Komunikacijske opreme</i>	800	-	-
402511	<i>Druge opreme FKS, gasilnik, kurilna naprava</i>	1.000	7.679	767,90
402512	<i>Zavarovalne premije za opremo</i>	1.200	1.087	90,58
402514	<i>Licenčne programske opreme</i>	2.700	2.765	102,41
402515	<i>Strojne računalniške opreme</i>	250	-	-
402599	<i>Drugi izdatki za tekoče vzdrževanje</i>	355	609	171,55
4026	Najemnine in zakupnine	3.950	3.120	78,99
402602	<i>Za druge objekte (garaža bibliobus)</i>	2.100	1.800	85,71
402699	<i>Druge najemnine (aparati za vodo, Ehramba, oglasne površine)</i>	1.850	1.320	71,35
4029	Drugi operativni odhodki	16.768	16.533	98,60
402901	<i>Plačila avtorskih honorarjev</i>	1.600	973	60,81
402903	<i>Plačila za delo preko študentskega servisa</i>	5.016	-	-
402907	<i>Izdatki za strokovno izobraževanje zaposlenih</i>	1.600	706	44,13
402920	<i>Sodni stroški, storitve odvetnikov, pravne storitve</i>	300	-	-
402922	<i>Članarine</i>	1.450	1.030	71,03
402930	<i>Plačila storitev org. pooblaščenim za plačilni promet</i>	92	60	65,22
402931	<i>Plačila bančnih storitev</i>	410	314	76,59
402999	<i>Drugi operativni odhodki</i>	6.300	13.450	213,49
420	J. Investicijski odhodki	76.764	77.007	100,32
	- vrste			
4202	Nakup opreme	11.991	5.972	49,80
4205	Investicijsko vzdrževanje: beljenje	-	5.874	-
4207	Nakup licenčne programske opreme	509	506	99,41
4203	Nakup drugih osnovnih sredstev KNJIŽNIČNO GRADIVO	64.264	64.655	100,61

9.1. PRIHODKI

Iz državnega proračuna je knjižnica prejela 20.874 €, kar je 141 €, 0,68 % več od načrtovanih 20.733 €.

PRIHODKI za delovanje knjižnice iz proračuna občine so znašali 426.568 €, kar je za 8,99 % manj od načrtovanih 468.724 €.

100 % indeks realizacije glede na plan se izkazuje na postavki za nakup knjižničnega gradiva, 45.031 € in postavki program, 8.500 €.

Na podlagi polletnega pregleda prejemkov in izdatkov smo pridobili soglasje k našemu predlogu za prerazporeditev sredstev iz prihranka na postavki plač na postavko materialnih stroškov v višini 3.972 €. Tako smo za materialne stroške prejeli 55.837 €, kar je za 7,66 % več, kot smo načrtovali.

Za izvedbo investicij in investicijskega vzdrževanja smo prejeli 13.790 €, kar je za 25,36 % več od načrtovanih 11.000 €. Investicijska sredstva so se povečala zaradi okvare ogrevalne naprave, s katero se ogreva celotna stavba. Popravilo je stalo 3.614 €.

Za plače, prispevke, regres, prehrano na delu in prevoze na delo smo iz proračuna občine prejeli 303.409 €, kar 48.918 €, 13,88 % manj od načrtovanih 352.327 €.

Za bolniške odsotnosti nad 30/21 dni, smo pridobili refundirana sredstva s strani Zavoda za zdravstveno zavarovanje v višini 22.295 €. Bolniških odsotnosti nad 30, oz. 21 dni ni mogoče vnaprej načrtovati, le te pa za 10 %, oz. 20 % zmanjšujejo kvoto načrtovanih sredstev za izplačilo plač in drugih osebnih prejemkov. Načrtovali smo tudi odpravnino ob morebitni upokojitvi, ki ni bila realizirana in morebiten poračun regresa, ki v letu 2023 ni bi realiziran. Eden od strokovnih delavcev ni izpolnil pogojev za napredovanje v naziv. Zaradi teh razlogov se na postavki plač izkazuje presežek pri načrtovanih sredstvih iz občinskega proračuna.

Drugi prihodki iz izvajanja dejavnosti javne službe (članarine, zamudnine, opomini obvestilo o rezervaciji ...) znašajo 19.376 €, kar je za 1.386 € oz. 7,70 % več od načrtovanih 17.990 €.

Prejeli smo 472 € iz naslova obresti za sredstva na zakladniškem podračunu, ki niso bile načrtovane.

SKUPNI PRIHODKI ZA IZVAJANJE JAVNE SLUŽBE ZNAŠAJO 467.290 €, kar je za 7,91 % manj od načrtovanih 507.447 €, →pomeni da smo na račun prejeli 40.157 € manj sredstev, kot je bilo načrtovanih!

9.2. ODHODKI

9.2.1. PLAČE, PRISPEVKI IN DRUGI OSEBNI PREJEMKI

Kadrovski načrt je izdelan na osnovi Pravilnika o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe (UL. RS 73/2003) in Uredbe o osnovnih storitvah knjižnic (UL. RS 29/2003).

V Knjižnici dr. Toneta Pretnarja je bilo v letu 2023 zaposlenih 9 delavcev s polnim delovnim časom. Ena delavka je na dolgotrajni bolniški, zato je del sredstev za njeno plačo refundiral Zavod za zdravstveno zavarovanje. V finančnem načrtu je bila njena plača predvidena tako kot, če bi delala, saj je le na ta način kvota potrebnih sredstev za izplačilo plač realna.

Izračun potrebnih sredstev za izplačilo plač za leto 2023 smo pripravili na osnovi obstoječe strukture zaposlenih (9) obstoječe veljavne zakonodaje za področje plač, vladnih predlogov za obdobje 2017 – 2023 .

Tako smo pri načrtovanju potrebne mase za plače, prispevke delodajalca za socialno varnosti in druge izdatke zaposlenim v višini 352.327 € upoštevali:

- Plačno lestvico po prilogi 1 ZSPJS, v veljavi od 1. 10.2022
- Veljavne stopnje v skupni višini 16,10 % pri izračunu potrebnih sredstev za prispevke na bruto plačo.
- Višino veljavnih zneskov za plačilo premij za kolektivno dodatno pokojninsko zavarovanje za javne uslužbenke v letu 2023.

Za plačilo premij dodatnega pokojninskega zavarovanja smo načrtovali 5.226 €, izplačali pa 4.183 €, kar je za 19,96 % manj kot smo načrtovali.

Sredstva za izplačilo regresa za leto 2023 smo načrtovali v višini 14.250 € (morebitna nadomestna zaposlitev delavke zaradi dolgotrajne bolniške odsotnosti) – izplačan je bil znesek 10.830 €, kar je za 19,96 % manj od načrtovanega.

- Povračila stroškov in drugi prejemki iz delovnega razmerja:

Načrtovana sredstva za izplačilo stroškov prevoza na delo in regresa za prehrano znašajo 15.632 €, izplačanih je bilo 15.517 €, kar je za 0,73 % manj od načrtovanih.

Za izplačilo delovne uspešnosti je bilo načrtovanih 6.400 €, izplačanih 5.430 €, 15,16 % manj.

Za plače, prispevke in druge osebne prejemke je bilo v letu 2023 evidentiranih 303.639 €, kar je za 48.689 €, 13,82 % manj od načrtovanih 352.328 €.

Pojasnilo:

Evidentirana letna realizacija na postavki plač je nižja od načrtovane zaradi refundacij bolezni nad 30 oz. 21 dni. Refundacije se evidenčno ne knjižijo, zato zmanjšujejo kumulativni promet na omenjeni postavki.

9.2.2. MATERIALNI STROŠKI

Izdatki za blago in storitve za izvajanje javne službe znašajo 80.062 €, kar je za 2.199 €, 2,82 % več od načrtovanih 77.863 €.

Pri pregledu preglednice ugotovimo, da so realizirani izdatki za blago in storitve preseгли načrtovane na postavkah: pisarniški in splošni material in storitve za 29,47 %, posebni material in storitve za 8,11 %, izdatki za službena potovanja za 12,11 %, tekoče vzdrževanje za 86,11 % (plačilo računa za okvaro peči, ki ogreva celotno stavbo).

Nižji od načrtovanih so bili: stroški energije, vode in komunale ter komunikacijskih storitev za 24,56 %, prevozni stroški in storitve za 40,75 % stroški najemnin za 21,01 % drugi operativni odhodki za 1,40 %.

9.2.3. OSNOVNA SREDSTVA, INVESTICIJE IN INVESTICIJSKO VZDRŽEVANJE

9.2.3.1. KNJIŽNIČNO GRADIVO

Plačana realizacija nabave knjižničnega gradiva izkazuje 64.655 € in je za 391 € višja od načrtovanega zneska 64.264 €, indeks 100,61.

9.2.3.2. NAKUP OPREME, ADAPTACIJE IN INVESTICIJSKO VZDRŽEVANJE

Za nakup strojne in programske računalniške opreme, boksov za slikanice in regalov za gradivo smo porabili 6.478 €, za beljenje knjižničnih prostorov 5.874 €, skupaj 12.352 €. Za ta namen je bilo načrtovanih 12.500 €, kar je za 125 € več sredstev, kot je bilo porabljenih. Indeks 98,81.

V skupnem znesku smo za investicijske odhodke porabili 77.007 €, kar je 0,32 % več od načrtovanih 76.764 €.

SKUPNI ODHODKI ZA IZVAJANJE JAVNE SLUŽBE ZNAŠAJO 460.708 €, kar je za 9,12 % manj od načrtovanih 506.956 €, →pomeni, da je bil evidentiran evidenčni promet za 46.248 € nižji od načrtovanega!

10. POJASNILA K IZKAZU RAČUNA FINANČNIH TERJATEV IN NALOŽB DOLOČENIH UPORABNIKOV

Sestavni del Izkaza prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po načelu denarnega toka je Izkaz računa finančnih terjatev in naložb določenih uporabnikov.

Naložb začasno prostih denarnih sredstev, ki se nanašajo na depozite in na nakup vrednostih papirjev, vračil oziroma posojil iz tujine državnemu proračunu, prodaje kapitalskih deležev javni zavod Knjižnica dr. Toneta Pretnarja ni realiziral, zato tega izkaza ne izpolnujemo.

11. POJASNILA K IZKAZU RAČUNA FINANCIRANJA DOLOČENIH UPORABNIKOV

Tako, kot v prejšnjem obrazcu, tudi v tem nimamo prejetih zneskov iz najetih posojil in tudi ne podatkov o odplačilih glavnice najetih posojil v obračunskem obdobju, zato teh podatkov na izpolnjujemo. Vpisujemo le podatek v vrstico z oznako AOP 572, ki je vsebinsko opredeljen kot povečanje sredstev na računih. Postavka zajema presežek prihodkov nad odhodki (stolpec 4) izkaza prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po načelu denarnega toka. Izkazujemo povečanje sredstev na računu v višini 6.582 €.

12. POJASNILA K OBRAZCU DAVEK OD DOHODKA PRAVNIH OSEB

V skladu z Zakonom o davku od dohodkov pravnih oseb (Uradni list RS, št. 117/06, 56/08, 76/08, 5/09, 96/09, 110/09 – ZDavP-2B, 43/10, 59/11, 24/12, 30/12, 94/12, 81/13, 50/14, 23/15, 82/15 in 68/16) so tudi zavodi davčni zavezanci. Vkolikor so ustanovljeni za opravljanje nepridobitne dejavnosti, poslujejo v skladu z namenom ustanovitve in delovanja ter opravljajo le nepridobitno dejavnost, so oproščeni plačila davka. V primeru, ko zavod poleg nepridobitne dejavnosti opravlja tudi pridobitno, so dohodki doseženi z opravljanjem pridobitne dejavnosti obdavčeni.

Knjižnica je kot javni zavod davčni zavezanec, ki poleg nepridobitne opravlja tudi del pridobitne dejavnosti od katere je dolžna plačati davek.

V obračunu smo upoštevali davčno priznane prihodke, ki znašajo 19.343,94 €. Davčno priznani prihodki zajemajo:

- ⇒ prihodke od prodaje proizvodov in storitev (k 760): članarine, opomini, medknjižnična izposoja, zamudnine, rezervacije knjižničnega gradiva;
- ⇒ prihodke od prodaje blaga in materiala (k 761): kopije, brošure, slikanice;
- ⇒ druge prihodke (k 763): prihodki od konsignacijske prodaje.

Vsi naštetih prihodki so pridobitni in znašajo 4,93 % celotnih prihodkov. V takšnem deležu smo določili tudi sorazmerni del stroškov. Tako znašajo davčno priznani odhodki 18.946,05 €.

Razlika med davčno priznanimi prihodki in dohodki je 397,89 € - predstavlja davčno osnovo za davek od dohodka pravnih oseb, ki smo jo zmanjšali z olajšavo za investiranje v opremo v znesku 250,65 €. Tako izračunana davčna osnova znaša 147,24 €.

Davčna obveznost za leto 2023 (19 % od osnove 305,34 €) je 27,98 €. Z vplačanimi akontacijami v znesku 58,00 €, znaša preplačilo 30,02 €.

Akontacija za leto 2024 (22 % od osnove za leto 2023, 147,24 €) znaša 32,39 €.

Trimesečniobrok akontacije znaša 8,10 €.

Računovodsko poročilo sestavila:
Andreja Štefe, računovodkinja

